

Tartalom

Előszó.....3.	Somogy megyei ág /XIII. tábla/....94.
Forrásmunkák.....5.	Ifjabb zalai ág /XI. tábla/.....100.
A Hertelendy család.....8.	Vasmegyei ág /XIV. tábla /.....116.
Zalamegyei /Vindornyalaki/ Főág /I. tábla/.....13.	Sopronmegyei ág /XV. tábla/.....132.
Gyülevészi ág /II. tábla/.....17.	Ismeretlen leszármazású
Rigácsi ág /III. tábla/.....28.	Hertelendyek.....138.
Vindornyalaki ág /IV. tábla/.....34.	Névváltozások.....148.
Torontálmegyei ág /V. tábla/.....38.	Címer.....149.
Vindornyalaki ág /I. tábla/.....52.	Név és előnév.....150.
Lesenczetomaji ág /VI. tábla /.....68.	Az ősi kúria.....151.
Vindornyalaki ág /VII. tábla/.....74.	Jegyzetek.....154.
Vindornyalaki ág /VIII. tábla/.....75.	Névmutató.....197.
Tamás főága /I. tábla/.....76.	A Hertelendyek névmutatója.....214.
Vasmegyei főág /IX. tábla/.....77.	Helységnevek.....218.
Vasmegyei ág /X. tábla /.....82.	A család birtokai 1398 óta.....228.
Vasmegyei ág /XII. tábla/.....90.	

Családfák, térképek a II. kötetben.
Képek a III. kötetben.

Rövidítések:

sz.= született
mgh.= meghalt
esk.= esküvő
u.o.= ugyanott
u.n.= úgynevezett
i.m.= idézett munkája
pta.= puszta

Alíráások, rajzok

Hertelendy Andor	alíráása....20.	Hertelendy János Ferencz alíráása...30.	
„ Andor	„ ....61.	„ Jenő	„ ...108.
„ András György	„ .....33.	„ József	„ .....59.
„ Anna	„ .....113.	„ József	„ ....134.
„ Antónia	„ .....61.	„ Lajos	„ ....134.
„ Béla	„ .....93.	„ László	„ ... 19.
„ Ferencz	„ .....73.	„ László	„ ... 58.
„ Ferencz	„ .....128.	„ László	„ .....62.
„ Ferencz	„ .....128.	„ Mihály	„ .....68.
„ Gábor Attila	„ .....32.	„ Miklós Árpád	„ .....32.
„ Gáspár	„ .....52.	„ Paulin	„ ....74.
„ Gáspár	„ .....96.	„ Rozália	„ ... 89.
„ Georgette	„ .....22.	„ Sándor	„ ... 99.
„ György	„ .....38.	„ Vilma	„ .... 99.
„ György	„ .....53.	„ Zsigmond	„ .... 98.
„ Gyula	„ .....129.	Domanitzky Kornélia	„ ... 58.
„ Gyula	„ .....130.	Forintos Julianna	„ .....38.
„ Ignác	„ ..... 98.	Oszterhuber Magdolna	„ .... 57.
„ Imre	„ ..... 22.		
„ Imre	„ ..... 48.	Hertelendy László címere..... 87.	
„ Imre	„ ..... 57.	„ Mátyás címere..... 16.	
„ János	„ ..... 29.		
„ János Géza	„ ..... 31.	A vindornyalaki ősi	
		kúria alaprajza	152.

Előszó

Ha a különféle genealógiai munkákat lapozzuk, sok helyen találunk családkra vonatkozó adatokat. Egyesekben még összefüggő leszármazás is fordul elő. Ezenkörülmények azonban rövidek és hiányosak, mert megírójuknak nem egy bizonyos család történetének megírása volt a célja.

Ezen szétszórt adatoknak összegyűjtése és minél teljesebb kiegészítése volt célom, mikor elhatároztam, hogy megírom a Hertelendy család történetét és összeállítom annak leszármazását. Mert alig lehet valaki hivatottabb ilyen munka vállalására, mint az ismertető családnek valamelyik tagja, akit őseinek viselt dolgai leginkább kell, hogy érdekeljenek.

Aki azonban valaha foglalkozott ilyesmivel, az jól tudja, hogy ez nem tartozik a legkönnyebb feladatok közé. Kevés olyan szerencsés családk van, mely a háborús századok viharai közepette meg tudta őrizni írásait, leveleit, egykorú feljegyzéseit. A régiek emléke csak a plébániák anyakönyveiben, a hiteles helyek, nyilvános-és magánlevéltárak poros aktáiban maradt ránk.

Családkban -sajnos- a régiektől semmiféle érdemleges írás nem maradt, még az ősi vindornyalaki házban se voltak ilyenek találhatóak. Úgy látszik nem volt köztük, ki családtörténeti vonatkozású jegyzeteket vezetett volna, vagy ha mégis voltak ilyen feljegyzések, akkor ezek elvesznek. Még fegyverek, képek vagy más efféle emléktárgyak se maradtak egy-két darabot kivéve.

Annál több az adat az Orsz. Levéltár, Nemz. Múzeum, Zala-, Vas-, Veszprém-, Sopron-, Pest-, Nyitra megyék s más vidékek levéltáraiban. Ezek úgyszólván kimeríthetetlenek, s annyi nevet említenek, hogy nagyon nehéz az eligazodás és az egymással való rokonsági kapcsolatok levezetése. Több levéltár anyagát nem tudtam beszerezni. Megakadályoztak ebben a háború utáni zavaros idők s a nagy költség, amibe ez kerülne. A magánlevéltár egy része ma is rendezetlen, senki nem tudja, ott mi rejlik.

Munkám tehát korántsem teljes. Annál kevésbé az, mert a végén magam is bemutatok egy sorozatot azokból, kik a családfán nem helyezhetők el. De még ez a felsorolás sem teljes. Családk úgy a múltban, mint a jelenben úgy el volt s van terjedve, hogy még az élők sem szerepelnek teljes számban, aminek azonban saját részvétlenségük az oka.

A hihetetlenül magas nyomdaköltségek lehetetlenné tették, hogy legalább az

eddig összegyűjtött anyagot nyomtatásban közzé tegyem, s ezért csak írógépen tudtam munkámat két példányban némileg hozzáférhetővé tenni. Örömmel elégedtem meg tehát azzal is, hogy a „Turul” hajlandó volt ennek egy nagyon rövid kivonatát közölni, mely annak 1932. évf. 62. oldalán és különlenyomatban meg is jelent, amiért „Turul” Szerkesztőségének ez úton s utólag is hálás köszönetemet fejezem ki.

Töretlen úton haladva kezdtem tehát munkámat s azt hiszem el is értem némi eredményt, mert a család leszármazása ekkora terjedelemben eddig ismeretlen volt. A megkezdett úton most már könnyebb lesz tovább haladni s egy szerencsésebb utód majd kipótolhatja az egyes hézagokat.

Daróczy Zoltán „Nemesi Évkönyv” 1934. VII-XII. kötetében terjedelmes leszármazást közöl családkról. Meg kell jegyezni, hogy dolgozatom már évekkal előbb készen feküdt íróasztalom fiókjában, mint Daróczy közleménye megjelent.

Ő adatainak kiegészítésére engem kért fel, így ezeknek egy része tőlem származik, úgyszintén ugyanezen Évkönyv I. 69. oldalán közölt adatokat is én küldtem be annak idején a Szerkesztőségnek.

Az aláírások eredetiekről vannak kopírozva.

A munka 3 kötetből áll, az I. kötet tartalmazza a szöveget, a II. kötet a családfákat és térképeket, a III. kötet a képeket.

Hertelendy László, H-Csákány, 1936. április.

63 év után szükséges lett hogy ezt az elfekvő munkát időszerűsítsük, vagyis tovább írjuk. Ezt Hertelendy György, CH-Wallisellenből a Zala megyei /Vindornyalaki főágnak és a Gyülevészi ágnak és Hertelendy András György,

D-Alsbachból a Rigácsi ágnak részére tették .

Egy nagyobb része az utódoknak a történet fejlődése után most már a német nyelvű országokban (Németország, Szejciország, Austria) élnek. Ezeknek a személyeknek részére elhatároztam, hogy ezt a munkát németre fordítom és két nyelvben, német- magyarul elkészítem. Ebben a tervben Hertelendy György megerősített engem és ennek a munkának az 1936-os fogalmazását átadta és időközbekező korrektúra olvasással erősen támogatót. Ezért ezen a helyen nagyon szívélyes köszönetemet mondom.

A családkunk rokonsága alatt lesz még talán egy, aki a fordítást angol nyelvre meg fogja csinálni.

Hertelendy András György, D-Alsbach, 1999.

Forrásmunkák

- A gróf Zichy-család idősebb ágának okmánytára. I-XI. Budapest, 1871-1915.
- Amon Gustav: Geschichte des k.k.12. Huszaren-Regiments. Wien, 1876
- Andretzky József: Baranya vármegye nemesei. Pécs,1909.
- Áldassy Antal: A Magyar Nemzeti Múzeum könyvtárának czimeres levelei. I. Budapest,1904.II.1.füzet Bpest,1923.
- Balogh Gyula: Vasvármegye nemesi nemes családjai. Szombathely, 1901.
- Bátorffy L: Adatok Zala megye történetéhez. I-IV. Nagykanizsa, 1876-1877.
- Békefi Remig: A Balaton környékének egyházai és várai a középkorban. Budapest, 1907.
- Bontz József: Keszthely város monográfiája. Keszthely, 1896.
- Borovszky Samu: Torontál Vármegye. Budapest, 1911. A „Magyarország Vármegyéi és városai” központi szerkesztőbizottságának közreműködésével.
- Csánki Dezső: Magyarország történelmi földrajza a Hunyadiak korában. II.III. 1894. 1897.-somogy Vármegye. Budapest, 1914. A „Magyarország vármegyéi és városai ” központi szerkesztőbizottságának közreműködésével.
- Csányi Ferencz: Lapok Somogy megye múltjából. Kaposvár 1889.
- Daróczy Zoltán: Nemesi Évkönyv. I-VI. Budapest, 1923-1929.
- Eberle Otto: Wie sich die k.u.k. Kavallerie das Mariatheresienkreuz erritten und errungen hat. Wien,1905.
- Ehrenbuch der österreichisch-ungarischen Wehrmacht.I. Wien, 1917.
- Eötvös Károly: Deák Ferencz és családja. I.II. Budapest, 1908.
Szala menyecskéje. Pesti Hírlap 1909.
- Ferenczy Zoltán: Deák élete .I-III. Budapest, 1904.
- Füssy Tamás: A zalavári apátság története. Budapest, 1902.

- A pannonhalmi szent Benedek-rend története. VII. kötet.
- Hajik István: A zalavármegyei nemesi pénztári és alapítványi választmány története. Zalaegerszeg, 1902.
- Hazai okmánytár. VII. Budapest, 1880.
- Hellebronth Kálmán: Családtörténeti jegyzetek. Budapest, 1912-1914.
- Hirtenfeld J.: Der Militaer-Maria- Theresien- Orden und seine Mitglieder. I-IV. Wien, 1857. (*)
- Hof- und Staats- Handbuch der österr.-ungar. Monarchie. Wien, 1918.
- Holub József: Zalamegye története a középkorban. I. Pécs, 1929.
- Illéssy János: Az 1754-55. évi országos nemesi összeírás. Budapest, 1902.
- Karácsonyi János: A magyar nemzetségek a XIV. század közepéig. I-III. Budapest, 1900-1901.
- Károly J.: Fejér megye története. V.
- Kempelen Béla: Magyar nemes családok. I-XI. Budapest, 1911-1932.
- Komáromy A. és Pettkó B.: Nagy Iván családtörténeti értesítő I-III. Budapest, 1899-1901.
- Magyar nemzetségi zsebkönyv. Főrangú családok. I. Budapest, 1888.
- Nemes családok. I. Budapest, 1905.
- Magyarország tiszti czim- és névtára. Budapest, 1912.
- Nagy Imre, Véghelyi Dezső, Nagy Gyula: Zalavármegye története. Oklevéltár. I. II. Budapest, 1886. 1890.
- Nagy Iván: Magyarországi családai czimerekkel és nemzedékrendi táblákkal. I-XIII. Pest, 1857-1868.
- Novák Mihály: Zalavármegye az 1848-49. évi szabadságharcban. Zalaegerszeg, 1906.
- Orosz Ernő: Heves- és a volt Külső-Szolnok egyesült vármegyék nemes családjai. Eger, 1906.
- Pallas Nagy Lexikon. 1893-1904.
- Pick Wilhelm: Kaemmerer-Almanach. Wien, 1903. (*)
- Pizzighelli Cajetan: Geschichte des k.u.k. Husarenregimentes Nr.2. 1742-1905. Kronstadt, 1905.-Geschichte des k.u.k. Husaren-Regimentes Nr.6. 1734-1896. Rzeszów, 1897. (*)
- Radványi József, Baur Frigyes: A volt cs. és kir. 4. huszárezred története 1902-1919. II. Budapest, 1929.

- Sárközy Imre: A nádasi Sárközy család. Budapest,1906. és „Turul”
1906.évf.26.72.122.
- Sziklay János, Borovszky Samu: Vasvármegye. Budapest. 1898. A
„ Magyarország Vármegyéi és Városai” állandó munkatársainak bizottsága
működésével.
- Szilágyi Sándor: A magyar nemzet története.
Turul: A Magyar Heraldikai és Genealogiai Társaság közlönye.
I-XLLV. Budapest,1883-1930.
- Vasdényey Imre: Ősi birtokok és birtokosok Somogyvármegyében.
Kaposvár,1922.
- Wenczel Gusztáv: Árpádkori új kormánytár.I.Budapest,1871.
- Wertner Mór: a magyar nemzetségek a XIV: század közepéig. I.II
Temesvár,1891.

A Hertelendi és Vindornyalaki HERTENENDY – CSALÁD

A Hertelendy-család beágazza jelenleg úgyszólván az egész Dunántúlt és egyike legnagyobb kiterjedésű családainknak, mely a múltban nem egy jeles hazafit, hadvezért stb. adott a hazának.

A ma virágzó több ágának törzse Zala- és Vas megye volt; onnan származott át a többi vármegyékbe is.

Eredete a messze múlt homályába nyúlik vissza.

A középkorban négy megyében /Zala-, vagy Somogy-, Tolna-, Baranya-, és Vas megyékben/ is volt Herthelend nevű helység és így ezen helyeken kell a család eredetét is keresnünk.

Az egyik Zala- és Somogy megye határán lehetett. Ugyanis 1299. febr. 2.-án a zalavári konvent előtt a bikács nemzetségből való Egyed fiai és Billei Domokos fiai Pál és Péter egymás között kibékülnek és birtokaik felett osztályt és határjárást eszközölnek.

A peres birtokok GUG-MINDSZENTE, másképen HURTELEN nevű birtok és Kisfaludföldre. /”...terram Gugmenscente vocatam seu alio nomine Hurtelen dictam ....”/. Az egyesség szerint Mindszentet egészen, Kisfaludföldének pedig egyharmadát átengedték a Billeieknek. Kisfaludföldének a mai szentgyörgyvári hegy felel meg Nagykanizsától délre¹. Gug-Mindszente -alias Hurtelen- is e vidéken lehetett, és pedig Nagykanizsától keletre, mert ott ma is van Mindszent nevű pusztá². Mégis pontos helyét egyelőre meghatározni nem tudjuk.

Egy HERTELEN nevű helység Zala- és Vas megye határán Hodász, Ozmánbükk és Sárfi – Mizdó táján is feküdt és már 1431-ben a Szölczieké volt, de ma már nem létezik³. Ez a család már 1304-ben szerepel, mikor Pál országbíró bizonyítja, hogy Szölczei Domokos fia Miklós és ..... László fia János köztük bizonyos kurcsitei vas megyei zálogbirtok miatt folyó pert beszüntették és a vasvári káptalan embere János a birtokba beiktatta⁴. A szölcziek, kik közül Miklós 1449.1450.1453-ban Vas megye alispánja volt, a nádasdi Darabosokkal 1431-ben örökösödési szerződésre léptek és akkor Szölcz⁵, HERTELEN és Domonkusolcz helységeket sorolták fel birtokukban⁶.

HERTELEND nevű pusztát találunk Hőgyészről dél felé Tolna megyében. Nemesek nevében fordul elő 1446-ban⁷.

A XIII. században Baranya megyében említették HERTELEND /HORCHOLOND/. Ma Pécsről északnyugatra a hegyháti járásban található KIS⁸-és MAGYAR- /NAGY-/HERTELEND és innen nyugatra a határszélen van a szentlőrinczi járásban HORVÁTHERTELEND. Ezek az 1542.évi adólajstromban fordulnak elő.

1462-ben a pécsi káptalan jobbágysai említették HERTELEN birtokon⁹.

Valószínű, hogy a Baranya megyében a középkori oklevelekben említett Hertelendi nevű emberek innen származtak.

Nevezetesen Visegrádon 1398.jun.25.-én Szécseni Frank országbíró a Miklós szekszárdi apát és konventje által panaszolt és állítólag Báthmonostori László emberei által Földvár¹⁰ nevű birtokon elkövetett hatalmaskodás ügyében vizsgálatot rendel. Az itt említett Báthmonostori László emberei között szerepel **ANTONIUS** de HERTELEND....in possessionibus Gheck, Maysa, Lak et Bezeldeg¹¹. Nevén kívül egyebet nem tudunk róla, de úgy látszik Baranya megyében szerepel.

1456.máj.27.- én jelenti a szekszárdi konvent, hogy Köszvényesi András és Gál Töttös László ellen- perbe idéztettek. Ezen oklevélben mint királyi ember említették **DEMETRIUS** de HERTELEND¹².

Csernyéd, 1456. jun.12.Tolnamegye birái Velkeni András ábeli és köszvényesi birtokai ügyében közvizsgálatot tartanak¹³.

Ebben, mint szomszéd van említve **FRANCISCUS** de HERTELEND;

1481-ben a szekszárdi konvent előtt szerepel Anna, Öcsényi / de Ewchen¹⁴/ Bali László özvegyének, később HERTELENDI **GYÖRGY** feleségének nyugtatványa Margit, Agárdi Imre felesége, illetőleg Öcsényi Bali Mátyás leánya számára hozomány és menyasszonyi ajándékok, valamint Nagy-és Kis – Öcsényben levő birtokrészek ügyében¹⁵.

Mint tehát látjuk, az első ős Baranya megye birtokosai között tűnik fel 1398-ban, hol nevét még ma is három község viseli. E vidéken azonban alig egy századig találjuk őket. A magyar- török élet-haláharcz már 1364-ben megkezdődött, így valószínű, hogy őseink a török háborgatások elől menekülhettek feljebb a Balaton mögé, a Vindornya patak vidékére.

Zalában -ugyancsak 1481-ben- először **TAMÁS** tűnik fel, ki ekkor már királyi ember volt¹⁶ és akitől a terjedelmes családfa megszakítás nélkül napjainkig levezethető. Panaszára 1486-ban a vármegye vizsgálatot tart a laki erdejében elkövetett hatalmaskodás tárgyában. Ekkor már „Laki”-nak is írják az oklevelek,

tehát nemcsak birtokos volt itt, hanem itt is lakhatott és már ekkor nemes ember volt. De ugyanekkor volt birtoka Dyason is¹⁷.

Gechye János / Talán Gechey¹⁸/ Szentgyörgyvár várnagya és Zalamegye alispánja 1492. máj. 29.-én rendeletet ad ki, melyben az előtte személyesen megjelent Kustáni Miklós¹⁹ és Kereszturi László között támadt félreértés és jogtalanságmegvizsgálására és elintézésére Cheneházi László, Bezeréjd László, Kustáni Dániel és Hertelendy Tamás és még több megnevezett megbízottat küldi és Szentandrás Deseő Mihályt bízza meg az ítélet kimondásával, hogy azt neki bejelentsék²⁰.

1500-ban a vármegye hatósága Tamás és Mátyás kérésére inquirál²¹. Ugyanezek szerepelnek 1501-ben²² is; 1500 és 1501-ben Tamás birtoka Egregy²³.

Amikor Foki Miklós fiait s özvegyét 1501-ben beiktatták a danielkarmacsi és vindornyaszőllősi részekbe, akkor a határos szomszédok közt volt Tamás is²⁴.

Ugyanis Karmacs és Egregy községek határai ma is szomszédosak.

Tamás felesége Dorottya volt, kitől gyermekei:

1. **BERNÁT**, ki 1486-ban már szerepel atyjával.

Leánya :

MARGIT 1548-ban említettik, amikor Kustán, Karmacs, Sármellék és Devecser, már előbb is bírt birtokokat kapja társaival a királytól²⁵.

2. **MÁTYÁS** lehetett Tamás gyermekei közül a fiatalabb, mert először csak 1495. szept. 14.-én tűnik fel, amikor Wyngarhi Geréb Péter országbíró a zalai apátságot utasítja, hogy Gersei Pethő Miklós és János panaszát vizsgálja meg. Ugyanis ezek panaszt emeltek II. Ulászló király előtt, hogy János veszprémi püspök nem tudni milyen okból több familiárisát, Gáspár és Tamás sümegi várnagyokat és többek között Laki Hertelendy Mátyást a zalavármegyei Thadika vára ellen küldötte, akik fegyveresen megtámadták a várat és Gersei Pethő Miklóst és Jánost halálra keresték. Amiért is a panaszosok kérik, hogy az igazság kiderítése végett küldessék ki néhány királyi ember, akik szállítsák fel a vesz-prémi püspököt s a többi résztvevőt, hogy az ügy megvizsgálására jelenjenek meg²⁶.

Mátyás ekkor már nemes ember volt, mert azon bizonyáglevélben, melyet az alispánok és szolgabírák Szántón 1496 ápr. 25.-én adnak ki arról a hatalmaskodásról, melyet Foki Kálmán György nevű rokonával Gersei Pethő János egyik szántói jobbágyán a vindornyalaki szőlőben elkövetett²⁷, már mint „NOBILIS MATHIAS HERTELENDY de LAK” van említve. Neve után különben mindenhol „de Lak” s egyszer „in Lak” áll, tehát kétségtelen, hogy itt már birtokos volt s itt is lakott. Ezt az is bizonyítja, hogy 1498-ban Lak és Dyas birtokait említik az oklevelek²⁸. 1499-ben Sejteri Kelemen megidézette Tamás fia Mátyást²⁹. 1505-ben Hegyi Istvánt beiktatták a Prosznyák Györgytől vett ramocsai, egregyi, diási és tormaföldi részekbe s a szomszédok között olvassuk Mátyás nevét is³⁰.

Miksa német-római király 1506-ban sereggel indult hazánk ellen. E támadásra elrendelte a király, hogy jun. 24.-re készen álljon a telekkatonaság. E parancsot Zala megye is megkapta és sietett eleget tenni a királyi parancsnak. Mivel azonban pénz nem volt, a megye közönsége nevében több birtokos Csányi Balázstól a kapornaki konvent előtt 1100 forintot vett kölcsön.

Ezek között a birtokosok között szerepel Hertelendy Mátyás is³¹.

1508-ban Sárkány Ambrus, az atyja és fivére panaszt emeltek, hogy Mátyás vindornyaszőllősi földjük miatt perbe fogta őket a vármegye hatósága előtt, amely rájuk nézve kedvezőtlen ítéletet hozott s azért a per áttételét kérték a kúriába, mit a király el is rendelt³². Amikor 1508-ban Ulászló Sárkány Ambrusnak adta a magvaszakadt Foki János részeit Diáson, Fokon és Mihályfalván, akkor a beiktatásnak ellentmond 1511-ben Mátyás³³.

1509. jun. 23.-án Mátyás panaszt emel, mert familiárisát Thotfejű Pétert, Bwcha Péter fia Benedek, Sitkei László fia Balázs, Boldogasszonyfalvai Thompa László fia Imre és Koppáni Mátyás fia Ferencz nem tudni mi okból összeverték. Thotfejű Péter Radochi Antal Jakab János nevű jobbágyának laki házába menekült, ezek azonban fegyveresen utána rontottak s itt őt Kis György Simon nevű fiával, Laki Ambrussal, Bódog Pállal és Tóth Lőrincsel -a birtokos úr jobbágyaival- véresre verték. Ezért Peren /Perényi/ Imre gróf II. Ulászló király palatinusa parancsot küld a kapornaki apátságához és ebben elrendeli, hogy Foki Gergely, Radochi Kelemen, Donátházi Mathys János, Cherneházi Illés János, Forintosházi Forintos Márton vagy Kustáni Pál Királyi emberek közbejöttével teljesítsenek vizsgálatot³⁴.

1511-ben Mátyás királyi ember³⁵, 1512 és 1513-ban pedig Zalamegye szolgabírája volt³⁶.

1524-ben Mátyást ügyvédül vallotta K. Taba Ferenczné³⁷ és prókátor volt a Zele János contra Szalapatai Gergely deák perben³⁸.

II. Lajos király Budán 1524. máj. 23.-án a kapornaki konventhez parancsot küld, melynek értelmében Felsőkustáni Miklós fia Pál; Sykatori Nagy Ferencz felesége Klára, néhai Kustáni Dániel leánya; Laki Hertelendy Mátyás felesége Katalin, néhai Kustáni Miklós leánya; Csabi Basó Imre, Kustáni Lukács Erzsébet nevű leányának fia; Jusztina, néhai Salkókuthi Sal Péter felesége, Kustáni Lukács leánya és ezek örökösei bevezettetnek Vindornyaszőllős és Pusztalak zalamegyei birtokokba³⁹. Vagyis Mustáni Pál, Klára, Katalin és Jusztina, valamint Csabi Basó Imre kapták 1524-ben Pusztalakit⁴⁰ és Vindornyaszőllöst kir. adományba,

köztük tehát Mátyás felesége Kustáni Katalin is.

Mint láttuk, Tamásnak már 1486-ban volt itt birtokba, sőt már ekkor Laki – nak írják az oklevelek, így ez a birtok kétszeresen, tehát úgy apai, mint anyai jusson került a család kezére.

Mátyásnak négy fia: János, Mihály, Balázs, Tamás és két leánya Ágota, Anna maradt. Jánostól származik a zala megyei /vindornyalaki/ főág (13. oldal), Mihály pedig lett a vasmegyei főág ősapja (77. oldal). Ezeknek utódai képviselik a családot napjainkban. Tamás főágát (76. oldal) nem tudjuk unokáinál tovább vezetni, Balázs leszármazottait pedig nem ismerjük.

Zala megyei /Vindornyalaki/ főág **/I. tábla/**

Mátyás és Kustáni Katalin gyermekei között **JÁNOS** lehetett a legidősebb, mert testvéreivel említve neve mindig első helyen szerepel az oklevelekben.

I. Ferdinánd királynak Pozsonyban 1543. jan. 21.-én kelt s a zalavári konventhez intézett parancsa értelmében Hertelendi János Mihály fivérével /néhai Felsőkustáni Miklós Katalin nevű leányának fiai/ Basó Andrással, néhai Csabi Basó Imre⁴¹ és néhai Felsőkustáni Lukács Erzsébet nevű leányának fiával; és Kustáni Miklósnak Erzsébet nevű leányával, ki Pági Károly Péter felesége, törvényesen beiktattatnak Pusztalak és Vindornyaszőllős birtokokba, melyeket a királyi parancs értelmében Gógánfai Miklós, Szentiváni István, Ukki István, Köveskúti János és István, Gemeren Kelemen, Szentimrei Gotthard királyi megbízottak közreműködésével adnak át nekik⁴². Most tehát 19 évvel később a már 1524-ben megadományozott Kustáni Katalin két legidősebb fia, Hertelendi János és Mihály kapják meg Pusztalakot és Vindornyaszőllőst Csabi Basó Andrással és Kustáni Erzsébettel. Ezúttal tehát másodszor.

1546-ban János és Mihály, valamint néhai Csabi Basó András leánya Krisztina és Kustáni Lukács Sal Illés ellen tiltakoznak a sármelléki és deveçseri ⁴³ birtokok ügyében indított perben⁴⁴. Az alábbi oklevélből kitűnik, hogy ezen két birtoknak ők már régebbi tulajdonaosai voltak.

Ugyanis 1548. aug.28.-án I. Ferdinánd Feső- Kustán, Dániel Karmacs, Sármellék és Devecser zalamegyei községekben levő birtokrészeket, melyeket

Paghi Károly Miklós, néhai Kustáni Miklós Erzsébet nevü leányának fiai; **LAKI HERTELENDI JÁNOS, MIHÁLY, BALÁZS és TAMÁS** Kustáni Miklós Katalin nevü leányának fiai; Salkókuti Sal Illés; néhai Hertelendi Mátyás leányai **ÁGOTA** és **ANNA**; néhai Csabi Basó András leánya Krisztina; néhai Hertelendi Bernát leánya **Margit** békésen bírnak, de amelyekre vonatkozó okleveleik elvesztek, nova donatio czimén nekik adományozza⁴⁵. Feltűnő itt, hogy ezen oklevél Hertelendi Jánost, Mihályt, Balázst és Tamást Kustáni Katalin fiainak, Ágotát és Annát pedig néhai Hertelendi Mátyás leányainak nevezi, sőt Sal Illést még közbe is szúrja, holott ezen gyermekek testvérek voltak, mert -mint tudjuk- Kustáni Katalin felesége volt Hertelendi Mátyásnak. Basó Krisztina -Hathalmi Lászlóné- azonban már három év múlva meg akart válni birtokaiktól, mert 1551- ben Hertelendi János, Mihály, Tamás és András (?), azután Paghi Károly Miklós és Sali Illés eltiltják Felsőkustán, Dániel – Karmacs, Sármellék és Devecser birtokok eladásától⁴⁶. Tehát ebben ugyanazok akadályozzák meg, mint akikkel együtt nevezett birtokokat kapta.

1551- aug. 24.-én János, Mihály és Tamás zálogba adják Diós nevü birtokukat Gersei Pethő Antalnak⁴⁷, 1583-ban pedig István és Farkas fiaival, Anna és **ZSÓFIA** leányaival ugyanezt eladja Goriczai Orsits Istvánnak⁴⁸, minek fivére Mihály ellene mond⁴⁹.

Jánosnak 1555-ben Fesőkustánban egy portája van⁵⁰.
1556. dec. 29.-én János személyesen megjelenik a zalavári konvent előtt és bemutatja István nevü elsőszülött fiát, kinek anyja néhai Zsófia /nobilis/ volt s kéri a hiteles helyet, hogy állapítsa meg a fiúnak korát. Amint ezt külsőleg meghatározni lehetett, a fiút hét évesnek minősítették és erről részére bizonyosságlevelet állítottak ki⁵¹.

1558. dec. 27.-én Szent Adorján konventje előtt megegyezik Balya Ferencz és Györggyel, hogy 38 forintot fizet néhai Balya Péter halálának kárpótlásául⁵². Négy hét múlva 1559 jan. 22.-én János személyesen megjelenik a konvent előtt, mikor is felesége Magdolna /nobilis/ és István, Farkas fia és Klára, Anna, **KATALIN** leányai nevében a felelősséget magára vállalván Felsőkustánban egy

jobbágytelket, Dániel-Gödrös-Karmacson és Felsőkustánban egy szőlőki-lenczedet 12 forintért néhai Balya Péter halálának kárpótlásául Fekete Bertalannak és feleségének Orsolyának s ezek István fiának és Zsófia, Margit leányainak elzálogosítja⁵³. Később -nem tudni melyik évben- Balya Ferencz és Györggyel ezen ügyben kiegyezik 30 forintba⁵⁴.

Se első, se második feleségének vezetéknevét az oklevelek sajnos nem említik, csak azt, hogy mindkettő nemes családból származott.

János birtokai voltak tehát Pusztalak, Vindornyaszőllős, Felsőkustán, Karmac, Sármellék, Devecser Zalában és Diós vagy Diás.

Hat gyermekük volt, kik közül **ISTVÁN** szül. 1549-ben, mert a zalavári konvent megállapítása szerint 1556-ban hét éves volt. Szüleinek / anyja Zsófia/ első gyermeke.

1560-ban **KLÁRA** nővérével ellentmondanak Gétyei Jánosnak a gétyei birtokba való beiktatása ellen⁵⁵. István 1583-ban még él, de feleségét és gyermekeit nem ismerjük.- Másik nővére **ANNA**, aki 1596 előtt halt meg, mert férje CSIMA

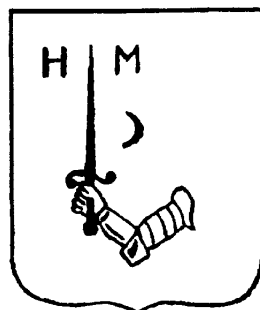
BÁLINT ekkor már özvegy⁵⁶.

FARKASt 1559 és 1583-ban említik az oklevelek atyjával. 1615-ben feleségével SÓSTÓI ILONÁ-val, valamint István, János, Benedek, **ILONA** és **ERZSÉBET** nevű gyermekeivel zálogba veszi a foki⁵⁷ és vindornyakereszturi javakat Berényi Annától⁵⁸. Ezen gyermekek közül a három fiút 1630-ban Vindornyalakon említi a nemesi összeírás / Gergely és másik Jánossal /, ezek tehát itt laktak⁵⁹. **ISTVÁN** és **BENEDEK** utódait ne ismerjük, utóbbi azonban 1661-ben Görbön szerepel bizonyos ügyben négy disznó miatt.⁶⁰

A családot **JÁNOS** terjesztette tovább fia **MÁTYÁS** személyében, aki 1630-ban Gyömörei Pálnak végrendeleti tanuja volt. A végrendelet záradéka ugyanis így szól: „Ezen testamentum lött ilyen becsületes emberek elöt, ugy mint Erdős István Simeghi Plebanos és Beszprémi Canonoc elöt, -Gömörei György öcsém elöt, Kis Menyhart, Custos János, Custos Balázs, HERTELENDI MÁTYÁS, Sándor István , Fényes Máté uramek it való nemes emberek elöt Geömöre György eöcsém pecheti alat és Hertelendi Mátyás pecheti alatt.” A

végrendelet papírosának felhajtott alsó szélében ott van Hertelendi Mátyás és Gyömörei György gyűrűpecsétje ostya alátéttel nyomva. Mátyás pecsétje: czimerpajzsban egy jobb kar felfelé tartott egyenes mezítelen karddal, a kard éle előtt a növekvő félhold és a kard hegye körül két oldalt -az akkori szokás- a tulajdonos nevének kezdő betűi⁶¹.

Hertelendi Mátyás gyűrűpecsétje 1630-ból.

Mátyás nevével 1641-ben is találkozunk Kis- Vásárhelyen⁶². Feleségét nem ismerjük, azonban fia volt **MIHÁLY**, kiről nevén kívül egyelőre semmit nem tudunk. Mihálynak fia **ANDRÁS**, ki szintén csak nevével szerepel. Felesége BODA ERZSÉBET⁶³ volt.

Különös, hogy a család ezen tagjairól a zalai levéltárak semmi, vagy csak nagyon kevés adatot tartalmaznak. Ezen körülménynek magyarázata csak az lehet, hogy közhivatalt nem viseltek, vagy kerülve a pereskedéseket csendesen éltek birtokaikon. A zalavári hiteles hely ezen időben /1575-1757/ nem működött, illetőleg Vasvárra volt áthelyezve, míg a megyei levéltár ma is sok feldolgozatlan anyagot rejteget.

Andrásnak Boda Erzsébettel hat fia maradt (17. 34. 36. ol.). Köztük **MIHÁLY** lehetett a legidősebb, mert neve testvérei között mindig elsőnek van említve. 1746-ban megveszi Nagy Katalin gyepüi birtokát⁶⁴. Felesége FARKASDI ANNA szül. Szegvár: 1759-ben; mindketten néhaiak. Szegváron laktak⁶⁵. Három gyermekük volt, mert 1764. május 28-án leányuk **ÉVA** -SZIJ JÁNOS- felesége az atyjáról reá maradt nemesi birtokrészeket, melyek Lak, Fok,

Köveskut, és Keresztur határaiban vannak, eladja **MIHÁLY** és **FERENCZ** testvéreinek⁶⁶. Utódaikat nem ismerjük.

A második fiú **JÁNOS**. 1775 május 2.-án még életben volt.

Ugyanis György fivérének gyermekei ekkor osztoztak meg a kustáni földeken és réteeken s ezen alkalommal a berekben a régi falu helyén egy rétet hat felé - „ az öreg ágakra” hasítottak, értvén ez alatt apjukat öt fivérével. Nevét az oklevelek többször nem is említik⁶⁷, azonban az 1776. április 11.-én történt birtokrendezés alkalmával a „ kustáni Papucs dombján egy darabb föld az ött öreg Agi atyafisagh között osztatlan maradt⁶⁸.” Vagyis János ekkor már nem élt. Utódait nem ismerjük. – Fivére **PÁL** 1760-ban néhai. Felesége **OLASZ ERZSÉBET**. Birtokai Vindornyalak, Németfalu, Karmacs, Köveskut, Kustán, Fok és Keresztur⁶⁹.

Gyermekeik:

I. **ISTVÁN**

II. **ILONA** előbb **JÓSA JÁNOS**⁷⁰, 1766-ban **LENGYEL JÁNOS** felesége⁷¹.

III. **KATALIN** 1765 május 8.-án az apjánál említett községek határában fekvő örökségét eladja András fivérének és nejének. A következő év április 19.-én azonban ezen eladást visszavonja és a felsorolt birtokrészeket másik két testvérenek – Istvánnak és Ilonának- adja zálogba 100 forintért⁷². Három nap múlva az első eladást mégis ismét érvényre emeli és mivel Hertelendi György is még 100 forintot fizetett, a felsorolt birtokokat András, István és Ilona testvéreinek örökbe átadja.⁷³ Első férje **JÓSA JÁNOS**, kivel Vindornyalakon esküdött 1744 február 16.-án. Második **BANKÓ ISTVÁN**, ki 1765-ben már nem él.

IV. **ANDRÁS** sz. 1715-ben. 1745-ben Bodor Ilona bevallást tesz Lók, Keresztur, Karmacs, Vindornyalak és Fok birtokokra András és felesége **SZÜCS KATALIN** javára Hertelendi Zsigmond és Pap Mihály szomszédságában⁷⁴. Mgh. Vindornyalak, 1784 február 27. Tőlük származik az u.n.

Gyülevészi ág /II. Tábla/

mely még két nemzedéken át Vindornyalakon maradt, később azonban innen el származott.

András és Szücs Katalin gyermekei:

A. **LÁSZLÓ** sz. Vindornyalak, 1748. dec. 23.

B. **LAJOS** sz. Vindornyalak 1755. aug. 15. Apjával az 1790 és 1829

Évi nemesi összeírásokban szerepel. Felesége LÉGMÁN ERZSÉBET.

Gyermekeik:

- a. **TERÉZIA** sz. Vindornyalak, 1780. okt. 9.
- b. **IGNÁCZ** sz. Vindornyalak, 1782.okt.13. Az 1790. nemesi összeírás említi. Mgh. Vinornyalak, 1804. febr. 29. Felesége SZIGET KATALIN. - Gyermekeik nem maradtak.
- c. **ROZÁLIA** sz. Vindornyalak, 1785. február 27.
- d. **IMRE** sz. Vindornyalak,1788.október 31. Az 1790. 1829. évi nemesi összeírásokban szerepel. Felesége NYÚL BARBARA, kívül gyermekeik:
  - aa. **JÓZSEF** sz.Vindornyalak,1812.márc. 8. Az 1829. évi nemesi összeírás említi. Utódai nincsenek.
  - bb. **KATALIN** sz. Vindornyalak, 1815. január 21. Mgh.1902. Férje NÉMETH IGNÁCZ
  - cc. **ZSÓFIA** sz. Vindornyalak,1817. augusztus 31. és mgh. u.o.1835. február 1.
  - dd. **JUDIT** sz. Vindornyalak, 1822. december 10.
- C. **GYÖRGY** sz. Vindornyalak, 1758. április 24. Szintén megnevezi az 1790. 1829. évi nemesi összeírás. Vindornyalakon lakott.⁷⁵ Felesége ZSEMBERI JUDIT. Gyermekeik:
  - a. **KÁROLY** sz. Vindornyalak, 1792. február 8. Tisztartó Kustánban. Az 1829. évi nemesi összeírás Vindornyalakon említi, hol birtoka is volt. Mgh. Vindornyalak 1855. október 15. Felesége HAJAS ANNA sz. 1800 körül Simonyiban /Vas megye/. -Gyermekeik:
    - aa. **FRANCISKA** sz. Miháld, 1822 április 30. Mennyasszony volt, mikor 1840-ben meghalt.
    - bb. **LAJOS** sz. Miháld, 1823. augusztus 25. Mgh. Karmacs, 1902. február 24. Felesége SAÁRA KATALIN. / Saára Ferencz és Elekes Katalin leánya /. Sz. Zalaszentő, 1833. Mgh. Karmacs, 1913. március. Esk. Zalaszentő, 1861. június 27. -Leányuk:

VIKTÓRIA sz. Lentikápolna, 1866. augusztus 24. Férje PALLER JÁNOS sz. Kéthely, 1865. szeptember 17. Körjegyző Karmacson. Esk. Vindornyalak, 1890. július 3.
  - D. **ANDRÁS** sz. Vindornyalak, 1760. okt.24.
  - E. **KLÁRA** sz. Vindornyalak, 1762. aug. 8.
  - F. **ÉVA** sz. Vindornyalak, 1765. aug. 18.
  - G. **ÁDÁM** sz. Vindornyalak, 1765. aug. 19.
  - b. **GÁSPÁR** sz. Vindornyalak, 1794. márc. 6. Az 1829. évi nemesi összeírásban Vindornyalakon szerepel.
  - c. **JULIA** sz. Vindornyalak, 1796. febr. 17. Mgh. u.o. 1801. febr. 21.
  - d. **LAJOS** sz. Vindornyalak, 1798. nov. 24

- e. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1800. február 9.
 f. **BARBARA** sz. Vindornyalak, 1801. december 3. Mgh. u. o. 1803. március 27.

cc. **IMRE** sz. Miháld, 1826. novemeber 6.- 1848. ban honvédhadnagy. A katonaságtól való elbocsátó levele (Certificat) szerint „ hat als Honvéd bei den ungarischen Insurgenten gedient” és 1849. december 18.-án bocsátották el mint hadi szolgálatra alkalmatlan „ ohne von Profession”. Vagyis katonai rangja nem volt, tehát nem lehetett hadnagy.- A Certificat szerint a Zala megyei Kustánban^{76a} született.- Tiszaföldvárnál meg is sebesült.⁷⁶ Vindornyalakon testvéreivel egy kis birtokot örököl szüleitől, de 1860 körül ezt eladja. Később bérlő⁷⁷. Mgh. Budapest 1901. március 23. Ezen ágnak Imre volt az utolsó tagja, ki még Vindornyalakon birtokos volt. Utódai elszéledtek, s jelenleg a Felvidéken élnek. Első felesége Potyondi és Csáfordi POTYONDY ANTÓNIA /Potyondy István és Sibrik Ágnes leánya^{78/}, kivel Győrben esküdött 1852-ben. Mgh. Gyülevész, 1859. – Második felesége Hodászi HODÁSZ MÁRIA sz. Csákány, 1841. márc. 1. /Hodászy Ignác -mgh. Csákány, 1880. március 1. - leánya,/ mgh. Andrásida, 1897. február 12. Esk. Csákány, 1860. augusztus 15. - Első feleségétől gyermekei:

1.2.3. **HÁROM FIÚ**, kik kis korukban Győrben egy hét alatt kolerában haltak meg.

4. **GIZELLA** sz. Vindornyalak, 1856. szeptember 16. Férje RÁKÓCZI LAJOS nyug. Fővárosi tanító Kőbányán.

5. **IMRE** sz. Kehida, 1858. március 30.
 - Második feleségétől

6. **JOZEFA** sz. Gyülevész, 1861. október 31. Mgh. Kőszeg, 1931. február 15. Férje: Pusztarádóczi BODA ISTVÁN sz. Egyházashetye, 1852. augusztus 6. Táblabíró Győrben. Mgh. Zalaháza, 1907. január 5. Esk. Keszthely, 1881. 6 augusztus 15.

7. **MIKLÓS** sz. Gyülevész, 1863. július 13. Mgh. u.o.1864. nov. 11.

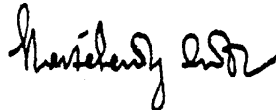
8. **MÁRIA** sz. Gyülevész,1865. január 7. Mgh. u.o. 1869. február 11.

9. **LÁSZLÓ** sz.Gyülevész, 1866. szeptember 11. Miniszteri tanácsos, 1901-ban a lőcsei kerület országgyűlési képviselője, a képviselőház alelnöke, majd közalapítványi igazgató. Meghalt szív és tüdőtagulásban Budapesten 1911. március 7.- én. Aláírása:

Herseleny László

Felesége Kőröshegyi és Adorjáni gróf CSÁKY ELEONÓRA sz. Szepesmindszent, 1871. szeptember 4. /Gróf Csáky Albin -sz. 1841., mgh. Szepesmindszent, 1925. január 25.- leánya.⁷⁹/ Esk. Budapest, 1893. november 18. - Gyemekeik:

I. **ANDOR** sz. Szepesmindszent, 1894. szeptember 1. - 1912.-ben Seekadett, majd sorhajóhadnagy. 1925-ben követségi titkár Washingtonban.⁸⁰ Aláírása:

Felesége HITT ERZSÉBET sz. Berlin, 1905. június 20. Esk. Washington, 1927. március 31.⁸¹ -Gyemekeik:

A. **IMRE** sz. Budapest, 1928. július 1. Felesége TAGGERT TAMARA Esk. 1949. június 25. Laány testvére : **GRACE** sz. 1949. szept. 25.

B. **PÁL** sz. Budapest, 1932. június 10.

II. **MÁRTA** sz. Lócse , 1895. november 9.

III. **ELEONÓRA** sz. Lócse, 1897. január 28.

IV. **LÁSZLÓ** sz. Szepesmindszent, 1899. augusztus 13.- 1934-ben I.oszt. követségi titkár⁸². Felesége Kisfaludy br. LIPHAY ESZTER sz. Budapest, 1911. október 21. / Br. Liphay Béla és Lánczy Marianna leánya/. Esk. Budapest, 1930. július 29.⁸³ -Gyermekük

A. **ISTVÁN** sz. Budapest, 1933. szeptember 14.

V. **GÁBOR** sz. Lócse, 1900. december 26. Volt tengerész zászlós. A keszthelyi gazdasági akadémia hallgatója 1920-ban. Felesége Békási BÉKÁSSY KLÁRA sz. Sennye, 1901. március 11. Esk. Sennye, 1926. szeptember 21. – Gyemekeik :

A. **JÚLIA** sz. Szombathely, 1929. május 8. Férje: Dr. Gasztonyi Miklós, sz. 1919 nov 21. Esk. 1963. június 16.

VI. **ALBINA** sz. Budapest, 1904. szeptember 10. Férje Dévai GULLYA LÁSZLÓ. Esk. 1933. augusztus 28.

dd. **SZIDÓNIA** sz. Miháld, 1828.július 13. Mgh. Budapest, 1907. április 30. Férje KAMPIS IMRE számtartó /Kampis János és Potyondy Terézia fia/ sz. 1816. Mgh. Jaba, 1880. október. Esk. Kehida, 1847. október 28.

ee. **LUCIA** sz. 1831. december 20. Mgh. Nagykanizsa, 1886. július 31. Férje GODINA JÁNOS számtartó. Sz. 1823. Mgh. Sümeg, 1891. Esk. Kehida, 1851. szeptember 22.

ff. **KÁROLY** sz. Kehida, 1833 április 13. Nőtlen, elzüllött, nyoma veszett.- Évtizedeken keresztül családunk ezen tagjáról csak ennyit tudtunk, míg a véletlen világosságot nem derített azon homályra, mely multját eddig fedte. Ugyanis kiderült, hogy itthon elkártyázta vagyonát és kivándorolt Buones Aires-

be. Itt is ezen szenvedélyének élt, azonban nagy szerencséje volt, mert birtokot tokot szerzett, úgy hogy unokái már hatalmas vagyonnal rendelkeznek. Monpedritában villája volt, mely azonban ma romokban hever. Birtokán munkás életet folytatott s általában becsülésben volt része; ma is élnek olyan emberek, kik nagy tisztelettel emlékeznek meg róla. Különösen csodálta mindenki szépítő érzékét s azt a szeretetet, melyet kertje s általában birtoka iránt tanúsított. Felesége olasz származású nő volt, de GENES MANSUETTA PIETRANERA CLOTILD sz. Genua. Már nem volt fiatal ember, mikor nejétől elvált. Monpedritában élt egyedül, hol jóval 1896 előtt halt meg. Felesége fiával Buenos Airesben telepedett le, s itt is halt meg 1911-ben. Esk. Buenos Aires. – Gyermekeik:

1. **ELVIRA**, ki már egy éves kora előtt meghalt

2. **MANNFERD** sz. Buenos Aires, 1856. május 15. Átvette az apjától Clorindában öröklött birtokot, s azt még szaporította is. Gazdag ember lett belőle. Birtokán a nagy távolságok leküzdésére saját költségén vasutat építtetett. Mint apja, ő is nagy tiszteletnek örvendett a lakosság körében. Nem feledkezett meg magyar származásáról és ősei nevééről, mert óriási birtokának székhelyét családjáról nevezte el, amennyiben Clorindában „Hertelendi” nevű helységet alapított, s ott kastélyt épített. Legfőbb vágya volt, hogy ősei hazáját megláthassa és úgy látszik gyermekeibe, sőt idegen származású feleségébe is belenevelte a vonzalmat az őshaza iránt. Hirtelen halt meg San – Fernando, 1904. november 26.-án négy nappal előbb, mint Magyarországra való indulásának napja ki volt tűzve. Felesége MARANA ELVIRA sz. San Fernando, 1875. május 18. Apja genuai, anyja pedig spanyol származású volt, 1897. december 25. E kiváló nő férje szellemében nevelte gyermekeit, s beléjük oltotta magyar hazájuk s nevük iránti tiszteletet. Mivel férjének nem adatott meg, hogy hazáját meglátogassa, engedve leánya kívánságának, eljöttek Budapestre.- Gyermekeik:

I. **HANNIBÁL** GYÖRGY sz. San Fernando, 1898. november 29. Iskoláit Párizsban végezte. Clorindiában a családi birtokon gazdálkodott, [majd később Formosaban (Argentínában) gazdálkodott]. Mgh. Buenos Aires, 1959. november 3. Felesége de la BOISSIERE MÁRIA TERÉZIA sz. Angers, 1895. augusztus 29. Esk. Párizs, 1920. november 16. - Gyermekeik:

A. **KÁROLY**, MANFRED, sz. Asunción, 1921. november 18. Felesége VITALINA MARINA ATOSTA. – Gyermekeik:

a. **MARIA LUCIA**, sz. Formosa

b. **MARIA ANGELICA**, sz. Formosa

- c. **MARIA CHRISTINA**, sz. Formosa
- d. **MARIA SILVIA**, sz. Formosa

B. **FERENCZ, HUGO**, sz. Clorinda, 1923. szept. 14.
 C. **JAQULINE**, sz. Clorinda, 1926. Férje: ZERVINO NICOLÁS.
 D. **JAVIER** sz. Clorinda, 1930. Felesége: ZOTTI ADELAIDA.-
 Gyermeük: **CLAUDIA** sz. Asunción
 E. **BERNARDO**, sz. Clorinda, 1933. augusztus 20. Felesége:
 LAURA BENINCASA, sz. Eldorado, 1946. augusztus 30. Esk. Buenos Aires,
 1979. február 20.- Gyermekeik:
 A. **PAULA**, sz. Buenos Aires, 1971. május 27.
 B. **MÁXIMO**, sz. Buenos Aires, 1972. július 23.
 C. **ANDRES**, sz. Buenos Aires, 1975. október 23.
 D. **DELFINA**, sz. Buenos Aires, 1978. szeptember 10.
 II. **ROLAND**, sz. San Fernando, 1900. november 17. Mgh. Buenos
 Aires 1979. december 24. Felesége: BADIA SUSANA.- Gyermekeik:
 A. **HERNÁN**, sz. Buenos Aires, 1950.
 B. **SUSANA**, sz. Buenos Aires, 1951.
 C. **MARTIN**, sz. Buenos Aires, 1953. felesége: SILVINA ASAD.
 Esk. Buenos Aires, 1983. április 15.- Gyermeük:
 a. **MILAGROS CLARA**, sz. Buenos Aires, 1983. december 27.
 D. **ESTEBAN**, sz. Buenos Aires, 1954.
 E. **IGNACIO**, sz. Buenos Aires, 1956.
 III. **GEORGETTE, CLOTILD**, sz. San-Fernando, 1903. április19.
 [Mgh. Buenos Aires,1994 tavaszán]. Aminek keresztülvitelében apját a halál
 meggátolta, az neki sikerült. Örökölt magyar érzelmei, s nevére való büszkesége
 nem hagyták nyugodni, s elkezdett kutatni a magyarországi rokonság után, míg
 fáradságát siker koronázta, s azokat 1925. novemberében Budapesten
 megismerhette. Aláírása:

Georgette de Hertelendy

Férje: gróf FAILLY GERARD / lakás Chateau de Jonval, Pierrefonds Oise/
 Esk. A jonvali kastély kápolnájában 1926. november 23. [Utódjaik nem voltak.]

Az argentinai életkörülményekre jellemző Faily grófné, szül Hertelendy
 Georgette két levelének tartalma 1958-ból és 1966-ból. Ezért ide csatoljuk őket :

„Kedves György, Buenos Aires, 1958. november 19.
Október 31.-iki leveledet pár nappal azután kaptam meg, hogy f. hó 6.vagy 7.-én

írtam Neked miután azt hittem, hogy előző levelem elveszett. Most azonban nyugodt vagyok, hogy tudom, hogy megkaptad és benne a checket is. Miután ez így van, talán tovább tudnád adni a másik check egy részét szegény Dénesnek, kinek most a hideg idők beálltával biztosan szüksége lesz ruhára, cipőre, stb. Nekem innen nagyon nehéz segíteni, mert itt mindig rosszabb a helyzet és el vagyok adósodva, részben 5% havi kamat mellett, ami itt jelenleg szokásos. 5 hónap alatt, amióta új kormányunk van, az élet már eddig is szörnyű drága, még átlag 30%-al drágult, bizonyos cikkeknel még többet. A földadó egy csapással 30%-al emelkedett, a telefon 95 Pesoról, 223-ra és minden hasonló mértékben. A kormány a pénznyomdát járátja minden aranyfedezet nélkül, ami természetesen a Peso árának zuhanását idézi elő a többi devizával szemben. Már igen meg voltunk ijedve, amikor 1 Dollárért 40 Pesót kellett fizetni, de néhány nap után 81-nél tartunk. Hetenként 500 millió Pesót nyomnak, az infláció ijesztő és a baj ott van, hogy nem látunk megoldást, mert nincs eben az országban egy tehetséges és tisztességes ember, aki ebből a csődből kivezetne bennünket. Íme 15 év diktatúra eredménye, amely ebből a gazdag prosperáló országból az elképzelhető legnyomorultabbat csinálta. A politikusok csak intrigálással és lopás általi gazdagodással foglalkoznak, amíg csak hatalmon vannak. Ezen idő alatt pedig senki nem dolgozik, a sztrájkok szünet nélkül egymást követik, megbénítva az országrész gazdagságát, amely napról napra szegényedik.

Ha a svájci újságok valamicskét is foglalkoznak velünk, láthattad, hogy az utóbbi hetek igen nyugtalanok voltak. A megoldások (az alelnök lemondása) csupán ideiglenes jellegűek, és igen valószínű, hogy egy polgárháború felé haladunk. Ebben a tehenek hazájában nem kapni vaját, egy 50 grammos csomagocska felét nehéz megszerezni és húsban is hiány van. Példájaként annak a chaosnak , amely az egész vonalon uralkodik.

A fegyvercsempész, amelyről írsz a velünk szomszédos birtokon volt befészkelve. Valóban Formosa roppant nagy és Clorindától ahol lakunk és amit apám alapított, 120 km-re esik a legközelebbi város, az odaút fölút, melyen esőben a közlekedés lehetetlenné válik, mert a járművek az árokba csúsznak. Ez az ország 1930 óta teljes visszafejlődésben van, amióta a katonaság került uralomra és mindent tönkretett.

A háború alatt volt egy pillanatnyi fejlődés, mert Peron az európai környezetből húzott hasznot, amennyiben a hadviselőállamokban a búzát, meg a húst mesés árakon tudta eladni. Mindezt azonban ahelyett, hogy a nemzetnek hasznos

beruházásokra fordították volna, Peron és hitsorsosai ellopták. Most a kommunizmus van itt feltörőben. Az elnökünk kommunista volt, a fivérei ma is azok és igen aktívak, fontos tisztségeket viselve az államban. Biztosíthatlak, hogy nehéz elviselni, ami itt történik. Csak földreformról, kisajátításról, stb. van szó és hisz mi tudjuk, mindez hova vezet.

Ahogy Te csináltad, játszi könnyedséggel átköltöztél, ezt itt nem tudtad volna megtenni. Elképzelhetetlen lakásínség van, rosszabb mint a lebombázott országokban és a legtöbb jegyespár nem tud összeesküdni, mert nem talál hajlékot. Vannak lakások nagy luxussal és mesés árakon, melyek a rendszer és az előző rendszer tolvajainak megfelelnek, azonban közepes és szerény hajlékok, amikre szükség lenne, nincsenek.

Még az időjárás is megromlott ebben az országban. Ebben az évszakban már nagyon melegnek kéne lenni, ehelyett hideg van és szünet nélkül esik, ami a búza és egyéb gabona megromlásához vezet és még csak ront a helyzeten. Az ország olyan gazdag, hogy ha a derékszíját szűkebbre csatolnánk és keményen dolgoznánk, néhány év alatt átvészelnénk ezt a chaoszt. Itt azonban dolgozni senki nem akar. Korrumpálva van minden, ez a rémes. Mindenki a városban szeretne lakni és a gyárakban dolgozni, amelyekhez azonban nem elég az áram és kevés az alapanyag, mindez pedig a munkanélküliséget és a további nyomort növeli.

Genealógiai kérdések nagyon érdekelnek, ami elég rendkívüli, mert ezekben a fiatal országokban szokatlan, hol alig tudják, ki volt a nagyapjuk és a legkevésbé sem törődnek vele. Mi nem ismertük nagyapámat, ki jóval apám házassága előtt halt meg, de apámat sem, mert ő az én 1 éves koromban halt meg. Ez valóságos szerencsétlenség volt a családra nézve, mert, mint mondják, őt előkelőség és rendkívüli intelligencia jellemezte. Mérhetetlen nagyságú birtokokat (800.000/sic!/ hektár) vett Formosaban, vállalkozásai azonban halála után nagyobb részét elveszték, mert igen fiatal és tapasztalatlan felesége nem tudta őket összetartani. Amikor mi 20 évesek lettünk és elkezdtünk a gazdasággal foglalkozni, már alig maradt valami és nagy fáradságunkba került, megint egy vagyont összegyűjteni. Íme 30 év munkájának eredménye, ami majdnem megint elveszett.

Igazán örülök neki, hogy Schweizban vagytok, ami mégis egy civilizált ország, ahol sok olyan előnyötök van, ami itt nem létezik. Gratulálok gyermekeitekhez, igen csinosak. Tanítsátok őket franciára, mely nyelv mindennek dacára a civilizált népek köznyelve. Az angol talán hasznosabb és német nyelvűeknek

könnyebb, de a francia sosem túl sok. Szerencsére mi franciául tudunk levelezni, hogy is menne másképp? Nem hiszem, hogy eljutok Európába, a tél folyamán lehetetlen utazni, ha az embernek ilyen pénze van mint a mienk és azt mondják, januárban, vagy februárban 120-ra emelkedik a dollár. De írjatok mindig örülök a Rólatok szóló híreknek. Több mint egy éve, hogy idősebb fivéremet láttam és több mint 10 hónapja, hogy a fiatalabbat. Formosában vannak, ide 1.500 km-re és az utazás olyan nehéz és drága, hogy nem megyek, csak ha maradhatok is. Esetleg karácsonyra utazom, akkor ott ugyan 40 fok van árnyékban, de azt nem bánom, jobb szeretem a meleget mint a hideget.

Remélem, teljesen be vagytok már rendezkedve és meg vagytok elégedve. Szívélyesen üdvözlöm nővéredet is ha látod Nektek pedig feleségeddel és gyerekeiddel együtt minden jót kívánok.

G.de Faily s.k.

Kedves György,

Clorinda, 1966. február 25.

Rég nem kaptam Tőletek hírt és ezt csodálom, mert karácsonyra és új évre biztosan küldtetek valamit. December 22.-én indultam el B. Airesből és egy szörnyű utazásom volt: 2 nap és 3 különböző repülőgép kellett ahhoz, hogy ideérjek, ami egy 3, lassú repülővel mondjuk 5 órás út lenne. Ez idén azonban szünet nélkül esik az eső. Formosában a betonpálya még nem készült el, a repülők nem tudnak földpályán leszállni, így Resistenciában, a szomszéd tartomány, Chaco fővárosában hagytak bennünket. Lehetetlen volt tovább jutni, autóval, vagy busszal sem, minden közlekedés megszakítva. Így egy repülőtaxit béreltem Formosaig és másnap unokaöcsém kis repülőgépén mentem tovább. Özönvízszerű záporok borzasztó árvizeket okoztak, melyek az egész gyapottermést és állatok ezreit pusztították el. Szerencsénkre itt még nem annyira rossz mint a Chacóban, de ismerek valakit, aki 70.000 csomó banánt veszített el, ami egy 7 és 10 millió közötti veszteségnek felel meg. Amint ide repül-

tem, az egész elöntött vidéket

láttam a repülőgépből és most még rosszabb, 2 hónap óta állandó özönvízszerű záporok, 1200 mm egy hét alatt, ami egy teljes évi csapadékmennyiségnek felel meg. Valóságos katasztrófa Formosában. 40.000 ember hajléktalan és Chacóban

még több. Egy-két nap óta végre már csak néhány kis zápor esik, így reméljük, hogy ennek a vésznek lassan a végére érünk. Összes utjaink megszakadva, a

távíró és a telefon ugyancsak. Hajléktalanokat csak helikopterrel lehet menteni miután a repülőgépek csak kevés repülőtéren tudnak leszállni. Egy katasztrófa, amilyent 50-60 év óta nem értünk meg. Szerencsére eddig nem túl nagy a kár fivéremnél és Hanibal gyerekeinél, mert ők, lévén birtokaik elég nagyok, magasabban fekvő területekre tudták az állatokat átterelni (ha ezt egyáltalán mondani lehet, miután az ország olyan lapos, hogy 1500 km távolságra a tengertől még mindig csak 60 méter magasságban vagyunk). De mekkora munka ez, állatok ezreit az áron átterelni, majd pedig légi úton takarmányozni. Ezekben az új országokban minden igen körülményes, mert a kormányok alig intéznek valami hasznos munkát, így igen csüggesztő, ilyen nehéz munkát végezni amellet a rizikó mellett, hogy egy hasonló szerencsétlenség tökéletesen tönkretesz az embert. Ilyen körülmények között a posta még rosszabbul közlekedik mint máskor és én B. Airesből egyáltalán semmi postát nem kapok. Így remélem, hogy visszaérkezésemkor otthon postát találok Tőletek. Február végére B. Airesbe kellett volna lennem, de az árvizek engem is akadályoztak. Néhány földparcella eladási árára várok, azonban a vevőknek sincs pénzük, mert eladott állat árára számítottak, amit azonban nem kaptak meg. Mindig nehezebb lesz az élet Argentínában, úgyhogy én szívesen mennék Európába, hogy ott egy kis civilizált életet lássak viszont. A peronisták megnyerték az utolsó választásokat és miután egyes szakszervezetek egy sztrájk után 36% béremelést kaptak, ez a többi munkást is arra biztatja, hogy streikoljon és hasonló emelést kapjon. Mit szólsz egy 6 milliós városhoz, mint Buenos Aires, ahol a szemetet 25 napig állni hagyják anélkül, hogy összegyűjtenék és mindezt a legnagyobb nyárban. A kormány elképzeltetlenül gyenge és tehetetlen és senki előtt nem kétséges, hogy a peronisták nyerik meg a következő választásokat. Vidám egy dolog lesz! Gyermekeim nem lévén, szeretnék egy más helyen élni, de hogyan? Eladni nem lehet semmit, sem hitelre, sem részletre a pénz elértéktelenedése miatt. Amellet a bevett összegek olyan alacsonyok lennének, hogy átváltás után alig maradna belőlük valami. Dél-Amerikában a kommunizmus itat át mindent és én a jövőt illetően igen pesszimista vagyok.

Hogy van Mária? Igen érdekelne, hogyan zajlott le a várt esemény.

Mégis remélem, hogy 2-3 hónapra el tudok menni Európába, hogy ebben az országban, ahol az embernek valóban csak kellemetlenségei és nehézségei vannak, minden szórakozás nélkül, az ember egészen el ne tompuljon. A viharok közepette óriási kánikula van, a szobámba majdnem mindig 30 fok éjfélkor is,

az ember nem tud aludni, csak a zuhany és a ventilátor alatt érzi jól magát, pedig szeretem a hőséget. Az idén azonban nagy a nedvesség és az ember sokat izzad.

Ebben az időben Európában szörnyű hideg van azon néhány újság szerint, melyeket Paraguayból megkapok, mert itt már az újságok sem jönnek meg, eltekintve a rádiótól el vagyunk vágva a világ többi részétől. 5 tartomány van elöntve, több száz millió a kár. Ennek a szegény országnak valóban már csak ez hiányzott! És én az idén szerettem volna fivéremet és sógornőmet Európába kísérni – ez nyilván lehetetlen lesz.

Ti már biztosan a nyaralást tervezitek. Tudassátok mikor és hova mentek, hogy találkozhatunk. Remélem, mindnyájan jól vagytok. Sok szerető csók Lolónak és a gyerekeknek, Neked sok szívélyes üdvözlés

Georgette s.k.

gg. **ILONA** sz. Kehida, 1837. február 1. Kis korában halt meg.

10. **PÁL** sz. Gyülevész, 1868. jun 7. – 1890-1895. hadnagy a cs. és kir. 5. huszárezredben. Később m. kir. Igazságügyminisztériumi számvizsgáló és törvényszéki hites német tolmács. Mgh. Budapest, 1912. márc. 2.- Felsége Magyalásonyi **BARCZA RÓZA** /első férje Károlyi Antal Vasmegye alispánla/ sz. Magyalásony, 1863. jun. 12. Esk. Budapest, 1899. ápr. 29. Mgh. czelldömölk, 1933. ápr. 28.

11. **JÁNOS** sz. Gyülevész, 1870. ápr. 2. Mgh. u.o. 1874. jun. 24.

12. **ANNA** sz. Gyülevész, 1871. nov. 26. Mgh. egy napos korában.

13. **PAULA** sz. Kehida, 1873. aug. 13. Mgh. u.o. 1877. aug. 15. elégett.

14. **MALVIN** sz. Kehida, 1875. márc.1. Mgh. Gyülevész, 1876. nov.27.

15. **MARGIT** sz. Kehida, 1877. okt. 25. Férje Dr **KORBULY. MIHÁLY** sz. Pta. Bánhegyes, 1868.júl 9. A cs. És kir. 10. majd 14. huszárezredeknél szolgált 1888-1896. Okl. vegyészmérnök. Esk. Budapest, 1913. jun. 7.

16. **IMRE** sz. Kehida, 1879. nov. 6. Kapitány a cs. és kir. 5. huszárezredben. Mgh. Szombathely, 1917. febr. 15. Aláírása:

Felesége GOUTH MÁRIA sz. Budapest, 1881. febr. 1. Esk. Budapest, 1908. aug. 14.

Rigácsi ág / III. tábla/

Mint a 17. és 18. oldalon említettük ANDRÁS és Szücs Katalinnak hét gyermekük voltak, melyek alatt a két fiatalabbak Éva és Ádám voltak. A születésük időpontja éjfél közben volt, mert ÉVA 1765. aug. 18.-án és

ÁDÁM 1765. aug 19.-én Vindornyalakon jöttek a világra. A keresztszülei Nagy Sándor és Sobori Erzsébet voltak. Ő a legutolsóban született fiú, vezette tovább az úgynevezett Rigácsi ágot.^{83a} De ő már nemsokára Vindornyalakról elköltözött. Felesége CSILLAG BARBARA. Gyermek:

JÁNOS, sz. Tagyon, mely egy község a Badacsonyi hegyekben, 1805. május 21. Ön kívül több gyermeket nem ismerjük. A keresztszülei Németh Ferencz és Somlyó Kis voltak. A második felesége Viczai NAGY ÉVA, sz. Kis Somlyón, 1820. Nov. 11./ nobilis Nagy Antal és Németh Julianna leánya /. Esk. Egyházashetye 1842. okt. 3. A házassági tanúk Szücs Gábor és Nagy Pál voltak.

—
Az első feleségéről semmit nem tudunk.

Gyermekei:

I. **JÓZSEF**, sz. Rigács, 1843. szept. 1. Felesége BORBÁLA EGER, sz. 1848. Esk. Rigács, 1868. május 8.- Gyermek:

A. **GYULA** sz. Rigács, 1871. ápr. 9. Mgh. u.o. 1871. ápr. 25.

B. **ROZÁLIA** sz. Rigács, 1872. nov. 14. Mgh. u.o. 1872. dec. 16.

C. **ERZSÉBET** sz. Rigács, 1875. nov. 27. Mgh. u.o. 1876. dec. 5.

D. **JÓZSEF** sz. Rigács, 1878. május 20. felesége ZSOLDOS

ERZSÉBET. Esk. 1909. dec. 22. Lehető utódaikról semmit nem tudunk. E.

MÁRIA sz. Rigács, 1883. május 14.

II. **LAJOS** sz. Rigács, 1848. febr. 11. Felesége NÉMETH ANNA, sz. 1848. Esk. Rigács, 1868. febr. 16.- Gyermek:

A. **ANNA** sz. Rigács, 1869. április 28.

B. **MÁRIA** sz. Rigács, 1870. szept. 22. Mgh. u.o. 1878. június 5.

C. **LAJOS** sz. Rigács, 1871. okt. 9.

D. **KAROLIN** sz. Rigács, 1873. május 18.

- E. **ILKA** sz. Rigács, 1874. nov. 19.
 F. **VILMA MÁRIA SZ.** Rigács, 1878. május 28. Mgh. u.o. 1878. jun. 5.
 G. **GYULA** sz. Rigács, 1880. március 3.
 H. **GÁBOR** sz. Rigács, 1883. május 15. Felesége SZOKOLI MÁRIA. Esk. Sümeg, 1909 febr. 21. Utódairól nem tudunk.
 I. **TERÉZ** sz. Rigács, 1885. december 28. Mgh. u.o. 1886. június 23.
 J. **LÁSZLÓ** sz. Rigács, 1892. április 17. Mgh. u.o. 1895. jan. 26.
 III. **ANNA** sz. Rigács, 1847. szept.3.
 IV. **LŐRINCZ** sz. Rigács, 1848.aug. 9.
 V. **GÁBOR** sz. Rigács, 1850. április 16. Felesége ÁGNES HORVÁTH. Esk. Rigács, 1882. jan. 16. – Gyermekai:
 A. **ERZSÉBET** sz. Rigács, 1882. dec. 10. Mgh. u.o. 1893.nov.4.
 B. **ROZÁLIA** sz. Rigács, 1884. dec. 11.
 C. **LÁSZLÓ** sz. Rigács, 1889. jul. 30. Mgh. u.o. 1889. aug. 20.
 D. **BRIGITTA** sz. Rigács, 1890. szept. 9.
 E. **ÁGNES** sz. Rigács, 1893.ápr. 4.
 F. **IMRE** sz. Rigács, 1895. jul. 6. Mgh. u.o. 1895. jul 15.
 G. **ERZSÉBET** sz. Rigács, 1897. márc. 19.
 H. **MIHÁLY** sz. Rigács, 1899. máj. 30.
 I. **ILONA** sz. Rigács, 1902. febr. 16.
 J. **ANDRÁS** sz. Rigács, 1904. nov. 28.
 VI. **ELEONÓRA** sz. Rigács, 1852.márc. 1.
 VII. **JÁNOS** sz. Rigács, 1856. febr. 13. Keresztszülei Németh Ferencz és Sebestyén Ágota. Rigácson szövődéje volt. 1902 után eladta a birtokát és Pápara ment. Itt vett a belvárosban két húsboltot. Ebben az üzletben próbálta magát. Mivel öneki nem elégedő szakismerete és kevés kereskedelmi tudata volt ebben a szakmában és érdeke az üzlete támogatására nem valamit erősen kifejlesztett volt, nemsokára gazdasági veszteségre jutott. Ennek a következet az volt, hogy a boltjait el kellett adnia. Azután Kéttornyulakra átköltözött, később Mezőkomáromra. Ott halt meg 1936. jan. 1. felesége LŐRINCZ ALAJZIA sz. Zalagyömörő, 1868. aug. 11./ Lőrincz György és Csalló Anna leánya /. Mgh. Pápa, 1953. aug. 11. esk. Zalagyömörő, 1884. febr.10. Házastanuk Hertelendy József és Péter Gyula voltak.
 Aláírása:

Hertelendy János

Gyermekai:

- A. **ANTAL** sz. Rigács, 1889. máj. 13. Mgh. u.o.1893. okt. 18.
 B. **RÓZSA** sz. Rigács, 1892. jun. 9. Mgh. u.o. 1893. okt. 19.
 C. **MARGIT** sz. Rigács 1894 nov. 4. Mgh. Adánd, 1934. okt. 9. Férje: VARGA SÁNDOR.

D. **TERÉZ** sz. Rigács, 1894. nov. 4. Mgh. 1929. febr. 24. Férje:
HORVÁTH KÁROLY.

E. **ALADÁR** sz. rigács, 1897. okt. 5. Mgh. u.o. 1898. nov. 15.

F. **KRISZTINA** sz. Rigács, 1902. jul. 24. Mgh. Pápa, 1992. férje
KOVÁCS JÓZSEF, sz. 1900. márc.12. Mgh. Pápa 1992. jul. 28. Esk. Pápa,
1925. okt. 11.

G. **JÁNOS FERENCZ** sz. Rigács, 1906. márc. 21. 17 éves koráig a híres pápai evangélikus járási főgimnázium tanulója. Utána Sopronba az országhatárvédő katonasághoz ment. Egy pár év után mint őrmesterleköszönt és állami szolgálatra lépett. 1940. máj. 30.-án tette le a közgazdasági vizsgáját a magyar királyi pénzügyi igazgatóságnál. Mint 1. osztályos irodatiszt tette le 1945 máj. 5.-én tette le a tisztviselő esküt. – Később, a kommunista hatalom őt a nemes leszármazása és a katolikus hite miatt osztályellenségű személynek vezették. Így őt a foglalkozásában mindig tovább lefokozták, míg a végén megyei pénztáros lett. Az 1956-os kommunizmus elleni népfeltámadás leverése után kimenekült 1957. jan. 11.-én a nejével és legfiatalabb fiával szeretett hazájából Ausztriába, ahova a másik fia 1957. jan. 7.-én már előre mentek. Végre 1957. jan. 13. a felesége is, a kimenekülés valóságos hajtója, a határon szerencsésen átjött. A család két nappal később Bécsben ismét szerencsésen egyesült. A következő két évben Saalfeldben a magyar menekült gyerekek üdülőjének a tanára volt. Azután Traiskirchenen keresztül visszajött Bécsbe. Itt egy átképzés után itt mint tervrajzoló dolgozott. Az utolsó munkáévében a Miklós fia üzletében mint irodavezető volt foglalkoztatva. 1976. dec. 20.-án egy szívtámadás után Bécsben meghalt. Bécs mellett, Kronbergben a családi sírban van eltemetve.

Aláírása :

Felesége LACKNER ELISABETH^{83b} sz. Liesing (most Bécs), 1908. okt.

14. /Lackner Susanne és König Franz -aki a házasság előtt hirtelen eltűnt/ leánya. Esk. Harka 1931. aug. 9. – Gyermekai:

a. **JÁNOS GÉZA** sz. Harka, 1932. ápr. 28. A szombathelyi kereskedelmi gimnázium befejezése és a katona szolgálata után még három évig a

vízügyi-igazgatóságnál mint alkalmazott dolgozott míg ő kimenekült Ausztriába.

Bécsben ösztöndíjat kapott az internacionális Ford foundationtól és ezzel a Philips egyetemen Marburg/Lahn Németországban 1963-ig a közgazdaságtudományt tanulta. A tanulmányozás befejezte után Marburg/Lahn környékén vezető foglalkozásban több cégnél dolgozott. 1992-ben penzióba ment. 1969. jul. 16. megkapta a német állampolgárságát. Ebben az évben feleségével együtt egy lakóházat vett Bad Zwestenben, ahol most élnek.

Aláírása:

Felesége Dr. MICHEL INGEBORG sz. Dortmund (D), 1930. ápr. 3. / Michel Otto és Gertrud Jonas leánya/. Ő mint fogorvos 1958-tól 1968-ig tudományi egyetemi tanársegéd volt a Philipps egyetemen Marburg/Lahnban. Esk. Marburg/Lahn, 1961.dec. 22.- Leányuk:

aa. **ANGELIKA** sz. Marburg/Lahn, 1962. jun. 8. Ő letette a gimnáziumot és orvostudományt tanult a Philipps egyetemen Marburg/Lahnban. Itt promovált mint Dr. med. Férje Dr. ULRICH EIKMANN, sz. Gelsenkitchen-Boer, 1963. Juni.13. Ő mikrobiológus. 5 évig tudományegyetemi tanársegéd a Johann Wolfgang Goethe egyetemen Frankfurt/Mainban. Most ő egy privát iparnál

dolgozik. Esk Marburg/ Lahn, 1990. szept. 15.

Két gyermekével, Benedikt és Tobias Oberuselban Frankfurt /Main mellett élnek.

B. **MIKLÓS ÁRPÁD** sz. Répcevis, 1934. nov. 12. Szombathelyen gépészmérnöknek tanult. A kimenekülése után Ausztriában 1957-ben megpróbálta magát mint önálló vállalkozó. Először egy padló lerakási üzletet nyitott meg, mely azonban nem remélt sikerrel szaladt. Később, 1958-ban, Bécsben alapított Gábor testvérével egy Autóhűtő- Service kft.-t. Ez a vállalkozó műhely 12 embernek adott foglalkozást és sikeresen gazdálkodott. Az első felesége halála után eladta az üzletét a konkurenciának, maradt üzletvezető és a műhely neve alatt mint Hertelendy Autokühler-Sofortservice tovább működött. Gábor testvérét mint részestársát kifizette. 1976-ban vett Steinhausban, a Semmering

hegyen egy telket és épített magának egy lakóházat, de ő ezt a penzionmenete után használta állandó lakásának. Addig a bécsi lakásában élt. 1980. márc. 20.-án kapta meg az osztrák állampolgárságát. Mgh. Müzzuschlag (A) 1999. máj. 28. Steinhausban van eltemetve. Az első felesége: KREMSEK JOHANNA sz. Schwehat, 1928. jan. 25, mgh. Schwechat, 1959. nov.14. A második felesége: RODR ELFRIEDE,

sz. Wien, 1948. febr. 2., 1982. okt. 27.-én elváltak. A harmadik felesége VÖLK ANNAMARIE sz. Wien, 1937. ápr. 27. /Völk Josef, sz. Rökenau, 1909 ápr. 4, mgh. Wien, 1974. aug 2. és Neubauer Anna sz Forchtenau, Mattersburgi járás, 1906. jun. 18. leánya/. Ő szücs szakmában dolgozott. Esk. Wien, 1986. máj. 23. Aláírása:

Az első feleségétől leánya:

aa. **ELIZABETH** sz. Schwehat (A), 1963. ápr. 26. Ő egy kereskedelmi kiképzést végzett. Férje IPPISCH NORBERT, sz. Bad Ischl 1955. okt. 14. Állami alkalmazott Bécsben. Esk. Schwechat, 1987. nov. 27. Barbara leányukkal Schwechaton élnek.

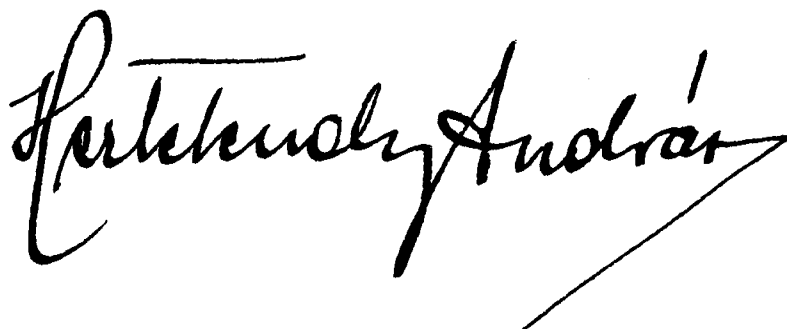
c. **GÁBOR ATTILA** sz. Szombathely, 1940. aug. 11. 1956-ban a vendéglátás szakmát végezte el. Kimenekülése után több helyen dolgozott a szakmájában, később üzletvezető lett a vendéglátás üzletágában. 1974-ban Bécs mellett Kronbergben egy telket vett, és épített rá egy lakóházat, melyben ő minden nyáron lakik, különben Bécsben a lakásában él. 1979. nov.29.-én megkapta az osztrák állampolgárságát. 1999. januárban penziósta. Az első felesége KRAL REGINA sz. Wien, 1946. szept. 28. mgh. u.o. 1978. dec. 20. Esk. Wien, 1967. jun. 23. – A második felesége MAEDA YUMIKO sz. Tokio, 1947. jan. 5. /Maeda Noboru, sz. Tokió, 1921. máj. 5. költő és belső építész, és Shinone Tami, sz. Tokió, 1928. jan. 3. leánya./ Ő a tokiói főiskolán zongorazene tanuló volt. A zongoramestere Cziffra György meghívására 1968-ban Párizsba jött a zenekiképzése folytatására. Egy évvel később Ausztriába jött. Most ő a Cziffra-alapítvány Ausztria ország képviselője. Esk. Wien, 1982. jun. 29. Mind a két házasságából nincs gyermeke. – Aláírása:

d. **ANDRÁS GYÖRGY** sz. Szombathely, 1944. márc. 20. –1957. jan. 11.-én kimenekült ausztriába és 1957 őszén Németországban Johannisberg/Rheingauban egy diák internátusba jutott. Ott, Geisenheimben a reálgimnáziumban ment iskolába. Az érettségét 1964 márciusában tette le. Azután Darmstadtban a technikai főiskolán (1997 óta technikai egyetemre lett átnevezve) építész-

nek tanult. 1971. jul.10.-én megkapta az oklevelét, mint diplomás mérnök (Dipl.-Ing.). 1971. december óta a Darmstadt városi építész hivatalon, mint projekt-vezető tervező -legutoljára mint projektmanager- dolgozik. 1974. dec. 2.-án meg-kapta a német állampolgárságát. 1974. április 23. óta a Hessen tartomány építésztársaság tagja. A nyilvánossági életben 1981-1984 mint Alsbach–Hähnleini község tanács tagja és 1985-1988 mint e község képviselője volt. 1990 óta ülnök helyettes a tartományi törvényszéknél. A kényelmes házat 1976-ban Alsbachban építette meg , melyben eddig a családjával lakik. Felesége WEBER MARIANNE sz. Miletics, Bácska (JUG), 1941. ápr. 2. /Weber Josef sz. Miletics, 1920. szept.12. és Friedmann Eva sz. Miletics, 1920. szept. 7. leánya/. Az érettségi letétele után a Wolfgang Goethe egyetemen Frankfurt/Mainban tanult matematika és fizika tanárnak. Ő most tanárnő az egyes iskolán Alsbachban. Esk. Seeheim an der Bergstrasse, 1971. okt. 29. - Aláírása:

Gyermekeik:

aa. **GÁBOR** sz. Gross-Gerau, 1975. márc. 1. Az iskola befejezés után az alsbachi egyes iskolán és a seeheimi iskolafalu gimnáziumon érettségizett 1994 jun. Utána a 15 hónapi civilszolgálatot tette le. 1995.okt.–tól gyógyszerésznek tanul a Philipps egyetemen Marburg/Lahnban. Itt tette le 1999. okt. a második államvizsgáját.

bb. **TIBOR STEFAN** sz. Gross- Gerau, 1975. márc. 30. Az iskola befejezése után az alsbachi egyesiskolán és a seeheimi iskolafalú gimnáziumon érettségizett 1996 jun. Utána a 15 hónapi civilszolgálatát tette le. 1997. okt.-tól gazdaságos építőmérnöknek tanul a technikai egyetemen Darmstadtban. 1999. októberben tette le a „kisdiploma” vizsgáját.

I. **MÁRIA** sz Pápa, 1907. szept.28, Mgh.1907. okt.12.

J. **IRÉN** sz. Kéttornyúlak, 1909. dec.9. Férje KOVÁCS JÓZSEF sz.1906. máj. 2., mgh. 1982. április 22. Esk. Ádánd, 1930. január 4. Ő most a Gyula fiánál Veszprémben lakik.

ZSIGMOND, András (16.oldal) és Boda Erzsébetnek negyedik fia Zsigmond, 1760-ban már nem él. Utódait nem ismerjük.

Vindornyalaki ág (IV. tábla)

Fivére Ádám 1776-ban József fiával szerepel⁸⁴. Nevét azután az 1790.1829.1845. évi nemesi összeírások Vindornyalakon említik. Felesége VASMACSICS ERZSÉBET. Utódai ma is Vindornyalakon élnek, azonban idők folyamán vagyonuk feldarabolódott és ma egyszerű polgár emberek. –

Gyermekeik:

I. **JULIA** sz. Vindornyalak, 1759. ápr.13.

II. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1760. szept.22. Apjával szerepel a nemesi összeírásokban. Felesége FARSANG KATALIN. Gyermekeik:

A. **VENDEL** sz. Vindornyalak, 1785. ápr. 29. Mgh.u.o. 1788. dec.16.

B. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1787. febr. 3. Szintén említik az 1790.

1829. 1845. évi nemesi összeírások. Felesége TÖREKY JOHANNA.

Gyermekeik:

a. **BARBARA** sz. Vindornyalak, 1802. szept. 6.

b. **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1803. nov. 21. Mgh.u.o.1805. ápr. 6.

c. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1807. febr.14. A nemesi összeírás

1845-ben említi. Mgh. Vindornyalak, 1873. máj. 4.- Felesége SÖJTÖRI ANNA.

Gyermekeik:

aa. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1826. okt. 1. Szintén szerepel az 1845.

évi nemesi összeírásban.

bb. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1829. jul.26. Férje TÜZES ISTVÁN.

cc. **KÁROLY** sz. Vindornyalak, 1831. nov.8.-1845-ben a nemesi összeírás említi. Felesége VECSEI ANNA. Utódait nem ismerjük.

dd. **BOLDIZSÁR** sz. Vindornyalak, 1834. szept. 20. Az 1845. évi nemesi összeírásban fel van véve. Felesége VIZKELETY ANNA.

Gyermekeik:

1. **IDA** sz. Gógánfa. Férje SZABÓ FERENCZ.

2. **SÁNDOR**

3. **ANNA**

III. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1763. márc.25.

C. **GYÖRGY** sz. Vindornyalak, 1789. márc. 9. Mgh. u.o. 1790.

szept.13.

D. **JULIA** sz. Vindornyalak, 1791. máj. 24. Férje MAGYAROSSY JÓZSEF sz. 1812. Esk. Kehida, 1835. aug. 1.

E. **BARBARA** sz. Vindornyalak, 1794. jul. 1. Mgh. u.o.1798. jan. 9.

F. **KLÁRA** sz. Vindornyalak, 1796. nov. 22. Mgh. u.o.1827. ápr. 8. Férje HORVÁTH ZSIGMOND.

G. **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1799. aug. 3.

ee. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1837. május 16. Felesége SZABÓ

ANNA. Esk. Vindornyalak, 1869. ápr. 7. Gyermekeik:

1. **FLÓRIÁN** sz. Vindornyalak, 1869. aug. 11. Felesége MARTON ILONA. Gyermekeik:

I. **FLÓRIÁN** sz. Vindornyalak, 1869. nov. 19.

II. **MARGIT** sz. Vindornyalak, 1898. szept. 21.

III. **ILONA** sz. Vindornyalak, 1900. szept. 18.

IV: **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1905. ápr. 21.

V. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1907. máj. 5.

VI: **EMÍLIA** sz. Vindornyalak.

ff. **BORBÁLA** sz. Vindornyalak, 17839. nov. 23. Első férje PÁL FERENCZ, második SUTLÁK JÁNOS.

gg. **MAGDOLNA** sz. Vindornyalak, 1842. okt. 10. Első férje KARDOS

VENDEL, második POTYI JÓZSEF.

hh. **BÁLINT** sz. Vindornyalak, 1845. febr. 14. Mgh. u.o. 1884. máj. 2. Felesége NÉMETH ROZÁLIA. Esk. Vindornyalak, 1872. nov. 24.

-Gyermekeik:

1. **SÁNDOR** sz. Vindornyalak, 1874.márc. 19. Felasége KOVÁCS BORBÁLA. – Leányuk IRMA sz. Vindornyalak,1907. máj. 3.

2. **FERENCZ** sz. Vindornyalak, 1876. dec.5. Felasége Szabó Matild.

3. **JENŐ** sz. Vindornyalak, 1879. jul 6. Mgh. u.o. 1879. jul. 19.

4. **LÁSZLÓ** sz. Vindornyalak, 1881. jun.17. Mgh. u.o. 1882. ápr. 17.

ii. **KLÁRA** sz. Vindornyalak,1848. febr. 16. Első férje BÜKKI

MIHÁLY, második SZOMI JÓZSEF

jj. **MÁRIA** sz. 1852. Férje HERTELENDY GÁBOR sz. Vindornyalak, 1849. szept. 20. Esk. Vindornyalak, 1874. febr. 8.

2. **GUSZTÁV** sz. Vindornyalak, 1871.szept. 2. Felesége SZOBOLICS ANNA. Gyermekeik:

I. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1898. febr. 15.

II. **SAROLTA** sz. Vindornyalak, 1900. jun. 2.

III. **ÁGOSTON** sz. Vindornyalak,1902. febr. 28.

IV. **BÉLA** sz. Vindornyalak, 1903. márc. 5.

- V. **IRÉN** sz. Vindornyalak, 1907. dec. 20.
 3. **LAJOS** sz. Vindornyalak, 1873. okt. 20. Felesége NAGY MÁRIA.

Gyermekeik:

- I. **IMRE** sz. Vindornyalak, 1904. okt. 25.
 II. **MÁRIA** sz. Vindornyalak, 1906. jan. 27.
 III. **MIKLÓS** sz. Vindornyalak, 1907. márc. 29.
 IV. **LAJOS** sz. Vindornyalak, 1908. márc. 26.

4. **BÉLA** sz. Vindornyalak, 1875 .dec. 23. Mgh. u.o. 1877. febr. 26.
 5. **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1877. dec. 30.
 6. **JENŐ** sz. Vindornyalak, 1880. aug. 7.
 7. **ILONA** sz. Vindornyalak, 1882. aug. 30. Mgh. u.o. 1885.márc. 29.
 8. **SAROLTA** sz. Vindornyalak, 1884. aug. 24. Mgh. u.o. 1885. aug. 9.
 9. **PÁL** sz. Vindornyalak, 1887. jul. 16. Mgh. u.o. 1887. jul. 30.

András (16.old.) és Boda Erzsébet hatodik fia volt **GYÖRGY (I. tábla)**, akitől György fia révén terjed tovább a család azon ága, mely 1910-ig volt a vindornyalaki ősi birtok tulajdonosa. Az oklevelek tanúsága szerint Vindornyalakon lakott⁸⁵. Felesége PÉTER / PÉTERFFI/ ILONA, aki 1701-ben születet, 1751-ben özvegy és 1762. jan. 20.-án Vindornyalakon meghalt. Györgyről -sajnos- bővebb adatok nem állnak rendelkezésünkre, azonban álljon itt érdekességénél fogva s következő feljegyzés:

„Anno 1775. 1775. die 10. Junii elvégeztetett, hogy valakiknek az Harangban penzi nincsen midőn az ollyatinnak halotya történik füzessen az haragra, egy vers vonyásért egy kraiczárt. Vannak pedigh közik az Haranghoz néhai Nzetes, és Vitlő Hertelendi György maradékinak, ki egyedül maga füzetett a harang meghvevésekor öt forintokat: a templom penzibül f. 10 a Többi Testvérjei pedigh ugymint Páll, Sigmond, Mihál maradéki és Ádám füzettek minyajan f. 5. és így vásárolhatott f. 20 T. Jalics István plebanos Úr ell törvén a harangot, újra meghcsináltatván Hertelendi György akkori Fő Birája a Nemes Vármegyének fizetett újra flor 5. és így már most a harang vagyon f. 25. ezeknek tehát maradéki nem tartoznak a harangozásért füzetni. Többnyire mind tartoznak a Lakosok.”

A jelenlegi templom- mint látni fogjuk- csak később épült, így ezer leírás arra a templomra vonatkozik, melyet az unokák lóistállónak használtak, majd lebontottak.-Gyermekeik:

I. **GYÖRGY**⁸⁷sz. 1721. Sajnos nem tudjuk, szülei után Vindornyalakon kívül mely birtokok szállottak reá, de az bizonyos, hogy ősei örökét nagyban gyarapította. Tíz faluban vett birtokokat, de 14 helység határában feküdtek ingatlanai.

1755-ben a szántói lakosok a vindornyalaki szántóföldekből akartak foglalni. Ez ellen természetesen tiltakozik.⁸⁸

1756-ban a Nemes familiától megveszi Köveskál, Szepezd, Sóstó, Sásd birtokait 800 frt-ért⁸⁹. 1759. május 5.-én Csiszár Imre és Varga Julianna birtokrészeit vásárolja meg Vindornyalakon, Fokon, Kereszturon és Karmacson⁹⁰. 1759. május 22.-én megveszi Csiszár István birtokrészeit ugyanezen négy községben⁹¹. 1771. október 13.-án Szakonyi György stb. Köveskuton levő birtokrészüket örökbe átadják neki⁹². 1771. október 21.-én szakonyi Anna Köveskuton levő birtokrészét átruházza Hertelendy Györgyre.⁹³ azonban ugyanezen év december 13.-án Demeteri Sándor és Köveskuti Zsuzsanna ezen átadásnak ellene mondanak⁹⁴. 1773 május 11.-én Katona György Kis-Beke-Karmacson levő kúriájának és a hozzá tartozó birtokrészeknek megszerzésével gyarapítja vagyonát⁹⁵. 1773. jun. 8.-án megveszi Horváth Mózesnek Felső-Kustánban levő birtokrészeit⁹⁶. 1773. nov. 20.-án Szentgyörgyön /Somogymegye/ laki Simon Márton stb. Kis-Karmacson, Vindornyafokon, Keresztúron és Köveskuton levő birtokrészei mennek át vétel útján tulajdonába⁹⁷. 1774. dec. 1.-én Szakonyi István Fokon és Karmacson levő birtokrészeit szerzi meg⁹⁸. 1776. június 30.-án Szakonyi Anna -Döbröczeni Mihályné- vindornyafoki, kiskarmacsi és kereszturi⁹⁹, szept. 19.-én pedig Szakonyi Katalin -Németh Györgyné- vindornyafoki és kereszturi birtokrészeit adja el neki¹⁰⁰. 1775-ben osztozik öccseivel a kustáni földeken. Az említetteken kívül még Mihályfán, Sümegen, Gógánfán voltak birtokai. Karmacson, Fokon, Mihályfán, Tördemiczen bérbeadott házai, korcsmái, vizes és száraz malmai vannak¹⁰¹.

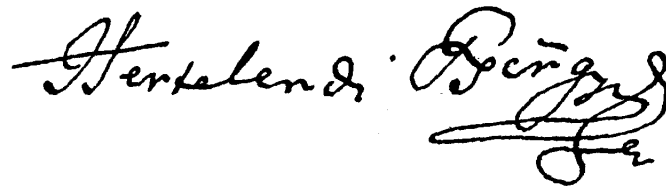
Nemcsak vagyonszerző, de jó katolikus is lehetett, mert 1762-ben a pozsonyi „Mária Szíve” Társulat tagjai között szerepel¹⁰².

1765. 1757.¹⁰³ 1762¹⁰⁴-ben Zalamegye szolgabírája. 1757. szept. 18.-án a megye részéről részt vesz a zalavári hiteles hely visszaállításán.¹⁰⁵

1766. április 26.-án Hertelendi Zsigmond, ifj. András Gábor, id. András, István, Ilona -Lengyel Jánosné-, Pál, József, Ádám, Mihály, ifj. György, Nemes Ferencz mint néhai nejétől Hertelendi Katalintól született leányának Erzsébetnek törv. gyámja egyetemlegesen teljhatalmú megbízottjuknak és ügyvédjüknek

vallják¹⁰⁶. Ez a megbízás ugyan rokonai részéről történt, mégis a belé helyezett bizalom és tisztelet jele.

1766. április 29.-én Keszthely lakossága fellázad az előjáróság ellen. Az akkori főispán -Forintos Gábor- rendelete értelmében a vizsgálatot teljesítő főbíró Hertelendy György volt, ki a lázadókat elítélte s a földesúr -gróf Festetics Kristóf- által megválasztott bírót és előjáróságot állásaikba visszahelyezte.¹⁰⁷ 1766-ban Albert szász herceg Litvánia és Lengyelország fejedelmének, mint Magyarország kir. helytartójának a zalavári konventhez intézett megkereső parancsa szerepel Hertelendi György részére¹⁰⁸. 1768.dec. 28.-án Hertelendyi Julianna férjét Koczás Andrást és Hertelendi Györgyöt teljhatalmú megbízottjának és ügyvédének vallja.¹⁰⁹ 1771. ápr. 20.-án Farkas Anna néhai Hertelendi Zsigmond özvegye, továbbá Hertelendi Anna és főtisztelendő Hertelendi Mihály Györgyöt és Imrét törv. megbízottjának vallják.¹¹⁰ Mgh. Vindornyalak, 1780. jul. 1. Aláírása:

Felesége FORINTOSHÁZI FORINTOS JULIANNA ¹¹¹/1782. ápr. 14.-még él¹¹²/ Forintos Zsigmond és Keményegerszegi Kemény Orsolya leánya¹¹³.

Gyermekeik Rozália, József, Gáspár, Judit, György és Mihály. Ezekről ágazik tovább a család, és pedig Józseftől terjed a torontáli, Györgytől a vindornyalaki, Mihálytól a lesenczetomaji ág.

A. **ROZÁLIA** sz. Vindornyalak, 1757. okt. 10.

Torontálmegyei ág /V. tábla/

B. **JÓZSEF** sz. 1758. Az 1718. jul. 21.-én mekötött passzaroviczi béke értelmében Magyarország felszabadult a török járom alól. III. Károly azonban a Temesvidéket nem kapcsolta vissza az országhoz, hanem külön tarto-mánnyá alakította. Ezvolt a „Temesi Bánság”, melyet még 61 éven át az osztrák

örökös artományok mintájára idegen tisztviselőkkel idegen szellemben igazgattak. Ezen országrésznek az anyaországhoz leendő visszacsatolását Mária Terézia rendelte el, s ezt a rendeletet 1779-ben gróf Niczky Kristóf királyi biztos hajtotta végre. Így tehát e terület is felszabadult az idegen uralom alól.

Azonban az évszázados török hódoltság, háborúk s a portyázó csapatok nagy pusztítást vittek végbe ezeken a területeken, a falvakat felperzselték, a lakosságot rabszíjra fűzve elhurcolták¹¹⁴. Az egész vidék elnéptelenedett, úgy hogy benépesítésről kellett gondoskodni. Hiányzott az intelligens elem is, melyet az ország magyar vidékeiről, a felső-magyarországi vármegyékből és a Dunántúlról kellett ide csalogatni. Az ekként beköltözött urak között volt Hertelendy József is, ki gróf Nicky Kristóf hívására ment Dél-Magyarországba, s kit ő a szervezkedő Torontál megye főjegyzőjévé nevezett ki /1779/. József lett azután a család torontáli ágának megalapítója.

Midőn Niczky királyi biztosi állásáról távozott, azt a tanácsot adta az új tisztikarnak, hogy használják fel a kedvező alkalmat, amilyen soha többé kínálkozni nem fog, vegyenek a kincstártól az általa engedélyezett kedvező feltételek mellett az elnéptelenedett területekből földbirtokokat, s ne engedjék azokat a idegenek kezére. Az új vármegyékben az idegen elem kerülne túlsúlyra, s emelkedne hatalomra a magyarság rovására, ha ezt tenni elmulasztanák. A jó tanácsot tett követte és sokan folyamodtak, hogy a jószágok árverésen kívül becsáron engedtessenek át. A megyei tisztviselők közül számosan jelentkeztek birtokvételre. Köztük volt József is, ki a kincstártól Bocsár falut és a hozzá tartozó mintegy 5000 holdat vette meg 73329 frt 4 kr-ért.¹¹⁵ Megkapta az erre vonatkozó kir. adománylevelet, melyet 1803.aug.23.-án hirdettek ki s még ezen évben a csanádi káptalan birtokba is iktatta. Zombolyáról és Nagybecskerekéről németeket telepítettek ide, kik idővel úgy elszaporodtak, hogy jelenlegi létszámuk felülhaladja a szerbekét. Vindornyalakon levő birtokrészét eladta öccsének Györgynek 21000 frt-ért

azon kikötéssel, hogy ha György ága kihalna, úgy az visszaszálljon az ő utódaira.

Midőn 1779. jul. 12.-én gróf Niczky Kristóf a vármegye ünnepélyes újjáalakítására Temesvárról Nagybecskerekre indult, a vármegye határszélén

fekvő Újpecs község közepén emelt dízsátor előtt a vármegye küldöttsége élén Hertelendy József megyei főjegyző fogadta a kir. biztost és ékes latin nyelvű beszéddel üdvözölte. 1790-1803-ig Torontál megye alispánja volt, majd kir. tanácsos és aranysarkantyús vitéz lett. Úgy látszik II. József németesítő törekvéseinek nem nagyon tett eleget, mert a megye a II. József alatti nehéz időkben is hű maradt hazafias szelleméhez, s ezért „Lovász Zsigmond kir. biztos agyonlövetéssel fenyegette meg Hertelendy József alispánt, mire a megye közönsége a certus Sigismundus Lovász-féle határozatot hozta, mellyel a kir. biztost földönfutónak nyilvánította”. Az 1790-1792. évi országgyűlésen Lázár Jánossal a vármegyét képviselte, mint annak országgyűlési követe. 1807.-1809.-ig a vármegye kormányzásával ideiglenesen megbízott főispán volt.¹¹⁵

Bocsáron gyönyörű kastélyt építtetett. Ennek –szemtanúk állítása szerint– nemcsak a külseje volt nagyon szép, de belső berendezése is pazar. Tény, hogy még az ajtókon is művészi kivitelű, családi czimmerrel ékeskedő berakások voltak. Híres volt még e lak szép és nagy kép-, valamint gazdag könyvtáráról, mert a kastély ura nagy műveltsége folytán szerető gondozója volt a művészetnek is. Ez a kúria hosszú ideig központja volt Torontál megye hazafias mozgalmainak. Innen indult ki a megye újabb kori története. Itt tartották Torontál megye rendei barátságos értekezleteiket és előzetes megbeszéléseiket, valahányszor fontos megyei vagy országos közügyekben kellett meghatározniok.

Itt állapodtak meg tisztújítások alkalmával a jelöltek személye iránt. Mikor II. Lipót trónra lép/1790./, itt áldomásoznak az új alkotmányos király egészségére, s itt fogalmazza Hertelendy József a megye fölliratát, melyben a torontáli rendek sürgetik, hogy Őfelsége mielőbb országgyűlést tartson.

Ezt a nevezetes épületet fia Ignác örökölte, majd báró Baich Iván kezére került, ki azt lebontotta. Szép emeletes háza Temesváron is volt a várban, mely később szintén eladásra került.

Mgh. Bocsár, 1827. szept. 25. Halála után a birtokot gyermekei Károly, Ignác és Miksa három részre osztották fel.

Felesége ÉCSKAI LÁZÁR KATALIN Lázár Lukács és Issekutz Dorottya leánya¹¹⁶. Esk. Nagybecskerek, 1786. jun. 11. Temesváron halt meg,

hol a -már lebontott- piarista templomban van eltemetve.

Gyermekeik:

a. **KÁROLY** sz. Nagybecskerek, 1786. jul. 2. Katonai pályára lépett. Először kadett volt a Würtemberg-dragományosoknál, hol közel három évig szolgált, azután a cs. k. 10. huszárezredbe lépett át, melynek kötelékében 1809. márc. 1.-én alhadnagy lett, 1810-1820-ig főhadnagy, 1821-1831-ig II. oszt. kapitány volt. 1831.-ben nyugalomba helyeztetett¹¹⁷.

1814. aug. 10.-én a parancsnoksága alatt álló legénység egy esküjével erősített „Zeugnis,-t állít ki számára, mely szerint midőn 1814. febr. 8.-án az ellenség a Peschcera nevű erődítményből kitört és az előőrsöket leverve Cavat-Casseloig előrenyomult, s egy század székely bakát elfogott, más négy gyalogszázadot pedig hátbatámadva szintén bekeríteni készült, Hertelendy Károly ezt látva szakaszával minden parancs nélkül megtámadta a túlnyomó erejű ellenséget, egy tisztet lováról levágott és 30 foglyot ejtett. Az ellenség ezt látva zavarba jött, amit kihasználva csekély számú legénységével másodszor is támad, s az ellenséget a váúr előtt húzódó sánczokba űzi vissza.¹¹⁸

1841. febr. 9.-én cs. k. kamarás lett.¹¹⁹ A magyar nyelven kívül jól beszélt még németül, latinul és szerbül, keveset tudott francziául és olaszul.

Apjától örökölt birtokán szép kastélyt épített. E kúria még áll, azonban mint fia életrészleténél látni fogjuk, ma Bayer Alajos tulajdonát képezi. 1853.-ban 174 hold földet eladott Dörner Mártonnak, a többit fia József örökölte.

Mgh. Bocsár, 1857. jan. 8.

Felesége HRABOVAI HRABOVSKY LEOPOLDINA¹²⁰ sz. Pálócz, 1805. nov. 18. Mgh. Bocsár, 1850. márc. 31.- Gyermekeik:

aa. **JÓZSEF** sz. Bocsár, 1833. máj. 25. Tanulmányait a szülői háznál mint magántanuló kezdte meg, majd a budapesti egyetemen folytatta. Szülei a közhivatali pályára nevelték, hogy ott használjon hazájának, hol ősei már egy

évszázad előtt tündököltek. Ezt a tervet azonban az 1848.-iki események után bekövetkezett absolutistikus korszak meghiúsította. 1854-ben kiment külföldre és elvégezte a hohenheimi gazdasági és erdészeti akadémiát, hol oklevelet is kapott. Ifjú szívét azonban a honvágy haza vonzotta, 1855-ben hazajött s a

magyaróvári gazdasági akadémiát látogatta. A következő évben megnősült.

Alapos képzettsége és széles ismeretei csakhamar köztudomásúvá váltak, miért is 1857-ben a torontáli Ármentesítő Társulat elnökévé választotta. Bocsári birtokán élt és nemcsak ennek kezelésével foglalkozott, hanem az Ármentesítő Társulat ügyeit is kiváló szakismerettel és tapintattal vezette. – Midőn a politikai viszonyok 1860-ban megváltoztak, ő is a tett mezejére lépett és a politikai életben kezdett szerepelni. Alig néhány hónap múlva kiváló tehetsége és minden téren észlelt tapintatossága révén annyira ismert alakká lett, hogy 1861. febr. 4.-én nagy lelkesedéssel a nagykikindai járás szolgabírójává választották. Ezen hivatalát a provisorium bekövetkeztéig viselte, mikor is a megye alkotmányos tisztikarával együtt lemondott. Az ideiglenes kor-
mány mindent megkísérelt, hogy őt megnyerje, sőt annyira óhajtotta volna megtartani a nyilvános szolgálatnak, hogy egyéb kecsegtető ígéretek mellett az első alispáni állással megkínálta, melyet azonban ő visszautasított.

Visszavonult Bocsárra, hol 1864-ig gazdálkodott. Ekkor eladta apjától örökölt birtokát gróf Pálffy Gézának, ő maga pedig családjával együtt Budapestre költözött, hol minden idejét a tanulásnak és a tudományoknak szentelte és közben kitűnő eredménnyel ügyvédi oklevelet szerzett. A birtokot a kastéllyal Pálffy azután árverésen eladta Bayer Gyula szentmiklósi gyertya gyárosnak. Mindkettőnek jelenlegi tulajdonosa Bayer Alajos. Hertelendy Gyulától örökölt 120 holdat, melyet haláláig megtartott.

József azonban határozott foglalkozás nélkül nem tudott meglenni. 1864-ban a Pozsonyban megalakult Magyar Biztosító Társulat bánáti vezérügynökségét vállalta el, melyben nagy előszeretettel dolgozott, itt is bebizonyítva, hogy egyetemes képzettséggel bírva tehetsége minden nemes és hasznos téren kész és képes érvényesülni.

Az alkotmányos korszak beálltával 1867. máj. 9.-én nagy lelkesedéssel megválasztották a törökkanizsai járás bánátkomlói kerületének

főszolgabírójává. Négy évig volt e járás főbírója, s ezen idő alatt olyan eredményeket ért el, hogy a lakosság benne nemcsak az erélyes vezetőt, hanem

egyúttal a nemes lelkű támogatót és önzetlen emberbarátot tisztelte és szerette. Nálánál nemesebb érzésű és gondolkodású embert alig lehet elképzelni. Ezzel ragadott magához szegényt és gazdagot egyaránt. Egy választás alkalmával jelentették neki, hogy a nép a kirendelt katonaság lovait kövel dobálja. Kiment közibük- még egy pálcza se volt kezében- és egyszerre csend lett, a nép pedig ahol érte ruháit csókolta.

Midőn 1871.-ben a törvényszéket szervezték, Józsefet miniszteri biztosi minőségben a nagykikindai törvényszék és a hozzá tartozó 5 járásbírótság szervezésével bízták meg és ugyanezen év szeptember 20.-án a nagykikindai törvényszék elnöke lett.

1874.jan.19.-én a király Torontálmegye főispánjává nevezte ki. Ezen méltóságában febr. 23.-án tartott rendkívüli közgyűlésen iktatták be. Este fáklyásmenetet, a színházban díszelőadást rendeztek tiszteletére, ezután pedig kaszinóban ünnepelték nemzetségekre való tekintet nélkül. Az egész vármegye örömmámorban úszott, mert eddigi szerepléséből is jól ismerték kiváló tehetségét és tőle várták a rend és nyugalom helyreállítását a vármegyében. Hivatalbalépése után nyomban hozzáfogott, hogy a fejetlen közigazgatást rendezze, a zilált anyagi viszonyokat egyensúlyba állítsa és a pártokra szakadt lakosságot egyesítse. 1875-ben a nagykikindai kiváltságolt kerület főkapitányává nevezte ki s ezt a hivatalt a kerületnek -az 1876.évi XXXIII. t.c. alapján történt- Torontál megyébe való bekebelezéséig viselte. Hogy ezt a nagykikindai vérmes nemzetiségek között simán és a magyar állameszme teljes diadalával sikerült keresztülvinni, az József megfontolt erélyének és nyugodt önuralmának volt köszönhető. Az 1876-1877.évi nagy árvizek alkalmával teljes hatalmú kormánybiztos volt és fáradhatatlan tetterejének, valamint kitartó munkásságának volt köszönhető, hogy jelentékeny termékeny területeket sikerült megmenteni.

1877 őszén egyhangú kérelemre kinevezték a Felsőtorontáli Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat kormánybiztosává. Ezen hivatalát

haláláig viselte. 1878-ban Versecz város kormánybiztosa lett. Négy évig töltötte be itt hivatalát, mely idő alatt ritka tapintatossággal rendezte e város bonyolult ügyeit és kényes kérdéseit. Széleskörű tevékenysége Legfelsőbb Helyen is méltánylásra talált, amennyiben 1878-ban Őfelsége a Szent István-rend kiskeresztjével tüntette ki.

Midőn a szegedi árvíz /1879. márc.12./ után a szerencsétlen lakosság Torontálba menekült, őt bízta meg a kormány a nép elhelyezésével és élelmezésével.

A vármegye visszaállításának 100. évfordulóját 1879. szept. 20.-án és következő napjain ünnepelte meg Torontál közönsége. Ezen ünnepélyek negyedik napján /szept. 23. tartott közgyűlésen a vármegyeház nagytermében leleplezték arczképét, melyet érdemei elismerésül Pallik Bélával festetett meg a vármegye közönsége. Ez alkalommal Várady Mihály törvényszéki elnök tartotta az üdvözlő és méltató beszédet. A képet a vármegye részéről Dániel János alispán vette át, majd Poroszkay Béla főügyész felolvasta Lauka Gusztávnak erre az alkalomra írt, a főispánt dicsőítő -itt következő- ódáját: .

„ Hertelendy József arczképének leleplezése ünnepélyére
1879. szept 23.-án

Ünnepély, érdemrend, díszjelvény, koszorú
Bár minő hatalom, s kegy által adatnak,
Hogyha nem az érdem dicsfénye emeli,
Hitvány játékszerek, s üres zaj maradnak.
Fényt és dicsőséget csak az nyer általok,
Akinek érdeme magában is ragyog!

Mert a mi igazán nagy, nemes, s magasztos,
Azt nem kell a hirnév szárnyára emelni,
Az elismerését a nemesb lelkeknek,
Kitüntetés nélkül is meg fogja nyerni.
S ha nem gyújtanak is világot nevének
Érdemei őrzik azt meg a jövőnek.

A midőn Torontál a kétszer nemesnek,
 Arczképében állít maradó emléket,
 Aki e megyétől szeretve s tisztelve,
 Üli meg méltón a főispáni széket:-
 Két emléket emel! Egyiket magának,
 Másikat a haza hű, s derék fiának.

Magának! Mert érdem, hogyha az érdemnek

Elismerést juttat a hála s kegyelet,
 És nem szolgál -, hanem erős szabad lelkek
 Önzetlen vonzalma, rendeznek ünnepet.
 Ünnepet-a melynek legragyogóbb fénye:
 Egy küzdelmes pálya üdvös eredménye.

Mi tudjuk mindannyin, a kik Őt ismerjük,
 Hogy e kitüntetés oly férfinak jutott,
 A ki mikor a hon s nép érdekét védte,
 Soha sem engedett, soha sem alkudott.
 És minden örömét csak abban találta,
 Ha honát as megyéjét sikerrel szolgálta.

Idők nyomán, ha majd a jövő nemzedék
 Szemeit kérdőn ez arczképre emeli,
 A gondosan s hiven megőrzött hagyomány,
 Míg az arczkép fenn áll, mindég ezt feleli:
 Ez Ő! Hertelendy! A jóság, szeretet,
 Hazafiság, munka, értelem, becsület!”

Főispánsága alatt 1882-ben bukovinai csángókat csalogatták vissza őshazájukba és sikerült a pancsovai járásban két helységet a letelepítés által létesíteni. Az egyiket 1883. jul. 21.-én József tiszteletére Hertelendyfalvának nevezték el¹²¹. 1885-ban Őfelsége örökös főrendiházi tagnak nevezte ki. A vármegyei közönség e feletti örömeinek és szeretetének az őszi közgyűlésen Dániel János Bizottsági tag adott kifejezést. Az u.n. Überland-földek meg-

váltásával és rendezésével a kormány 1887-ban kormánybiztosi minőségben Józsefet bízta meg. Ezt a nehéz feladatot is simán megoldotta.

Emlékét Hölzl zeneszerző egy indulóval örökített meg.¹²²

A főispáni méltóságot -közel 18 éven át- haláláig viselte, mely a vad-regényes Marilla völgyben 1891. aug. 31.-én vetett véget tevékeny életének.

Halálával nagy gyász szakadt a vármegyére, mert nevéhez úgyszólván a vármegye fejlődésének fénykora fűződik. A törvényhatóság a vármegye halottjának tekintette őt és holttestét Marilla völgyről hazahozatva a gyászkárpittal bevont székház dísztermében helyezte ravatalra. A beszentelést és

az egyházi szertartást Dessewffy Sándor csanádi püspök végezte fényes segédlettel. A ravatalon és körülötte közel 200 koszorú volt elhelyezve és a temetésen a szomszéd törvényhatóságok, egyesületek és társulatok képviselői s a megye közönségének ezrei voltak jelen. A holttestet beszentelése először a megyeház parkjában történt, innen a helybeli plébániatemplomba vitetvén újbóli beszentelés után a gyászmenet a vasúti állomásig vonult, melyet Mihalovits Ödön árvaszéki elnök nyitott meg a vármegye gyászfátyollal bevont ősi zászlajával. Utána a keresztet Bakalovits Ágoston központi főszolgabíró, kitüntetései pedig br. Feilitzsch Berthold aljegyző vitte. A koporsót Kéler Ákos tb. Főügyész, Hegedűs Miklós és Botka Béla főszolgabírák, Kajtár Jenő ülnök, Reiter Oszkár, Keresztes Aladár és Zsiros Imre alszámvevők, Horváth Zsigmond tb. Főszolgabíró, Tullics György, Kálmán Imre szolgabírók, Bartofy István és br. Hauser Károly joggyakornokok vitték felváltva, majd a gyászoló közönség beláthatatlan sora következett. A hamvakat Bocsárra szállították, s ott helyezték örök nyugalomra a családi sírboltban nagynevű ősei mellé. Szeptember 14.-én a vármegye rendkívüli közgyűlést tartott, melyen az elhunyt érdemeit jegyzőkönyvben foglalták és elhatározták, hogy az általa kezdeményezett nagybecskereki kórházat „József” közkórháznak fogják elnevezni, ami 1895.november 24.-én a kórház megnyitásakor meg is történ. Elhunytát az egész vármegye közönsége siratta, mert bölcsessége, a közigazgatás minden ágában való jártassága, férfiúi egyenessége, tapintatossága, mérséklete és nemes szíve oly eredményesen kormányozták a megyét, hogy vezetése alatt az a boldogság és megelégedés magaslatára emelkedett.

Krassó-Szörény vármegyének is kinevezett főispánja volt.¹²³

Felesége DÁVODI és NEMESVIDI BAKÓ ZAIDA sz. Istvándi, 1828.junius 19. Mgh. Bocsár,1908.febr.10./ Bakó Farkas 1799 –1871. és Balaskó Mária leánya /. Esk. Nagykikinda,1856.aug.11.- Gyermekeik:

1. **MÁRIA** sz. Bocsár, 1857. okt.5. Mgh. u.o. 1857.okt.13.
2. **GIZELLA** sz. Bocsár, 1858.aug.19. Mgh. u.o.1859.aug .17.
3. **JOSEPHIN** sz. Bocsár, 1861. szept.17. Apjától 60 holdat és ugyanennyit vett Hertelendy Imrétől. Halála után férje lépett örökébe, ki után a birtok felét Hertelendy Ferencz kapta, másik fele pedig édesapja végrendelete szerint Hertelendy Margit /Juhászné/ gyerekeire szállott, kik azt eladták.

Mgh. Wien, 1899. márc. 1. A bocsári családi sírboltban van eltemetve. Férje GAISIN GYÖRGY sz. Sajkásgyörgye,1856.máj.9.,ezredes Ófelsége kir. magyar testőrségénél. Mgh. Bocsár, 1924. szept. 24. Esk. Nagybecskerek, 1887. jun. 2.

4. **MARGIT** sz. Bocsár,1862.aug.30. Az apjától örökölt és a Hertelendy Ferencztől vásárolt 60-60 holdon gazdálkodik. Ez a 120 hold, valamint Ferencznek előbb Josefinnál említett 60 holdja az utolsó maradványa annak az 5000 holdas dominiumnak, melyet a torontáli ág megalapítója szerzett. Mgh. Bocsár, 1935.márc.15.Férje KISLAPÁSI JUHÁSZ ZSIGMOND sz. Dibske, 1858. nov. 30. -1893 óta cs.és kir. kamarás, ezredes a kir. magyar testőrségnél Wienben. Mgh. Bocsár, 1921. okt. 7. Esk. Nagybecskerek, 1883 .dec. 22.

bb. **MATILD** sz. Beodra, 1838. nov. 21. Első férje DEBRECZENY RUDOLF, második KIENBERGER JÁNOS ezredes.

cc. **HERMIN** sz.Beodra, 1840. márc. 2. Mgh. Nagybecskerek, 1892. jun. Férje HADFFY DÖME

dd. **ILONA** sz. Bocsár,1843.jul.29. Mgh. u.o. 1844. aug.11.

ee. **IGNÁCZ**¹²⁴ sz. Nagybecskerek,1789.jul.30. Egyik kiváló alakja volt a család bocsári ágának.

Az 1809. ápr.11.-én tartott megyei közgyűlésen a nemesi felkelő sereg első svadronyánál második kapitánynak választják meg. Apja nyomdokai haladva tanulmányainak végeztével a közhivatali pályára lépett, s ő is a megyei életnek volt agilis szereplője.1820. aug. 1.-én tartott megyei tisztújításon a nagybecskereki kerületbe főszolgabírónak választják. 1828.-ban Temes megyei táblabírónak nevezték ki. 1831-1835-ig Torontál megye alispánja, 1835-1839-ig helyettes főispán. 1839. máj. 13.-án tartott közgyűlésen a szokásos ünnepélyességgel valóságos főispánnak iktatják be, s e hivatalától 1845-ben válik meg. 1833-ban telepítette Józsefházát, mely azonban 1849 után feloszlott. 1838-ban cs. és kir. kamarás lett¹²⁵, majd udvari tanácsos.1842.-ben testvéreivel Bocsáron r. kath. templomot épített, mely alatt a csanádi sírbolt is el van helyezve.

Ignác kezdte Dél-Magyarországon a földbirtok ármentesítését. Nagy nevet s örök emléket szerzett magának a délvidéki közgazdaság történetében azzal, hogy a Tisza és a Maros szögletében fekvő területeknek az áradások ellen való

védelmére mérföldekre terjedő töltéseket építtetett, s ezáltal több mint 100.000 hold ártéri földet hasznavehetővé tett.

Apjának bocsári gyönyörű kastélyát és birtokának 1/3 részét örökölte. Vendégszerető házában sokszor nagy számmal jelentek meg a rendei, s Ignác akárhányszor megtette, hogy ide hívta egybe a megyei közgyűléseket és sokszor egész héten át a saját költségén és saját asztalánál látta el az egybegyűlteket¹²⁶
Mgh. Bocsár, 1856. aug. 13.

Felesége ZIHRER ANNA sz. Karlócza, 1798. máj. 24. Mgh. Bocsár, 1848. aug. 31. Esk. Beodra, 1832. jan. 11.- Gyermekeik:

aa. **KATALIN** sz. 1832. Hertelendy Gyulától 60 hold öldet örökölt. Mgh. Budapest, 1896. okt. 5.¹²⁷ Férje FUTAKI gróf HADIK GUSZTÁV sz. 1801. jun. 23.-1835-ben a 6. huszárezrednél kapitány, azután nyug.cs. k. alez-redes, volt honvédezeredes. 1848-ban forradalmi tábornok és a szegedi hadtest főparancsnoka. Jelszava: „Tettben az élet.” Birtoka Szemlak. Mgh. Tétény, 1873. jun.12. Esk. 1851.okt. 14.¹²⁸

bb. **MÁRIA** sz. 1834. febr. 24. Mgh. Nagybecskerek,1836. márc. 7. A bocsári családi sírboltban vab eltemetve.

cc. **ILONA** sz. Nagybecskerek, 1835. jul.31. Mgh. Bocsár,1836. jan.18.

dd. **IMRE** sz. Bocsár, 1837. okt. 13. Az 1878. dec. 15.-én tartott rendkívüli közgyűlésen párdányi szolgabírónak, majd 1889. dec. 6.-án ugyanott főszolgabírónak választják meg.¹²⁹

Apjától örökölt birtokot a kastéllyal együtt eladta Stutz nagykikindai gyógyszerésznek, kitől mindezt később báró Baich Iván vette meg. Ezt a kastélyt, mely a legrégebb volt, -mint már említettük- Baich lebontatta, mert két kastély fenntartása túl nagy teher lett volna a birtokra. Ezután Imre megvette Párdányban a gróf Buttler-féle kastélyt, melyet 1860-1870 között Bodganovics Dávid és fiai újból felépítettek, Imre pedig 1910-ben teljesen átépített. – Hertelendy Gyulától 60 hold földet örökölt , mit azonban hamarosan el is adott

Hertelendy József örököseinek.1908.-ban Ferencz József rend lovagkeresztjét kapta. Mgh. Párdány,
1914. okt. 9. A bocsári családi sírboltban van eltemetve.¹³⁰
Aláírása:

Első felesége IVÁNDAI KARÁTSZON ILONA. Második felesége SCHWARTZ TERÉZ sz. 1849. jan. 10. Mgh. Párdány, 1902. dec. 26. A bocsári családi sírboltban van eltemetve. Esk. Törökbecse, 1870. nov. 5. – Második feleségétől gyermekei:

^{1.} **FERENCZ** sz. Aracs, 1871. dec. 11.-1903 .márc.23. II. aljegy-zőnek,1907.dec.16.-án pedig párdányi főszolgabírónak választják meg. Ezen hivatalát 1918-ig – a román illetve szerb megszállásig- viselte. A háború alatt szerzett érdemeiért a II.oszt. polgári hadiérdemkeresztet kapta. A Tomisacz Szabályozó és Belvízlevezető Társulat elnöke¹³¹. Hertelendy Katalintól 60 hold földet örökölt, amit azután Hertelendy József örököseinek adott el. 1924-ben Gaisin Györgytől örökli feleségének Hertelendy Josefinnek 60 hold birtokát, melyen egy darabig gazdálkodik, 1928-ban azonban ezt is eladja.

Felesége STAGELSCHMIDT LUJZA sz. 1881. máj. 9. Esk. Nagybecskerek, 1899. máj. 6.- Gyermekeik:

I. **BERTA** sz. Nagybecskerek,1900. ápr. 6. Férje Kislapási JUHÁSZ JÓZSEF. Esk. Bocsár.

II. **ILONA** sz. Párdán, 1901. aug. 20. Férje Marossy József.

III. **ERZSÉBET** sz. Nagybecskerek, 1902. szept. 30. Férje JANKULOW MILÁN Esk. Párdány, 1926. ápr. 19.

IV. **MÁRIA** sz. szeged,1909. jul.13. Férje Elek Róbert.

^{2.} **ANDOR** sz. Törökbecse, 1874. jan.15. Mgh. u.o. egy hetes korá-ban.

^{3.} **SAROLTA** sz. Törökbecse, 1874. jan. 15. Mgh. egy éves korában.

^{4.} **HEDVIG** sz. Aracs, 1874. dec. 17. Férje KOCH JÁNOS sz. Nagy-Gáj, 1877. febr. 8. Esk Nagy-Gáj, 1905. jan. 28.

^{5.} **KATALIN** sz. Törökbecse, 1878. nov. 11. Férje dr. Baranyi Antal sz. Temesvár, 1878. ápr. 29. Esk. Nagy-Gáj, 1909. jan. 10.

6. **EDELKA** sz. Párdány, 1880. márc.10. Férje NAPHOLZ LAJOS sz. 1867. jul. 9. főszolgabíró Törökkanizsán.Esk. Párdány,1895.szept. 23.

7. **JÓZSEF** sz. párdány,1882.szept.12. Bankhivatalnok. A háború / 1914-1918/ alatt fel volt mentve, ennek dacára azonban kiment a harctérre és a háborút végigküzdötte. Felesége ELEK ERZSÉBET sz. Nagy- Gáj, 1894. jan. 16.

Esk. Nagy-Gáj, 1914. máj. 10.- Gyermekük:

I. **MÁRIA** sz . Versecz, 1915. febr. 15.

II. **ILONA** sz. Fehétemplom, 1918. szept. 11.

III. **JÁNOS** sz. Kaposvár, 1924. jan. 30.

8. **IGNÁCZ** sz. Párdány, 1885. márc. 13. M.kir. csendőrőrnagy. Első felesége Felsőöri CSERESNYÉS IRÉN sz. Budapest, 1892. ápr.15. Mgh. Tolatamási ,1918.okt.21. Esk. Szeged, 1913. jun. 14. Második felesége Felsőöri CSERESNYÉS SAROLTA sz. Jászberény, 1901.okt. 2. Esk. Szeged,1920.jun.16. Mindketten Cseresnyés László ezredes a m. kir. 3. honvédszáz ezrednél, mgh. Budapest, 1918.jan. 21. leányai. Első feleségétől gyermekei:

I. **LÁSZLÓ** sz. Szeged, 1914. márc. 27.

II. **BÉLA** sz. szeged, 1915.jun.11. Mgh. anyjával egy napon -mindketten

spanyol betegségben- Tolnatamási, 1918. okt. 21. A bocsári családi sírboltban vannak eltemetve.- Második feleségétől:

III. **IMRE** sz. Pápa, 1926. szept.9.

IV. **MÁRIA** sz. Pápa, 1926. szept.9.

9. **ANNA** sz. Párdány, 1886.jun.23. Férje KISS ISTVÁN sz. Enying, 1879. máj. 9. Esk. Párdány, 1906.jan .27.

c. **ANTÓNIA** sz. Nagybecskerek, 1791. dec. 8. Mgh. Wien,1860.máj. 18. Férje br. LEBZELTERN VILMOS 1841.-ben cs.k. ezredes¹³², később altábornagy és Frigyes főherceg főudvarmestere. Mgh. 1869. márc.31. d. MIKSA¹³³ sz. 1792. Az 1830.szept. 8.-iki országgyűlésre Torontálmegye követének választják meg Ivándai Karátson Istvánnal. Tagja volt azon öttagú küldöttségnek, mely 1833-ban Deák Antalt képviselői pályájának folytatására kérte fel¹³⁴. Az 1833.évi országgyűlésen felhívja a rendek figyelmét a Károly városban nyomtatott „ Sollen wir Magyaren werden?“ című gúnyiratra, melynek szerzője sértő gúnyal támad ja meg a magyarosítási törekvéseket¹³⁵. Az 1834.ápr.7.-én tartott országos értekezleten katonai határőrvidék polgárosítását

indítványozta. 1839. –ben Temesvár szab. Kir. város díszpolgárává választotta. Az 1839. máj. 13.-án tartott megyei közgyűlésen az 1839.évi országgyűlésre követnek választják meg gróf Szapáry Józseffel. Ezen az országgyűlésen a büntető törvénykönyvi javaslat tárgyalása alkalmával az esküdszéki intézmény ügyében tizenheted magával egy különvéleményt írt alá¹³⁶. Az 1843-1844.évi országgyűlésen indítványára a rendek országos végzésben jun.20.-án kimondják, hogy ezentúl az országgyűlés minden tagja magyarul köteles szólalni.¹³⁷ 1848. jul. 2.-ra összehívott országgyűlésre a billétei kerületben választják meg követnek.¹³⁸

1849-ben a debreczeni konvent Torontálmegyébe kormánybiztosnak nevezte ki. Emiatt a pesti haditörvényszék 1851. okt. 6.-án két év várfogságra és birtokának konfiskálására ítélte el. Ebből /Kufsteinban vagy Olmützben ?/ négy hónapot ki is töltött, azonban Ignác bátyjának feleségfolyamodványai és főleg sógorának br. Lebeltern Vilmos altábornagy közbenjárása folytán nagynehezen kiszabadult, birtokát pedig 1854-ben visszakapta.- Mgh. Bocsár, 1864. márc. 12. Felesége Beodrai KARÁTSONYI MÁRIA sz. 1812. jun. 28. Mgh. Bocsár, 1868. márc. 15. Karátsonyi Bogdán és zihrer Jakobina leánya.¹³⁹ Esk. Beodra, 1832. jun. 30.- Gyermekeik:

aa. **ETELKA** sz. 1834. Mgh. Beodra, 1839. okt. 5.

bb. **GYULA** sz. Temesvár, 1836.-1861. febr. 5.-én tb. szolgabírónak nevezik ki, a máj. 31.-iki gyűlésen pedig párdányi szolgabírónak választják meg.¹⁴⁰ Később Krassó-Szörényvármegye főispánjának akarták kinevezni, ez azonban nagy betegsége és közbejött halála miatt elmaradt. –Apjától öröklött birtokát haláláig megtartotta. Utána özvegye örökölte a haszonélvezetet, míg birtokának felét Hertelendy Józsefre /sz. 1833/, egynegyed részét Katalinra /Hadikné/, egynegyed részét pedig Hertelendy Imre /sz. 1837./ gyermekeire hagyta. Az özvegy azonban annyira pazarolt, hogy a sok adóság miatt a kastélyt és a birtokot 412 hold kivételével el kellett adni. Így ez a birtok is br. Baich Iván kezére került a Bocsár főterén levő szép kastéllyal együtt. E kastély ma is áll, azonban Baich is eladta a birtokkal együtt, s ma sajt- és vajgyárnak van berendezve. Ekkor az özvegy, József, Katalin és Imre úgy egyeztek meg, hogy 172 holdat életfogytig az özvegy haszonélvez, míg József kap 120 holdat, Katalin 60 holdat és Imre is 60 holdat. Később az özvegy beleegyezésével ezt a 172 holdat is eladták az örökösök, neki évjáraadékokat biztosítva.- Mgh. Bocsár, 1885. jan. 30.

Felesége HARDUNGH LEOPOLDINA

- b. **JÁNOS** sz. Nagybecskerek, 1793. jan. 3.
- c. **JÁNOS** sz. Nagybecskerek, 1795. jan. 31.
- d. **PETRONELLA** sz. Nagybecskerek, 1796. ápr. 9. Mgh. Bocsár, 1815. jun. 17.
- e. **JOSEFIN** sz. Nagybecskerek, 1797. aug. 5. Férje SCKEYDE JÁNOS őrnagy.

Vindornyalaki ág / I. tábla/

C. **GÁSPÁR**¹⁴¹ sz. Vindornyalak, 1761. dec. 12. Papi pályára lépett. Felszentelték 1785. szept. 24. 1790-ban kapornaki plébános¹⁴². 1794-1797-ig a Festetich család védnöksége alatt kinevezett apátplébános Keszthelyen.¹⁴³

1797-1806-ig veszprémi kanonok. Székesegyházi főesperes és Lantai prépost. Vindornyalakon templomot építtet s e célra az általános szorgalmazási alapon alapítványt tesz.¹⁴⁴ Ez a templom az ősi kuria kertjében épült és ma is fennáll. Főbejárata az utcára támaszkodik, míg a családi házból a kerten keresztül a sekrestyén át lehet bemenni. – A keszthelyi plébánia javára 200 forint alapítványt tesz.¹⁴⁵ Révai Miklósnak nyelvészeti kutatásaiban nagylelkű mecénása.¹⁴⁶ Mgh. 1806. márc. 1. Végredelelte hivatalos alakban József bátyjának adatott ki¹⁴⁷.

Gáspár

D. **JUDIT** első férje MESTERHÁZY LAJOS alispán. Esk. Vindornyalak, 1778. jul. 8. Második férje OSZTERHUBER ANTAL /mgh. Gógánfa, 1821. ápr. 16./ Esk. Gógánfa, 1808. aug. 28.

E. **GYÖRGY**¹⁴⁸ sz. Vindornyalak, 1764. nov. 7. Nevezetes embere volt Zalának, aki a megyei életben nagy tevékenységet fejtett ki. 1790-1796-ig a zala-szántói járásban szolgabíró.¹⁴⁹ 1802-ban Forintos Mihály kapitány örökösaitől megvette azoknak Gógánfán, Mihályfán és Óhídon levő birtokait 7000 forintért. 1819-1828-ig Zala megye első alispánja.

Deák Ferencznek -a haza bölcének- volt gyámja.¹⁵¹ Tudvalevő, hogy Deák Ferencz anyja fia születése közben halt meg, apja pedig mikor a fiú még csak öt éves volt. Így szükségessé vált a gyám kirendelése s a választás Györgyre, Zalamegyének akkor egyik legtekintélyesebb emberére esett.

1823-ban a bécsi kormány a vármegyékre kir. biztosokat küldött, mert ellen-szegültek a kir. rendeletek végrehajtásának. Zalába gróf Amade Antalt küldték. Mikor a tisztikar megelégette Amade erőszakoskodásait s meggyőződött, hogy ellenállása czéltalan, Hertelendy György alispán útján kijelentették, a kir.

biztosnak, hogy az erőszaknak engedni kénytelenek.¹⁵²

Hertelendy György első alispán és hat szolgabíró 1823 ápr. 27.-től máj. 21.-ig 600 újonczot állítanak ki. Amade Antal gróf főlovászmester és Zalamegye adminisztrátora a kancellárnak ajánlja, hogy Hertelendy György alispánt kir. tanácsossá nevezzék ki, a kancellár azonban nem terjeszti fel a kitüntetésre. A Rendek Amadet az aug. 25.-iki gyűlésen keserű kifakadásokkal illetik és az alispán részvételével titkos értekezletet tartanak, hogy előkészítsék a támadást az adminisztrátor ellen.¹⁵³

1829. jun. 22.-én Zalaapátiban a Zala folyó szabályozásának megállapítása és végrehajtása iránt az érdekelt felek egyességre léptek. Ezen egyesség aláírói között szerepel György is.¹⁵⁴

Az ősi birtokot – mint láttuk – gyarapította, de végrendeletében maga is írja, hogy szerzeményei az örökösödés útján reá jutott birtokait „sokkal fölhaladják”.

Úgy látszik, ő még tartotta a rokonságot a Vindornyalakon még ma is élő -már említett- elszegényedett Hertelendyekkel, mert végrendeletében a „vindornyalaki szegényebb sorsú atyánkfiainak” 1518 frt 59 kr-t hagyott. – A laki templomnak orgonát s egy nagyobb harangot ajándékozott s 6000 frtot hagyott „a templom födelének fönntartására s tatarozására, részint amennyiben ide meg nem kívántatna, a káplán fizetésére s tartására rendelt járandóságok pótlására.”¹⁵⁵

Aláírása:

Hertelendy György

Mgh. Vindornyalak, 1831. okt. 28. Az itteni temetőben van eltemetve, hol sírkövének felirata a következő:

„E holtak kertjének
Ő első lakója
Hova nő s magzati
Zokogva kísérték
S' Imre fia helyben
Naponként siratja

Siratják mindnyájan
A kik csak ösmerték
Élt
1764-1831

Halandó porait
Tkttes. ns. Zalavármegye
1819-1828. volt
halhatatlan
Első alispánjának
hertelendi
Hertelendy Györgynek
E gödörben zárták
S itt megbizva várják
Megyék, hazájok boldog
Virágzását
S úgy rá bölcs, s jó uruk
Végföltámadását.”

Kétszer nősült első felesége Barkóczi ROSTY PETRONELLA mgh. Vindornyalak, 1792. ápr. 12.- Második felesége Szentgyörgyi HORVÁTH ANNA, Horváth Ferencz, /mgh. Gógánfa, 1808./ és Oszterhuber Anna /mgh. Gógánfa, 1794/ leánya. Esk. Gógánfa, 1793. okt. 6.- Az özvegy 1863-ban írta meg végrendeletét, s állítólag 104 éves korában halt meg 1866-ban, mert a végrendeletet ezen év május 12-én hirdették ki Ukkon az örökösöknek.¹⁵⁶ Az

ukki -ma is fennálló- u.n. „babás kastélyban” lakott, melyet a rajta levő szobrokról neveztek így.

Első feleségétől gyermekei:

a. **JULIANNA** sz. Vindornyalak, 1791. jan. 4. Karakószörcsökön 1808-ban birtokot ad el 196 frt 42 kr-ért Jankó Imrének.¹⁵⁷ 1814-ben férjével Szent-györgyi HORVÁTH IMRÉVEL¹⁵⁸ /sz. Zalaszegvár, 1780. okt. 23./ birtokot vesznek 3500 frt-ért Hosszufaluban Kisfaludy Sándorné Szegedy Rozáliától¹⁵⁹ 1815-ben pedig ugyanott 3500 frt-ért Szegedy Antóniától Bezerédj Györgynétől.¹⁶⁰ Apai örökségét 1831-ben kapja meg.¹⁶¹

b. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1792. márc. 12. Mgh. egy napos korában.

c. **IMRE** sz. Vindornyalak, 1794. nov. 4.- 1829-ben jegyző. 1834. máj. 4.-én Kehidán kelt levelében a zalavári konvent előtt be bevallást tesz, mely szerint

Mihályfán birtokot vett, s hogy ezt kifizethesse, a felső- kustáni határban Öreghegy és Papucshegy nevű szőlőshegyi fordulatokban levő mintegy 17 akó egynéhány iczére menő szabott hegyvámot és valamelyes kilenczedet, melyeket atyja végrendeletében hagyott reá, 2200 rhen.frt-ért Deák Antalnak eladta.¹⁶²

1837-1843. Zalában főszolgabíró, 1845-ben táblabíró.

Birtokos volt Vindornyalakon, Fokon, Mihályfán és Karmacson. A családi szájhagyomány fenntartotta róla, hogy négyes fogaton ment Bécsbe valahányszor felesége csokoládét kívánt enni. Ilyen finom nyalánkságot abban az időben csak ott lehetett beszerezni. Amelyik ló útközben elpusztult, helyett vett mindjárt másikat. Nem lehetetlen, hogy ez tényleg megtörtént, mert valóság az, hogy költekező ember volt, nagy gavallér, Festetich Tassilónak és Györgynek -a Georgikon alapítójának- kebelbarátja. Sokszor megfordultak egymásnál Keszt-helyen és Vindornyalakon. A könnyelmű életmód és nagy urak barátságának eredménye az lett, hogy vagyona csődbe jutott, úgy hogy 1846. február 23.-án „értékére nézve megbukott” s a zalaegerszegi törvényszék elrendelte javainak összeírását. Az összes érték kitett 152.880 frt 15 kr-t.¹⁶³ Hitelezői a zalamegyei törvényszék előtt 1846. jun. 2.-án tették folyamatba a csődpert. A felsőbb fórumokon történt felülvizsgálatok után a végrehajtással a sümegi járásbírószágot bízták meg. Az árverés 1852. május 5.-én volt. A vindornyalaki 669 4/8 hold jószágot 35653 pfrton vette meg Hertelendy Kálmán, mint Oszterhuber Magdolna és fia László meghatalmazottja, ki egy frt-tal ígért többet a kikiáltási árnál.

A Vindornyafok határában fekvő 31 holdat Dongó Ferencz, Maillinger Ádám, Németh Ferencz és Verrasztó János foki lakosok vették meg.

A karmacsi határban fekvő u. n. Bika-malmot Kránitz József karmacsi plébánosnak adták át, mint a legtöbbet ígérőnek.

„A mihályfai 120 holdat tevő birtok 6020 pfrt becsárban kikiáltatván, Leszner Bernát, Stern Bernát és Mayer Jakab által egy társaságban 6022 pfrt-ért megtartatott, de minthogy a kitűzött feltételek szerint foglalót nem adtak, még aznap estve, a midőn ezen most nevezettek eltávoztak, Hertelendy Antónia Bessenyei Ernőné asszonyság ősiségi jogánál fogva, ezen egész birtokot maga és

férje részére a fentebbi árban megtartani és átadni kívánta, akiknek is, mint Hertelendy Imre gyermekeinek és ezen jószághoz, mint ősiségi joggal bírónak átadatott, hivatalosan értesítetvén erről a három izraelita vevők.”¹⁶⁴ A négy falu határában fekvő ősi birtok így szétesett, szerence, hogy a vindornyalaki részt a feleség, a mihályfait pedig leánya megmentette.

Ennek következménye, azonban az lett, hogy a rokonok kívánságára férj és feleségnek szakítaniok kellett egymással. Különválva éltek, Oszterhuber Magdolna Vindornyalakon, Imre pedig eleinte egy jó barátjánál. Később Keszthelyen telepedett le, hol még inkább süllyedt s nagyon szűkös anyagi viszonyok között tengette életét.

1858-ban családjától 9 pontban különféle pénzeket és tárgyakat követel. Ezekre írásban László fia válaszol.¹⁶⁵ Ebben apját csak „követelő úrnak” nevezi. De jellemző a válasz 2. és 3. pontja, melyben „120 drb anyabikát, darabját 3 pfirtjával s ezeknek 8 évekre -évenként 60 pfirt-jával általa meghatározott haszonvételi jövedelmet követel részére megtéríttetni...” A követelés jogtalanságának kifejtése után a válasz ezeket írja: „... követelő úr nem átalja magát ártatlan családját illy aljas tettekkel háborgatni! ha tehát birkákat keres, keresse fel hova tette, de magát lelkiismeretében tisztán érző családjának hagyjon békét...”

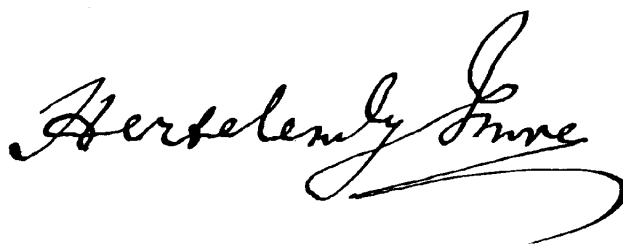
A 4. pont így hangzik: „Becsés ezüstjét, Lovait, Borait, Kocsiit és házi bútorait, mellyek a vindornyalaki háznál maradtak s szerinte 2000 pfrtot érnek, követeli -ezen pontra megjegyeztetik, hogy követelő úr az összeíráson maga is jelen lévén, ha voltak azon holmik, miket átalljában említ, miért nem iratta fel, ha több volt azt csak maga vitte el, mert a conscriptio mutatta, ezzel is csak magát jellemzi, hiszen vagyoni állapota felfedezéséről a megyei törvényszék előtt hit alatt is ki lőn kérdezve- most jut eszébe 12 évek elforgása után, szerencsétlenné tett családját holmi rágalmozó aljas tettekért a világ elé állítani?

- elégedjen meg követelő úr azzal, miket családja irányában már az életben elkövetett.”

Úgy látszik a viszony Imre és családja között egészen elmérgesedett, az érintkezés teljesen megszűnt. Keszthelyen nagy elhagyatottságban halt meg

1880. október 27.-én, s csak halála után került vissza Vindornyalakra.

Oszterhuber Magdolna az általa birtokolt összes ingó és ingatlan javak felosztására nézve örököseivel 1871. szeptember 22.-én Vindornyalakon osztályos egyességet köt. Osztály alá esik 655 hold és 15 hold szőlő, mely terület következőleg osztatik fel:

1./ Néhai Hertelendy László örökösei a laki csódtömegbeli birtokból 1/6 részt, mint köteles részt, azaz 84 holdat és az Oszterhuber féle öröklött birtokból 50 holdat, összesen 134 holdat kapnak.

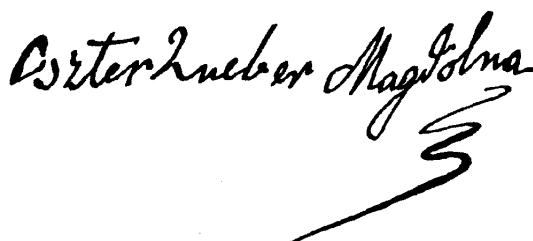
2./ Néhai Hertelendy Rozália örökösei a laki csódtömegbeli birtokból kapnak 168 holdat, az Oszterhuber féle öröklött birtokból 50 holdat, összesen tehát 218 holdat.

3./ Hertelendy Antónia ugyanakkorát kap mint 2./ alatt Rozália

4./ Oszterhuber Magdolna magának megtart 85 holdat. -Ezt később Mihályfán, 1882. május 3.-án kelt végrendeletében Bessenyei Irén és Rózára , mint unokáira hagyta.

A szőlősbirtokból Rozália örökösei 5 holdat, Lászlóé 10 holdat kapnak.¹⁶⁶

Hertelendy Imréné nyirlaki OSZTERHUBER MAGDOLNA¹⁶⁷ sz. Sümeg, 1797. jan. 1. Oszterhuber Mihály /sz. 1766. mgh. 1807. febr. 13./

és Forintosházi Forintos Magdolna leánya. Esk. Sümeg, 1817. március 15. Mgh. Mihályfa, 1883. augusztus 30. – Gyermekük:

aa. **LÁSZLÓ**¹⁶⁸ sz Vindornyalak, 1817. december 5. Ügyvédi diplomáját Zala megye közgyűlésén 1840. szept 28.-án hirdették ki,¹⁶⁹ de ügy-

védi gyakorlatot nem folytatott. 1845-ben vármegyei aljegyző. A Zala megyei nemesi pénztári és alapítványi választmány jegyzője.¹⁷⁰ Résztvett 1848 március 15.-én a Zalaegerszegen tartott közgyűlésen, melyen Tolnay Károly és ifj. Csúzy Pál megyei követek felolvasták országgyűlési jelentésüket. Az 1849. július 16.-án megtartandó népgyűlés kihirdetésére s a nép felvilágosítására a szántói járásból kiküldték Laky Demeter keszthelyi premontrei áldozárral. A zalai Védegylet keszthelyi fiókjának jegyzője.¹⁷¹ Vindornyalakon gazdálkodott, s ott halt meg 1865. január 10.-én tífuszban.

Hertelendi László

Felesége Domaniczai DOMANICZKY KORNÉLIA¹⁷² sz. Bükkösd, 1834. január 8. Mgh. Wien, 1901. február 16., Domaniczky Boldizsár / sz. Bükkösd, 1809. december 31., mgh. Csákány, 1887. február 27 / és Györgyfalvi Csépan Karolin / sz. Nagybajom, 1811. december 19. mgh. Csákány, 1890. november 22.

leánya. Esk. Csákány, 1854. febr. 6.¹⁷³

Domaniczky Cornelia

Az özvegy nem sokáig maradt Vindornyalakon, mert férje halála után – 1872. szept. 24.-én¹⁷⁴ - atyja Karmacson birtokot vett számára özv. Botka Mihálynétól - Hertelendi Paulától. Ezután itt élt haláláig.- Gyermekük:

1. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1855. június 17. Középiskoláit a soproni Laehne-féle intézetben végezte s 1872-ben a győri benczések gimnáziumában tett érettségét. Ez év őszén Wienben lett önkéntes a cs. és kir. 5. huszárezrednél. 1873-ban letette a tiszti vizsgát. 1877-1880 tart. hadnagy a cs. és kir. 15. huszárezrednél. Két évig Pécsen, azután Budapesten volt jogász, két alapvizsgát le is tett. Ezután Vindornyalakon gazdálkodott saját birtokán és Festetich féle

bérleten. Kiváló ménese és kitűnő borai voltak. Zala megye törvényhatósága bizottsági tagja, 1886 óta a Zala megyei Nemesi Pénztár tagja.¹⁷⁵ Mgh. Vindornyalak, 1907. október 21.

Halála után az ősi birtokot özvegye eladta 1910. október 24.-én a nagykanizsai Néptakarékpénztáraknak, mely azt feldarabolva hamarosan ismét tovább adta. Így esett az ki a család kezéből, melyet az -csak eddigi ismereteink szerint is- 429 évig bírt. - A Somogyba szakadt ág tagjai -Andor /sz. 1857./ gyermekei-megkísérelték a birtok visszavételét. Emiatt előbb Kutaskozmai -ak- kor még osztatlan- birtokuknak egy részét l akarták adni. A tárgyalások azonban huzamosabb időt igényeltek, s ezalatt Vindornyalakot új tulajdonosai elparcel-lázták, miáltal a visszavétel lehetősége talán örökre megszűnt.

Felesége KUCINIC ELVIRA sz. Karánsebes, 1859. december 6. Lovag Kucinic Henrik törzsorvos /mgh. 1901. december 18./ és Kéri Kovács Klára /sz. 1838. mgh. Gyöngyösmellék, 1914. április 6./ leánya. Mgh. Karmacs, 1955. május 25. Temetés u.o. Esk. Pécs, 1880. április 5.- Gyermekeik:

I. **ILONA** sz. Vindornyalak, 1882. április 5. Férje Szadecsnei és Kardosvaszkai SZADECKY GÉZA sz. Nyitra, 1875. július 12. Mgh. Keszthely, 1936. február 20. Esk. Vindornyalak, 1901. augusztus 26.¹⁷⁶

II. **IRÉN** sz. Vindornyalak, 1884. január 20. Mgh. Karmacs, 1933. november 4.

III. **KORNÉLIA** sz. Vindornyalak, 1885. július 3. Férje NYÁRY KÁLMÁN sz. Pölöske, 1872. május 29. Esk. Vindornyalak, 1906. július 21. Mgh. Karmacs, 1936. július 30.

IV. **MÁRIA** sz. Vindornyalak, 1887. február 16. Férje GRÖSSINGER SÁNDOR sz. Budapest, 1885 május 24. Mint a m. kir. 6. honvéd huszárezred főhadnagya az orosz harctéren a gorodoki ütközetben roham alkalmával kapott súlyos sebesülése következtében orosz fogságban halt hősi halált Gorodok, 1914. augusztus 17. Esk. Keszthely, 1911. szeptember 20. Mgh. Csurgó, 1976. április 27.

V. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1889 december 9. Jogi tanulmányainak elvégzése után 1914-ben Pacsán szolgabíró. Zala megye Nemesi Pénztárának

tagja. A háborúban mint tart. Tüzérfőhadnagy vett részt. Pacsán gazdálkodik¹⁷⁷
Mgh. Pacsa, 1933 június 27.

Felesége Révfalusi SZENTMIHÁLYI MARGIT sz. Gyürüs, 1894. május 19. Szentmihályi Dezső /sz. Budapest, 1863 március 21., mgh. Pacsa, 1935. április 18./ és Nagymányai Koller Ilona /sz. Kéttornyulak, 1872. okt. 9., mgh. Pacsa, 1934. okt. 5./ leánya. Esk. Pacsa, 1919. március 29. Mgh. Kitchener, Ont., Canada, 1977. október 1.- Gyermekeik:

A. **DEZSŐ** sz. Pacsa, 1920. február 6.¹⁷⁸ Tanulmányait a keszthelyi Mezőgazdasági Főiskolán többszöri katonai szolgálat szakította meg, majd 2 éves orosz fogság mint tartalékos huszár zászlós. Szabadulása után Canadába menekült és ott élt tovább haláláig. Meghalt Tornhill, Ont. Canada, 1996. június 1. Felesége KERTÉSZ ILDIKÓ, sz. 1923, meghalt 1968. Esk. Toronto, Ont. Canada, 1960.

B. **JÓZSEF** sz. Pacsa, 1922. április 23. A soproni Katonai Főreáliskola elvégzése után a Ludovika Akadémia hallgatója, majd 1943-ban m. kir. tüzér-hadnagy. Az orosz fronton megsebesül. 2 évi oroszországi hadifogságból való szabadulása után szintén canadába menekül. Mint „Past Vice-President and Director of Overseas Catalogue Sales Ltd. and retired Retail sales Manager of sears Canada Inc.” megy ugyanott nyugdíjba. Felesége miszticzei dobrai DOBRA DOBRÁNSZKY ESZTER, a filológia doktora, szül. Budapest, 1925. április 22. Esk. Brantford, Ont. Canada, 1989. június 29.

C. **MARGIT** sz. Pacsa, 1925. március 26. A középiskolát a budapesti Sacré Coeurben végezte, hol 1943-ban nyelvmesternői oklevelet nyert. 1. férje Birck Miklós szül. Budapest, 1922. november 25, esk Budapest, 1947. június 12. 2. férje sárvár-felsővidéki gróf SZÉCHENYI ZSIGMOND, szül. Nagyvárad, 1898. január 23., mgh. Budapest, 1967. április 24. Esk. Keszthely 1959. május 3. Világjáró utazó, vadász, vadász-író. Könyvei több nyelven, több mint 1,5 millió példányban jelentek meg. Halála után özvegye ápolja tovább férje szellemi hagyatékát, terjedelmes szakkönyvtárát. 5 ezer kötetnyi vadászati könyvtára a Magyar Természettudományi Múzeum tulajdonába került.

D. **ANDOR** sz. Pacsa, 1927. május 25. gimn. Tanulmányait 1944-ben megszakadnak és rövid katonai szolgálat után Németországban amerikai hadifogságba kerül, honnan 1 év után ér haza. A pécsi Piusban érettségi ttesz, majd a budapesti Műszaki Egyetemen tanul és 4 semester után letartóztatják. AVO, budadéli, majd kistarcsai internálótábor és recski kőbánya, összesen 5 év után szabadul 1953-ban Nagy Imre amnesztiájával. 1955. július 7.-én megesküszik szászi SZÁSZY MÁRIÁval, szül. 1934. december 28. Újra Műegyetem Budapesten, majd az 1956-os forradalom után Jugoszlávián át Svájcba menekül feleségével együtt. A zürichi Eidgenössische Technische Hochschulen a Budapesten végzett semesterek elfogadásával okl. mérnöki diplomát szerez 1959-ben. Itt és részben külföldön dolgozik 1992 évi nyugdíjazásáig.- Gyermekeik:

a. **KATALIN** sz. Maennedorf, ZH, 1959. szeptember 29. Férje fesővízkövi SZEPESHÁZY ISTVÁN, sz. Budapest, 1959. szeptember 13. esk. Budapest, 1984. július 28.

b. **ANDREA** sz. Uster, ZH, 1961. január 23., mgh. Uster, 1961. január 24.

c. **KLÁRA** sz. és mgh. Männedorf, ZH, 1961. december 28.

d. **PÁL** sz. Zürich, 1965. november 23. Apja nyomdokaiban haladva a zürichi Eidgenössische Technische Hochschule elvégzése után okl. mérnök, majd továbbképzés révén biztosítási szakértő. Felesége ROTH CLAUDIA, sz. Zürich, 1964. január 22. Esk. Dübendorf, ZH, 1993. június 4.- Gyermekük:

A. **RAHEL** sz. Zürich, 1994. október 2.

B. **LEA** sz. Zürich, 1997. augusztus 22.

bb. **FRANCZISKA** sz. Vindornyalak, 1819. január 18. Mgh. u.o. 1820. december 19.

cc. **ROZÁLIA** sz. Vindornyalak, 1822. július 5. Mgh. Kilimán, 1850. nov. 21. Férje egyházaskövi DERVARICS ÁKOS sz. Gutorföld, 1816. Mgh. Kilimán, 1891. március 17. Esk. Vindornyalak, 1840. augusztus 2.¹⁷⁹

dd. **ANTONIA**¹⁸⁰ sz. Vindornyalak, 1825. június 16. Mgh. Mihályfa, 1874. február 14. Férje Galánthai BESSENYEI ERNŐ¹⁸¹ sz. Gelse, 1818. május 21. Mgh. Mihályfa, 1886. május 27. Esk. Vindornyalak, 1851. május 12. Felesége mihályfai birtokán gazdálkodott haláláig. Országgyűlési képviselő volt.

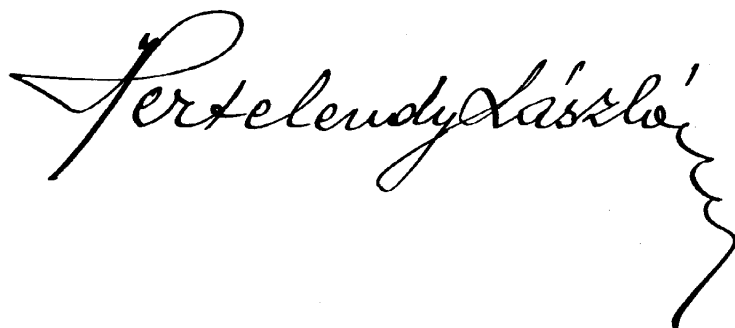
Herteleny Antalné Beszenyeiné

2. **ANDOR**¹⁸² sz. Vindornyalak, 1857. április 18. Jogi pályára készült, azonban tanulmányait e téren nem fejezte be, mert nagyapja Domaniczky Boldizsár 1880-ban maga mellé vette Csákányban, hogy elsajátítsa a gazdasági ismereteket, s neki öreg napjaira segítsége legyen. Később 1887-ben Csákány örökösévé lett, hol haláláig gazdálkodott. 1902-ben öröklő nagynénjétől Boronkay Károlyné Domaniczky Klementintől a kutaskozmai birtokot. Somogyvármegye törvényhatósága és a mezőgazdasági¹⁸³ bizottság tagja.- Mgh. Wien, 1907. augusztus 13.¹⁸⁴ Lásd 171. old.

Felesége Nádasdi SÁRKÖZY IRMA sz. Nagybajom, 1863. június 27. Sárközy Dénes földbirtokos /sz. Nagybajom, 1831. szeptember 20., mgh. u.o. 1891. június 4./ és Györgyfalvi Csépán Apollónia /sz. Jákó, 1840. február 8., mgh. Nagybajom 1877. április 1./ leánya. Esk. Nagybajom, 1882. augusztus 26. Mgh. Csákány, 1933. február. 1.- Gyermekük:

I. **LÁSZLÓ**, sz. Csákány, 1883. május 31. –1904-ben önkéntes a cs. és kir. 4. huszárezrednél Wienben, hol aktiváltatja magát. 1906-ban hadnagy, 1912-ben főhadnagy, 1916-ban kapitány lesz. Mint századparancsnok az orosz fronton részt vesz az 1914-1918 évi háborúban, s több kitüntetést kap.¹⁸⁵ Háborús élményeiről naplót írt. 1917. augusztus 8. óta cs. és kir. kamarás.¹⁸⁶ 1920-ban megváltik a katonai szolgálattól és csákányi birtokán gazdálkodik. Somogy vármegye törvényhatósága bizottsági tagja. Meghalt Budapest, 1936. szeptember 11., eltemetve Csákányban. Családfáját lásd következő oldalon.

Felesége Miskei és Monostori THASSY LENKE sz. Felső-Rajk, 1901. március 11. Thassy Imre / sz. Zalalövő, 1873. november 21. mgh. Nagykanizsa, 1927. október 21./ és Vései Véssey Irma /sz. Szökedencs, 1880. március 9./ leánya. Esk. Felső-Rajk, 1921. július 19.¹⁸⁷ Meghalt Csákvár, 1976. június 16., temetése Csákány, 1976. június 21. Vele a csákányi családi sírbolt, hol férje és annak elődei nyugszanak teljesen meg is telt.- Gyermekük:

A. **GYÖRGY** sz. Budapest, 1922. július 31.¹⁸⁸ Gimn. Érettségi 1940, majd jogi tanulmányok a budapesti, wieni, és lausannei egyetemen. Dr. Rer. Pol. 1944. Külügyi szaktanfolyam, szakvizsga, kinevezés, külügyminiszteri fogalmazóvá 1945. október 1. A kommunista párt hatalomra jutásakor 1948-tól munkanélküli, segédmunkás, szakmunkás, statisztikus, s végül mint csoport-

vezető cégjegyző menekülés a forradalom kitörésekor 1956-ban Schweizba, feleséggel és 2 kisgyerekekkel. Itt 30év a Grands Magasins Jelmoli S.A. több üzletében, honnan 1987-ben mint üzletvezető-helyettes megy nyugdíjba. Azóta antik bútorok restaurálásával passziózik. Felesége ostffyaszonyfai OSTFFY JOLÁN KATALIN, sz. Szombathely, 1922 április 1., mint vele kihaló nemzet-

ségének legutolsó sarja. Okl. gazda, a dübendorfi Eidgenössische Anstalt für Wasserversorgung, Abwasserreinigung und Gewässerschutz tudományos munkatársa nyugdíjba menetelig. Esk. Budapest, 1952. június 5., mgh. Zürich, 1997. december 1.- Gyermekük:

a. **ÁDÁM** sz. Budapest, 1953. január 20. szülei hozzák ki 1956-ban Schweizba. Zürichben kereskedelmi érettségit tesz, majd a Kaderschule Zürichben mint üzemgazdász végez. Ezután a Schweizerische Bankgesellschaft munkatársa, 1976-1986 Zürichben, 1987-1989 Tokyoban, 1990 New Yorkban, 1990-1995 ismét a zürichi központban, végül 1996-1998 a bank budapesti kirendeltségének igazgatója. Tartalékos főhadnagy. Felesége PAULAY DOROTHY ELISABETH, sz. Windischgarsten A, 1950. március 30. Esk. Zürich, 1985. április 12. (polgári) és Christchurch, New-Zealand, 1985. április 20. (egyházi). Hertelndy Ádám ősfáját lásd a köv. oldalon.

b. **ORSOLYA** sz. Budapest, 1954. január 13. a zürichi leány-középiskola után a Kindergaertnerinnen-seminárt végzi el és óvónő lesz Zürich városi alkalmazásban. 1983. április 18.-án esküvő Luganóban, CH (polgári), majd 1983. június 4.-én Zürichben (egyházi). Férje Dr STEPHANO LONGONI, sz. Lugano CH, 1959. június 9., biochemikus. 4 gyermekükkel Basel közelében, Bottmingenben laknak.

c. **KLÁRA** sz. Budapest, 1925. február 23. A középiskolát a budapesti Sacré Coeur zárda internátusában végzi el, majd 1943-ban nyelvmesternői oklevelet nyer. A front közeledtével beáll vöröskeresztes ápoló-nőnek és mint ilyen menekül az általános visszavonulásban Ausztriába, majd Németországba. Itt férjhez megy TRISPEL HORSThoz, kivel annak haláláig együtt él. Sz. Schweidnitz Sziléziában, 1919. november 23., esk. Schorndorf, Württemberg, 1946. augusztus 3., mgh. Kressbronn, Bodensee, 1994. november 24.

II. **ANDOR** sz. Csákány. 1884. november 8. Katonai pályára lép. A nagyváradi honvédhadapródiskola elvégzése után 1904-ben tiszthelyettes, 1906-ban hadnagy, 1912-ben főhadnagy, 1916-ban százados lesz a m. kir. 9. honvéd-huszárezrednél. 1918-ban nyugalomba megy és kutaskozmai birtokán gazdálkodik. Somogyvármegye törvényhatósága bizottsági tagja. 1928. december 22. óta a souverain katonai Máltai Lovagrend magyar tagozatának tiszteletbeli lovagja.¹⁸⁹

Első felesége NÉREY NÓRA sz. Kolozsvár, 1890. október 20., mgh. Budapest, 1917. szeptember 18. Nérey Ernő Hadbíró őrnagy /sz. Sopron, 1856. január 6. mgh. Budapest, 1904. február 27./ és Bodán Ilona /sz. Kolozsvár, 1867. október 22., mgh. Budapest, 1905 december 6./ leánya Esk. Budapest, 1910 február 3.-
Második felesége Somogyvári SOMOGYI PIROSKA RÓZSA sz. Palin, 1894.

szeptember 29. Somogyi Gyula /sz. Hencse, 1853. mgh. Palin, 1899. február 1./ és Vasdényey Klementin /sz. Felső-Rajk, 1863./ Esk. Nagykanizsa, 1920. október 12. Meghalt Adelaide, South Australia, 1983. január 17.

Gyermekeik:

A. **NÓRA** sz. Budapest II., 1915. augusztus 11. /1-től/, mgh. Lajoskomárom, 1997. október 5. Férje köveskállói KEÖVES LÁSZLÓ, sz. Dióskál, 1912. június 21. Mgh. Lajoskomárom, 1979. január 16. Esk. Kutaskozma, Somogy-megye 1939. február 18.

B. 2-től **MÁRIA** sz. Budapest, 1921. november 1. Férje nádasdi TERSZTYÁNSZKY GÉZA huszárhadnagy, sz. Zalacsány, 1920. augusztus 6., mgh. Nagyatád, hol özvegye azóta egyedül él. Esk. Kutaskozma, Somogy-megye, 1948. december 16.

C. **ANDOR** sz. Kutaskozma, 1924. február 13. A háború után rövidesen Ausztráliába távozik, hol azóta fényképész szaküzleteiben dolgozik. Felesége MALONY YVONNE ír eredetű családból sz. Adelaide, South Australia, 1926. június 19. Esk. Adelaide, 1957. január 16. -Gyermekeik:

a. **PETER** sz Adelaide, 1957. szeptember 26.

b. **ANNA** sz. Adelaide, 1959. január 20. Férje ROWLAND CLIVE, sz. London GB, 1959. július 13. Esk. Adelaide, 1979. július 28.

c. **TERÉZ** sz. Adelaide, 1960. július 14.

d. **JOHN** sz. és mgh. Adelaide, 1962. szeptember 25.

III. **DÉNES** sz. Csákány, 1887. augusztus 18. Orvosi pályára lép. Részt vesz az 1914-1918. évi háborúban az olasz fronton a Piavenál. Az összeomlás után a m. kir. államrendőrség orvosa Budapesten.

Első felesége DAPSAI AMÁLIA sz. Csíkszereda, 1891. november 27. Mgh. Budapest, IV., 1924. február 27. Dapsy Frigyes főerdőtanácsos /sz. Rimaszombat, 1858. november 4. mgh. 1911. április 4./ és Csíktaploczai Lázár Juliska /sz. Késmárk, 1869. november.23./ leánya. Esk. Budapest, 1913. június 28.

Második felesége Berei PAPP-RAGÁNY MAGDA sz. Kecskemét, 1903. június 28. Papp-Ragány Endre nyug. honv. Huszárezredes /sz. Czeplég-Berczel, 1872. augusztus 24./ és Tassy Dalma /sz. Kecskemét, 1880. május 30./ leánya. Esk. Budapest, 1925. június 10. Meghalt: Budapest, 1957. május 27.-

Gyermekeik:

A. 1-től **ERZSÉBET** sz. Budapest, 1914. április 29. Lilynek hívtuk.
Férje

JÁRMY ANDRÁS, méneskari tiszt, sz. Eszény, 1896. március 19., mgh. Eggenfeld, BRD, 1983. január 22. Esk. Budapest, 1936. november 19.

B. **MÁRIA** sz. Budapest, 1916. június 19., mgh. Budapest, 1978. november 4. Férje. Dr. BÓNÉ GÉZA, ny. országgyűlési elnöki titkár, majd tervező technikus, sz. Budapest, 1913. március 9. megh. Budapest, 1982. június 6., esk. Budapest, 1938. december 17. Két fiúk és unokáik Budapesten élnek.

C. **DÉNES** sz. Budapest IV., 1924. február 27. Mgh. u.o. 1924. febr. 8.

IV. **ZOLTÁN** sz. Csákány, 1896. máj. 25. Tart. zászlós a m. kir. 9. honv. Huszárezredben, mellyel az 1914-1918 évi háborúban az orosz fronton vett részt. Csákányi birtokán gazdálkodik. Somogy vármegye törvényhatósága biztonsági tagja. A háború utáni földbirtokreform az rokonsággal együtt természetesen őt is fokozatosan kisajátította. Mint szenvedélyes és jó gazdát azonban őt érintette ez a mértéktelen méltánytalanság a legfájdalmasabban. Andormajori (Csákány község határában) általa építetett szép házukból kitelepítették őket Szökedencsre (akkor a csákány körjegyzőséghez tartozott) az ottani egyik volt Véssey-házba, míg végül Csákányban az u.n. Beke-kocsma féle

házban húzódhattak meg. Mgh. Csákány, 1963. február 4.

Felesége Nemestóthi SZABÓ EUGENIA sz. Felső-Mánd, 1900. febr. 13. Szabó Lajos /sz. Keszthely, 1853. jul. 6., mgh. Battyán pta., 1922. dec.22./ és Mezericzi Mezriczky Anna /sz. Zalaszentgrót, 1858., mgh. Battyán pta., 1931. dec.15./ leánya. Esk. Vörs, 1921. aug. 24. Meghalt: Csákány, 1971. január 7.

Gyermekeik:

A. **MIKLÓS** sz. Csákány, 1923. április 3.¹⁹⁰ A budapesti egyetemen jogászdoktori diplomát szerez. Az autószakmában dolgozik, előbb mint gépkocsivezető, majd mint autóátadó, végül mint biztosítási szakértő. Megh. Budapest, 1992. szeptember 12. Felesége MENESDORFER KATALIN, sz. Új-

pest, 1935. szeptember 29., esk. Budapest, 1961. január 9.- Fiuk:

a. **PÉTER** sz. Budapest, 1962. augusztus 10. Végzettsége és munkája is agrármérnök. Felesége BOGDÁNY VERONIKA. Esk. Budapest, 1988. június 4.

B. **ZOLTÁN** sz. Battyán-puszta, Somogy-m. (Balatonszentgyörgy mellett), 1925. október 27. A keszthelyi Gazdasági Akadémián (ma Agrármérnöki Egyetem) szerez oklevelet: okleveles gazda, majd agrármérnök. Mint

ilyen állt helyt a háború utáni osztályharc küzdelmeiben, a földreform viharában. Egyetlen tagjaként a közelebbi családnak ő marad egyedül a helyszínen, a röghöz kötve. Esélye mégsem lehetett, neki is mindenét elvette a kommunista rendszer. Származása miatt, valamint avégett, hogy élete végéig nem volt hajlandó a Szocialista Munkáspártba belépni, számos atrocitás és hátrányos megkülönböztetés érte felettesei részéről. Végzettsége azonban lehetővé tette azt, hogy idővel Somogysámszonban a Marótvölgyi Állami Gazdaság főagronó-

musa lett, ahol 12.000 hektáron gazdálkodott és ahonnan számos kitüntetéssel ment nyugdíjba. Kitüntetéseit kizárólag kiváló szakmai munkája miatt kapta. Büszke volt arra, hogy egykori családi birtokain gazdálkodhatott. Azok az egyszerű földművesek, akik még az un úri világból ismerték, különösen szerették, tisztelték és ő is közöttük érezte igazán otthon magát. Sajnos ezen állásának tapasztalatai azonban olyannyira megutáltatták vele ezt a foglalkozást, hogy nyugdíjba menetele után gazdálkodásra többé nem volt hajlandó.

A rendszerváltás után hozott 1991. és 1992. évi kárpótlási törvények értelmében a család több tagjának jogosultsága valamint kárpótlási helye után lett volna lehetőség néhány száz hektár föld visszaszerzésére. Csupán olyan családtag nem akadt, aki a helyszíni sárban és természetesen nehéz konjunkturális helyzetben ott dolgozni hajlandó lett volna. Hiába ez a lehetőség túl későn jött. Egyedüli fia ekkor már előre haladott orvosi tanulmányaiban, apja örökét folytatni nem tudta. Addigra ez a generáció vagy kivándorolt, vagy kihalt, de feltétlenül kiöregedett. Így állt be aztán az a szomorú helyzet, hogy a vindor-nyalaki főágból Vindornyalakon és Csákányban Hertelendyek már csak a temetőben található. A család ősi kúria tetőzetének és külső vakolatának renoválását, a nyilászárók legyártását a vindornyalaki önkormányzat állami támogatából elvégezte. Az ingatlan, valamint a hozzá tartozó 2,5 hektár földterület jelenleg még eladó. A Balaton, valamint Hévíz gyógyvizének közelsége miatt és a térség kiemelkedő idegenforgalmi értéke okán érdeke is lehetne egy családtagnak az ingatlan megszerzésére, hasznosítására. A csákány családi kúria már összedőlt, romjait is elbontották már. Így senkinek, de még az új tulajdonosoknak, a községi önkormányzatoknak sem, hasznára immár nem válnak. Ifjabb Zoltán meghalt Keszthelyen, 1995. június 25.-én. Felesége ALBERTINI ERZSÉBET, sz. Budapest, 1933. febr. 5., esk. Budapest, 1964. március 28. Ősi olasz-svájci nemes család egyenes ági leszármazottja, születési jogán a magyar mellett svájci állampolgár annak ellenére, hogy egész életében Magyarországon élt. Foglalkozása tanár és könyvtáros.-

Gyermekeik:

a. **ERZSÉBET** sz. Budapest, 1965. október 29. Keszthelyen érettségizett a Vajda János gimnáziumban 1984-ben. Ezt követően idegenforgalmi és vendéglátóipari üzemgazdász diplomát szerez Budapesten. Jelenleg egy szálloda-lánc marketing igazgatójaként dolgozik. Felső fokú német

nyelvtudással rendel-kezik. Férje: KÖRÖSSY ANDRÁS. Esk. Budapest, 1997 április 19. Gyermekük Bernadette, sz. 1998 jan. 23. Regina sz. 1999 okt. 23.

b. **LÁSZLÓ** sz. Keszthely, 1970. március 19. A győri Czuczor Gergely Bencés gimnáziumban érettségizett 1988-ban. Tanulmányait a budapesti Semmelweis Orvostudományi Egyetem Általános Orvos Karán folytatta, ahol 1994-ben mint dr. med. befejezte. Ugyanebben az évben kapta kézhez a „római katolikus hittanár“-i diplomáját is a budapesti Pázmány Péter Katolikus Egye-

tem Hittudomány Karának Levelező Tagozatán. 1996-ig házi orvos rezidensként kórházi gyakorlatát töltötte, az Egyesült Államokban belgyógyászati klinikumot tanult. Ezt követően, már orvosként töltötte le a kötelező sorkatonai szolgálatát. 1997-ben, mint tartalékos főhadnagy szerelt le. 1998 májusában nyert kinevezést a keszthelyi Egészségügyi Alapellátási Intézet intézzetvezető főorvosi posztjára. E feladatának keretén belül szervezte meg új szociális allatásként a város Gyermekjóléti, majd Családsegítő Szolgálatát, amely szervezetek vezetői feladatait is ellátja. Ugyanezen év őszétől, ugyancsak Keszthelyen, saját házi orvosi praxist vezet. Házi orvostan, üzemorvostan, iskolaorvostan- ifjúság egészségügy szakorvos. Országos Alapellátási Szövetség alapító elnöke. Szakmai vizsgálóbizottság elnöke. Házi orvostani szakmai kollégium tagja. Országos foglalkozás- orvostani minőségügyi szakfőorvos. A Történelmi Vitézi Rend tagja. Felesége: Verebélyi Zsuzsanna 1979.09.29, Sümeg. Esk: 2004.12.28 Vindornyalak. Gyermekük: József, Péter: Keszthely 2006.05.15; László János Keszthely 2008.02.13, István, Károly 2009.08.21; Zoltán Antal 2013.10.29

v. **PONGRÁCZ** sz. Csákány, 1902. április 12. Mgh. Tab, (Somogy megye) 1954. november 15.

d. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1797. jan. 30. Férje Nemesócsai és Czifferi FÜZIKIGNÁCZ. Esk. Gógánfa, 1818. febr. 16.

e. **ZSUZSANNA** sz. Vindornyalak, 1798. január 15. Mgh. 4 napos korában.

f. **KLÁRA** sz. Vindornyalak, 1799. augusztus 10. Mgh. 1874. okt. 17. Férje Nyírlaki OSZTERHUBER GYÖRGY táblabíró sz. 1790., mgh. 1868. szeptember 29. Esk. Gógánfa, 1818. július 5.

g. **FERENCZ** sz. Vindornyalak, 1800 szeptember 15.- 1843-ban Kutason lakott,¹⁹¹ hol birtoka is volt, melyet azonban egy Krizsanichnak adott el. Később Székesfehérváron, majd Zalában árvaszéki ülnök. Mindenét eltékozolta, s mint özvegy ember Mihályfán lakott és rokonai segítségével élt.¹⁹² Mihályfán is halt meg. Felesége Boronkai és Mezzetti BORONKAY MÁRIA sz. Kutas, 1809. március 5. Boronkay Miklós és Boronkay Borbála leánya.¹⁹³ -Gyermekük:

aa. **ZSIGMOND** sz. Sümeg, 1831 okt. – 1848-ban honvédörmmester.¹⁹⁴ Gyermek és legénykorában Izsákon lakott, később bérlő lett Kispáliban. Innen Gógánfára megy bérlőnek, hol teljesen tönkremegy. 1867-ben Nagypáliban lakik. Azután a pestvidéki törvényszéknél tisztviselő.¹⁹⁵ Mgh. Budapest, 1884.

február 10. Felesége Nagyszigeti SZILY SAROLTA sz. Izsák, 1834. március 16. Mgh. Budapest, 1910. augusztus 4. Esk. Gógánfa, 1859. Jul.6. - Gyermekük:

1. **BÉLA** sz. Kispáli, 1862. márc.12. Posta és távirtda főtiszt. Mgh. Budapest, 1908. április 25. Felesége RÓTH ADÉL 1912-ben a m. kir. postánál kezelő.¹⁹⁶ Gyermektelenek.

2. **ISTVÁN** sz. Kispáli, 1863. ápr. 23. Veszpréme gyházmegyei áldozó-pap, lesenczetomaji plebános. Mgh. Lesenczetomaj, 1904. jun 16.

3. **KÁLMÁN** sz. Kispáli, 1865., mgh. 1885. március 31.

4. **ZOLTÁN** sz. Kispáli, 1867. október 29.- 1890-ben hadnagy a 2. Gecse zrednél Kremsben. 1892-1896-ig főhadnagy. 1894-től a 14. pionirbataillon-

nál szolgál. Budapesten.¹⁹⁷ Halálakor cs. és kir. udvari mérnök és nyug. Utászfőhadnagy. Mgh. Budapest, 1902. január 26.

Felesége Küllői RHORER MARGIT sz. 1874. márc. Rhorer László miniszteri tanácsos /sz. Káld, 1845. máj.10.,mgh. Budapest, 1903. ápr. 16./ és Baráti Huszár Anna leánya.¹⁹⁸ Esk. Budapest, 1896. ápr.11.- Gyermekük:

I. **ZOLTÁN** Budapest, 1897. Az 1914-1918. évi háborúban tüzérfőhadnagy a 3/40. honvéd nehéz ütegnél. Mgh.1919. repülőgéppel zuhant le.¹⁹⁹

II. **MIKLÓS** sz. Budapest, 1898.

h. **GYÖRGY** sz. Vindornyalak, 1803. ápr. 3. Sümegi földbirtokos.²⁰⁰ 1833. okt. 26.-án Ajkán 30.000 frt-ért birtokot vesz sárközy Ágnestől -Sárközy János leánya- Magyar-Kossa Péternétől.²⁰¹ Egy ízben országgyűlési képviselő.²⁰² 1839-ben Ajkán levő mindennemű javait eladja Armpruster János és Dánielnek 37.600 frt-ért.²⁰³ 1866. június 12.-én végrendelezik.²⁰⁴ Gyermekük nem lévén, végrendeletében összes vagyonának örökösévé nejt, MILKOVICH MÁRIÁT teszi, de a sümegi és ajkai iskolákról, a pesti vakok intézetéről, a váci orsz. siket-némák intézetéről, a pesti árva gyermekek nevelő intézetéről sem felelkezik meg jótékony adományával.

i. **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1804. jun. 22. mgh. U.o. 1805. szept. 27.

k. **JUDIT** sz. Vindornyalak, 1808. jan.5. Keresztapja Deák Ferenc.

aa. **MÁRIA** férje BEZERÉDY BOLDIZSÁR sz. 1818., mgh. 1882.²⁰⁵

bb. **JÓZSA** férje GOMBÁS ANTAL tapolczai járásbíró

cc. **ANNA** hajadon mgh. Sümeg, 1899. aug. 6.

F. **MIHÁLY**²⁰⁶ 1776. nov. 20.-án megjelenik a zalavári konvent előtt és apja György nevében egy latin nyelvű tiltakozó levelet ad át, melynek hitelesítését kéri. Tárgya ezen levélnek az, hogy néhai méltóságos és nemzeti Hertelendy Zsigmond úr Vindornyafok határában, a protetáló Hertelendy György és érdektársainak tulajdonát képező területen, egy malmot épített, melyet özvegye és utódai jelenleg is birtokolnak a tiltakozó György és érdektársainak kizárásával. Nehogy a hallgatás beleegyezésnek vétessék, s Györgyön és érdektársain a törvénytelen birtoklás által jogsérelem essék, azért protestál a konvent előtt György nevében fia Mihály.²⁰⁷

1782-ben többekkel a kir. fiskus ellen védelmet kér.²⁰⁸ 1787-ben kamarai ügyész Kiskomáromban. 1790-ben assessor.²⁰⁹ Utóbb kir. tanácsos.²¹⁰ Táblabíró

Zalában.²¹¹ Szerém vármegye követe 1802-1808. A Ludovika Akadémiára 200 frtot adományoz.²¹² 1804-ben Vindornyalakon ispánt tart. 1805-ben a vukovári uraság direktora.- Mgh. Karmacs, 1810. szept. 3.

Felesége NAYPAR JULIANNA²¹³ sz. 1767. Naypar József /mgh. Hodász, 1795. szept.5./ és Mlinarics Francziska /mgh. Győr, 1803. márc.10./ leánya.²¹⁴ Mgh. Karmacs, 1847. jun.19. – Gyermekeik:

a. **KÁROLY** sz. 1784. Nagyon agilis, tevékeny ember volt a közpályán, nagy megyei ember. Részt vett a Napóleon elleni insurrectioban. 1809. április 17.-én a zalaegerszegi közgyűlésen a felkelő sereghez megválasztott tisztek között szerepel mint lovas főhadnagy.²¹⁵ Mint százados résztvett a győri csatában 1809-ben a zalai lovas ezred kötelékében és erről könyvet írt. “Nemes felkelő ezredek az 1809. évi győri csatában” címen. 1830-ban Or-mándlakon volt birtokos, mert a nagylengyeli plebániának ezen évben készült Canonica Visitatioja szerint kötelezte magát, hogy az ormándlaki templom kisebb javításait és kiadásait fedezi. – Deák Ferenczel Zalavármegye követe az 1832-1836 és 1839-1840 évi országgyűléseken.²¹⁶ Ez utóbbira a népes közgyűlés “azon határtalan bizalomtól vezettetve”, melyet Deák Ferencz és Hertelendy Károly iránt érzett “közakarattal és minden legkisebb ellentmondás nélkül” választotta meg őket 1839. május 6.-án.²¹⁷

1832-1834-ig Zalavármegye alispánja.²¹⁸ Ő vezette azt a bizottságot, melyet a megye rendei avégből küldtek ki, hogy Deák Antalnak szolgálataiért a megye háláját kifejezze. Zalamegye 1836. jun. 22-iki közgyűlési jegyzőkönyve

ékes szavakkal emeli ki érdemeit melyeket a hazának tett. 1836. után a nemzet vezető férfait politikai perekkel támadták meg osztrák részről. A vármegyék küldöttséget akartak küldeni a hazafiak ügyében a királyhoz, de ezt egy “kir. intéző levél” tiltotta. Zalában 1837. szept. 25.-én tartott gyűlésen olvasták ezt fel, mely ellen Deák Ferencz s másokon kívül Hertelendy Károly is felszólalt. Csányi László különösen szenvedélyes beszédben vitatta a rendelet törvénytelenességét. Erre nézve 1838. jan. 31.-én tanúként Hertelendy Károlyt is kihallgatták.²¹⁹

Az 1843 április 4.-iki közgyűlésen a követi utasítások 8. pontját, mely a háziadó megajánlásáról szólt, nem fogadták el. Ekkor a megye intelligenciája Hertelendy Károllyal fogadalmat tett, hogy ily adóutasítás mellett senki követséget nem vállal. 1843. április 24.-én a követválasztó gyűlésen Károlyt kiáltották ki, ő azonban fogadalmára hivatkozva nem fogadta el.²²⁰

1846 szept. 14.-én meggyanúsították a megyegyűlésen, hogy a Kelemen Imre féle hagyományt hűtlenül kezeli. A köznemességet kortések bujtogatták fel ellene. Károly védekezett és vizsgálatot kért maga ellen. Deák Ferencz is felszólalt, fia Kálmán pedig kezességet vállalt apja mellett. A tömeget végre Csányi László csendesítette le.²²¹

A “Zalai Védegylet” tapolczai fiókjának elnöke. 1849-ben a szántódi járásban toborozást vezető elnök.²²²

Nagy barátságban volt gróf Széchenyi Istvánnal. Ő inspirálta nagy Balaton iránti szeretetével Széchenyit az első gőzhajó -a “KISFALUDY”- megépítésére. A balatoni gőzhajózás tervezője és a gőzhajózási társaságnak lelke ő volt. Erről szóló levelezése a M. Tud. Akadémia birtokában van.²²³

A zalai nemesi választmánynak 1850. augusztus 5.-én tartott gyűlésére meghívták, de ezt nem fogadta el.²²⁴ Mgh. Lesenczetomaj, 1861. nov. 5. Valószínűleg Ormándlakon -régii birtokán- temették el, mert az ottani kápolna alatt 1912-ben egy sírt találtak, melyben állítólag egy Hertelendy fekszik.²²⁵

Felesége Nedeczei NEDECZKY TERÉZIA²²⁶ sz. Pécs, 1792. november 12. Hozományul kapta a lesenczetomaji birtokot, s ezen az úton kerültek a Hertelendyek Lesenczetomjra Ormándlakról. Mgh. Lesenczetomaj, 1883. febr. 27. Nedeczky Rudolf és Strobel Erzse leánya.²²⁷

Gyermeük:

KÁLMÁN²²⁸ sz. Lesenczetomaj, 1820. március 28. – 1844-ben Zalában szolgabíró. Résztvett 1848. márc. 15.-én a Zalaegerszegen tartott gyűlésen, melyen Tolnay Károly és ifj. Csúzy Pál megyei követek felolvasták országgyűlési jelentésüket.²²⁹

A híres Inkey-honvédeknél szolgált, s ezekkel részt vett az 1848-iki forradalomban. A Csáktornyán alakult 47. zászlóaljhoz Zala megye előterjesztésére 1848. november 15.-én századosnak nevezték ki.²³⁰ Ennek kötelékében jelen volt 1849. május 21.-én Buda ostrománál, s az elsők között mászott fel a vár falára, melyen Püspöky Gráczi tűzte ki elsőnek a három színű lobogót. Sűrű tömegben rohant a zászlóalj a résen át a várba, s az ellenséges gyalogságot lefegyverzi. Azonban egy újabb ellenséges csapat tűnik fel, mely egy kartácságyut tol előre s tüzelni készül. Egy tollas kalapú osztrák tiszt

rendelkezik körülötte, s tüzet vezényel. Azonban amint megpillantja a rohammal előre nyomuló honvédséget, hátat fordít és menekül. Püspöky Gráczi egy pillanat alatt zászló helyett puskát ragad és Hertelendy Kálmán századossal egyszerre céloznak, lönek, s a futó osztrák tisztet leterítik. Odafutnak, s felismeri benne a vár parancsnokát, Hentzi tábornokot, ki az orvosi segítség daczára még aznap meghalt.²³¹ Emiatt a forradalom után vizsgálat alatt is volt. Azonban ekkor már veje volt Bogyay Lajos hatalmas megyefőnöknek, s így a vizsgálat oda tereltetett,

hogy Hentz lelövése nem tőle eredt, nehogy baja legyen. Maga Bogyay Lajos és Inkey László azonban abban az időben sokat emlegették, hogy ő lőtte le Hentzit.²³²

1888. november 28.-án Kerkápoly Tivadar -akkor felsőörsi postamester- a szabadságharc alatt a 47. zászlóaljban százados, megírta a zászlóalj történetét. Ebben említi, hogy a komáromi vár felszabadításánál “ hozzám egy dragonyos lovas oly közel jött, s úgy vágott, hogy ha Hertelendy Kálmán nincs mellettem, életemmel fizettem volna, de ő elhárította a végzetes csapást.”²²³

1855 óta a nemesi választmány tagja.²³⁴ 1869-1873-ig a zalaszentgróti kerület képviselője. Ügyvéd, a kath. autonómia kiküldöttje, a delegáció tagja. 1872-1873-ban Zalamegye főispánja.²³⁵ Mgh. Lesenczetomaj, 1875. november 18.

Első felesége HERTELENDY PAULA sz. Karmacs, 1825. július 15., mgh. u.o. 1921. július 20. Hertelendy József és báró Skerletz Mária /sz. Bogát, 1792., mgh. Karmacs, 1835. szept. 5./ leánya. Esk. Karmacs, 1844. márc.17. Pápai dispenczióval keltek egybe. Később elváltak.

Második felesége Nagymádi és Várbogyai BOGYAY LEONTIN sz. Haláp, 1830. márc. 24., mgh. Lesenczetomaj, 1870. Bogyay Lajos /sz. 1803. január 9., mgh. Haláp, 1875./ cs.k. kamarás, Zala megye főnöke 1853-1860-ig és Bogyay Eleonóra /sz. Kovácsi, 1808. december 14., mgh. Keszthely, 1883. december 26./ leánya.²³⁶ Esk. Haláp, 1851. január 6.- Gyermekük:

1. **IRÉN** sz. Lesenczetomaj, 1851. szeptember 20., mgh. Keszthely, 1929. augusztus 19. Férje Töreki TÖREKY ALADÁR sz. Nemesvita, 1849.

augusztus 20., mgh. Kis-Őrs, 1917. január 20. Esk. Lesenczetomaj, 1874. március 21.

2. **ROZÁLIA** sz. Lesenczetomaj, 1854. augusztus 8. ,mgh. Alsó-Rajk, 1932. okt. 20. Férje Nagymányai KOLLER ISTVÁN sz. Izsák, 1850. augusztus 2., mgh. Alsó-Rajk, 1914. május 11. Esk. Lesenczetomaj, 1874. augusztus 30.

3. **FERENCZ** sz. Lesenczetomaj, 1859. szeptember 13. Középiskolai és jogi tanulmányait Budapesten végezte, államtudományi vizsgát tett 1882-ben a cs. és kir. 7. huszárezrednél önkéntes Grazban. Kezét ló rúgta el s mint önk.

káplár emiatt megválnak a katonaságtól. A népfelkeléskor önként beáll az 5. honv. huszárezredbe, hol hadnagy, majd főhadnagy lesz, mely utóbbi rangjáról 1909-ben mond le. 1882-ben átveszi birtoka kezelését. Ehhez a lesenczetomaji "Csaliti" hegyen egy kis hold nagyságú szőlő is tartozott, melyet idővel 100 holdra egészít ki.²³⁸ Beutazta egész Európát. 1884-ben a marczali kerület képviselője.

²³⁹ A megyei életben tevékeny részt vesz. A közigazgatási bizottság, s 1891 óta a nemesi választmány tagja. 1901-ben Széll Kálmán minisztersége alatt újra képviselő lesz Tapolczán. A balatoni vasút érdekeltségének elnöke. Az ő forcírozására épült meg ez a vonal az északi parton. 1903. december 19.-én gróf Tisza István első minisztersége alatt Zala vármegye főispánjává nevezték ki, azonban mikor Tisza utóda báró Fejérvári Géza lett, akkor lemondott ezen állásáról. A koalíció alatt gróf Andrássy Gyula kérésére Temesvármegye és Temesvár város főispánja lett. E méltóságába 1908. márc.19.-én iktatták be, mely alkalomra Mojsze Konstantin egy indulót szerzett, s ajánlott fel Hertelendy Ferencznek. Ez tehát a harmadik Hertelendy-induló.²⁴⁰ Itt két évig volt, míg Héderváry jött, ki Zalába akarta újra kinevezni, illetve áthelyezni, de ezt nem fogadta el, mert ekkor /1907/ már az Osz. Magy. Bank főtanácsosa és élet-hosszig kinevezett főrendiházi tag /1906/ volt.

Mint ilyen főrendiházi jegyző és pénzügyi bizottságának előadója szerepelt. -IV. Károly- az utolsó magyar király-koronázása alkalmával adott koronázási ebéden 1916. december 30.-án az országgyűlés által kijelölt négy főrend között szerepelt, mint "ételhordó."²⁴¹ -Aláírása az 1914. január 2.-án kibocsátott 50 koronás bankjegyen látható. Az orsz. közlekedési tanács tagja. Az orsz. gazdasági munkás és cseléd segélypénztár igazgatósági tagja. Az orsz. borvizsgáló szakértő bizottság tagja. A tejgazdasági vállalat r.t. igazgatósági tagja.²⁴² 1914-ben a Szent István rend kis keresztjét kapja.²⁴³ A pest kereskedelmi bank felügyelő bizottságának tagja; Szőlősgazdák orsz. Egyesületének alelnöke; a budapesti ált. tejcsarnok elnöke; a Zalamegyei Gazdasági Egyesület

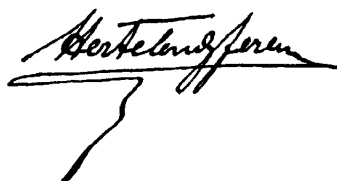

elnöke; az orsz. minta-pincze elnöke; az Orsz. Magy. Gazdasági Egyes. igazg. választmányának tagja; a Gazdák Biztosító Szövetkezetének és Magy. Mezőgazdák Szövetkezetének igazg. tagja. A megyei nemzeti munkáspárt megalapítója, s ennek elnöke.²⁴⁴

A kommunista uralom áldozata lett. Ezek a világfelforgatók köröző levelet adtak ki ellen, azonban a keszthelyi "volt" csendőrség tudatosan máshol kereste, mint ahol tartózkodott. Az a gondolat, hogy le akarják tartóztatni, vagyónát pedig el fogják venni, adta kezébe a fegyvert, mellyel véget vetett

tevékeny életének Lesenczetomajon, 1919. május 19-én.²⁴⁵

A Zalavármegyei Gazdasági Egyesület megfestette évtizedekig volt elnökének arczképét, s ezt 1925. december 21.-én leplezték le az Egyesület székházában Zalaegerszegen. Az emlékbeszédet Mesterházi Jenő tartotta.-A Balatoni Szövetség is megörökítette emlékét egykori elnökének. A Badacsony egyik legszebb kilátó pontján -a tomaji kilátónál- emléket állítottatott tiszteletére, melyet 1927. október 9.-én avattak fel. Ezen alkalommal Malatinszky Ferencz volt az ünnepi szónok.²⁴⁶

Első felesége Leéki és Kenyézlői FARKAS ADÉL sz. Kenyézlő, 1864., mgh. Lesenczetomaj, 1889. jan. 31. Farkas Ferencz és Dévaványai Halassy Ida leánya. Esk. Kenyézlő, 1887. okt. 20.

Második felesége Gyulai GAÁL IRÉN sz. Győr, 1874. március 29. Gaál Ödön /sz. 1842.,mgh. Budapest, 1904. szept.3./ és Magurai Augusz Ilona /sz. 1855. október 11./ leánya. Esk. Galsa, 1894. aug..26.

Gyermekeik:

I. 1.-től **NANDINE**, sz. Lesenczetomaj, 1888. szept. 13. Férje Kiskamoni Szalay Géza sz. Arad, 1878. november 21. Esk. Lesenczetomaj, 1909. október 26.

II. 2.-től **FERENCZ** sz. Budapest, 1895. július 7. Felesége Ó-és Egyházásbáti BÁSTHY ILONA. Esk. Budapest, 1926. szept. Elváltak.

Második felesége TATÁR MÁRIA. Esk. 1932. Elváltak.

4. **GÁBRIS**²⁴⁷

b. **GÁSPÁR** Vindornyafokon lakott. Elzüllött. Felesége FRIDRICH ANNA.

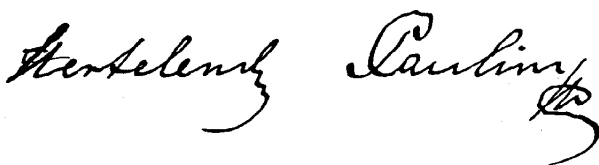
Gyermekeik:

- aa. **ILONA** sz. Karmacs, 1826. június 29.
- bb. **ERZSÉBET** sz. Karmacs, 1827. november 14.
- cc. **ALOJZIA** sz. Karmacs, 1829. február 15.
- c. **JÓZSEF**²⁴⁷ 1806-ban Jellasics János magyar gyalogezredében zászlótartó.²⁴⁸ Mgh. Karmacs.

Felesége Lomniczai báró SKERLETZ MÁRIA sz. Bogát, 1792., mgh. Karmacs, 1835. szeptember 5. Skerletz József /sz. 1767., mgh. 1835/ és Mindszenti Petrovszky Júlia leánya.²⁴⁹ Esk. 1814. dec. 3. Gyermekeik:

- aa. **LÁSZLÓ** sz. Karmacs, 1817. márc. 23., mgh. u.o.1817. május 19.
- bb. **LAJOS** sz. Karmacs, 1819. aug. 7., mgh. u.o. 1851. Felesége Lukafalvi ZARKA KRISZTINA. Egy fiúk kis korában halt meg.
- cc. **PAULA** sz. Karmacs, 1825. július 15. Karmacson lakott, s volt birtokos. 1872. szeptember 24.-én birtoka egy részét eladja Domiczky Boldizsárnak. Mgh. Karmacs, 1921. jul. 20.

Első férje HERTELENDY KÁLMÁN sz. Lesenczetomaj, 1820. március 27. Mgh. u.o. 1875. november 18. Esk. Karmacs, 1844. március 17. Pápai dispensációval keltek egybe, de később elváltak.

Második férje Névei BOTKA MIHÁLY sz. Ujfalu, 1823., mgh. Karmacs, 1871. aug. 18. Esk. Bókaháza, 1849. november.

Vindornyalaki ág /VII. tábla/

II. **ZSIGMOND** sz. 1723. Györgynek és Péternek / Péterffy/ Ilonának volt második fia. Nevét az 1790. éavi nemesi összeírás említi.²⁵⁰ Felső-Kustánban egy erdeje volt.²⁵¹ Mgh. Vindornyalak, 1779. márc.3. Felesége VASMACSICS ILONA. -Gyermekeik:

- ^{A.} **ILONA** sz. Vindornyalak, 1749. dec. 25.

- B. **LÁSZLÓ** sz. Vindornyalak, 1751. okt. 12.
 C. **ERZSÉBET** sz. Vindornyalak, 1756. febr. 24.
 D. **MIHÁLY** sz. Vindornyalak, 1760. április 3. Az 1790. évi nemesi összeírásban szerepel. Felesége VECSEI ANNA.- Gyermekeik:
 a. **JÁNOS** sz. Vindornyalak, 1785. április 17.
 b. **ERZSÉBET** sz. Vindornyalak, 1787. jun. 15. mgh., u.o. 1820. dec. 14. Férje SZABADI JÁNOS.
 c. **FERENCZ** sz. Vindornyalak, 1788. dec. 28. Az 1790. évi nemesi összeírásban találjuk nevét. Mgh. Vindornyalak, 1791. május 21.
 d. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1791. jan. 29., mgh. u.o. 1791. márc. 16.
 e. **GYÖRGY** sz. Vindornyalak, 1793. jul. 11., mgh. u.o. 1794. aug. 13.
 f. **JULIA** sz. Vindornyalak, 1795. ápr. 2.
 g. **PÉTER** sz. Vindornyalak, 1797. jun. 27., mgh. u.o. 1797. szept. 23. h
KATALIN sz. Vindornyalak, 1800. aug. 22.
 E. **ZSUZSANNA** sz. Vindornyalak, 1762. szept. 11.
 F. **KLÁRA** sz. Vindornyalak, 1764. okt. 20.
 III. **ANDRÁS** sz. 1726. Mgh. Vindornyalak, 1789. nov. 17.
 Felsőkustánban erdeje volt. feleségét, s utódait nem ismerjük.

Vindornyalaki ág /VIII. Tábla/

- IV. **GÁBOR** sz. 1730. Mgh. Vindornyalak, 1800. május 25. Felsőkustánban erdeje volt. Nevét az 1790. 1829. 1845. évi nemesi összeírásban említik. Felesége POLGÁR MÁRIA. Utódaik -miként Ádám és Vasmacsics Erzsébet leszármazói- ma is elszegényedve Vindornyalakon élnek.-
 Gyermekeik:
 A. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1760. márc. 21. Neve az 1790. 1829. 1845. évi nemesi összeírásokban fordul elő. Felesége FARKAS ERZSÉBET.-
 Gyermekeik:
 a. **ROZÁLIA** sz. Vindornyalak, 1808. szept. 19.
 b. **ANTAL** sz. Vindornyalak, 1811. márc. 23. Nevét az 1829. 1845. évi nemesi összeírások említik. Mgh. Vindornyalak, 1863. febr. 23. Felesége MOLNÁR ANNA.- Gyermekeik:
 aa. **LAJOS** sz. Vindornyalak, 1835. szept. 12. mgh., u.o. 1863. máj. 23.
 bb. **FLÓRIÁN** sz. Vindornyalak, 1837. jul. 22. Az 1845. évi nemesi összeírás említi. Mgh. Vindornyalak, 1867. okt. 24. Felesége SZABÓ ANNA.
 Gyermekeik:
 1. **MATILD** sz. Vindornyalak, 1865. márc. 12. mgh., u.o. 1868. okt. 17.
 2. **GÉZA** sz. Vindornyalak, 1866. okt. 20. Felesége KÖRMENDY ROZÁLIA.- Gyermekeik:
 I. **JOLÁN** sz. Vindornyalak, 1890. nov. 29.
 II. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1892. szept. 21., mgh. u.o. 1892. szept.

- 27.
- III. **GÉZA** sz. Vindornyalak, 1893. okt. 7.
- IV. **GYULA** sz. Vindornyalak, 1895. okt. 8., mgh. u.o. 1896. febr. 13.
- V. **JÓZSEF** sz. Vindornyalak, 1897. ápr. 17.
- VI. **IRÉN** sz. Vindornyalak, 1899. dec. 11.
- VII. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1902. márc. 31.
- VIII. **GYULA** sz. Vindornyalak, 1904. dec. 1., mgh. u.o. 1905. febr. 26.
- IX. **GYULA** sz. Vindornyalak, 1906. ápr. 11., mgh. u.o. 1906. ápr. 22.
- B. **ERZSÉBET** sz. Vindornyalak, 1761. szept. 25.
- C. **KATALIN** sz. Vindornyalak, 1763. szept. 26.
- D **JULIA** sz. Vindornyalak, 1766. márc. 1.
- E. **BARBARA** sz. Vindornyalak, 1768. szept. 9.
- F. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1771. márc. 17. Nevét az 1790. 1829. évi nemesi összeírások említik
- G. **GYÖRGY** sz. Vindornyalak, 1773. máj.6. mgh., u.o. 1819. dec. 7.
- c. **BARBARA** sz. Vindornyalak, 1813. márc. 19., mgh. u.o. 1813. máj. 24.
- d. **IMRE** sz. Vindornyalak, 1815. okt..24. Az 1829. 1845..évi nemes összeírásban szerepel. Nőtlen.
- e. **LAJOS** sz. 1845. évi nemesi összeírásban van megemlítve.
- cc. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1847. márc. 1. mgh. u.o. 1852. jan. 27. Első férje HOSSZU JÁNOS, második SOPRONI KÁROLY.
- dd. **TERÉZA** sz. Vindornyalak, 1842. aug. 14. Férje VECSEI IMRE.
- ee. **LUCIA** sz. Vindornyalak, 1844. dec. 14., mgh. u.o 1852. febr. 18.
- ff. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1847. márc. 1., mgh. u.o. 1852. jan. 27.
- gg. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1849. szept. 20. Felesége HERTELENDY MÁRIA sz. Vindornyalak, 1852. Hertelendy Gábor és Söjtöri Anna leánya. Esk. Vindornyalak, 1874. febr. 8. – Gyermekük:
1. **EMÍLIA** sz. Vindornyalak, 1875. nov.10. Férje HOBOK FERENCZ.
  2. **GIZELLA** sz. Vindornyalak, 1879. febr. 13.
  3. **TERÉZ** sz. Vindornyalak, 1883. febr. 18. Férje HOBOK FERENCZ.
  4. **ILONA** sz. Vindornyalak, 1888. nov. 15.
  5. **ARANKA** sz. Vindornyalak, 1889., mgh. u.o. 1894. jun. 10.
  6. **GÁBOR** sz. Vindornyalak, 1892. ápr. 15.
  7. **ARANKA** sz. Vindornyalak, 1895. nov. 7.
- hh. **ANNA** sz. Vindornyalak, 1852. máj. 1., mgh. u.o. 1852. okt. 10.

Tamás főág / I. Tábla/

Mátyásnak és Kustáni Katalinnak -mint láttuk- ötödik gyermeke volt **TAMÁS**, ki többi testvérével 1548. 1551. 1558-ban már vol említve. 1555-ben Vindornyalakon szerepel a nemesi összeírásban.²⁵² 1558.-ban sármelléki birtokát Kozmafalvai Mihálynak hagyja.²⁵³

Felesége Gasztoni BEED KATALIN, Beed Mátyás leánya.- Gyermekeik: **PÁL**, ki 1589-ben bevallást tesz.²⁵⁴ 1600-ban a Pozsgaiaknak Radváncsencsen birtokot hagy örökül.²⁵⁵ Nővérei **KATALIN** és **ILONA** 1593-ban említettnek.²⁵⁶ Pál gyermekei közül **TAMÁS** 1600-ban szerepel először.²⁵⁷ 1631-ben Tamás, **SÁNDOR** és **ISTVÁN** javára történik zálogosítás.²⁵⁸

1642-ben Tamás zálogot vesz Ágoston János és Balázstól.²⁵⁹

Utódaikat tovább levezetni nem tudjuk, valószínű, hogy ez a főág tovább nem terjedt.

Vasmegyei főág /IX. tábla/

Mátyásnak és Kustáni Katalinnak hatodik gyermeke volt **MIHÁLY**. János fivéréknél említve már 1543. 1546. 1548. 1551-ben találkoztunk vele, mikor Pusztalak és Vindornyaszőllős, Felső-Kustán, Dániel-Karmacs, Sármellék és Devecser birtokokat kapják. Alig 15 év múlva azonban 1558. jun. 21.-én már Tamás fivérével a vindornyalaki hegyen 10 frt-ért eladnak Hangya Mihálynak egy szőlősbirtokot, melynek keletről Bolla Imre, nyugatról Bede János a szomszédja.²⁶⁰

Mihály 1583-ban Pölöskei Eördögh Ferencsel perlekedik.²⁶¹ Ugyanezen évben pedig ellentmond János bátyjának a diósi birtok eladása miatt.²⁶² Úgy látszik, erőszakos ember lehetett, mert 1585-ben Gasztoni Beed Imre bizonyít ellene jogtalan elidegenítés miatt.²⁶³

Első felesége Dobrogosti RACSICS ZSÓFIA volt, kitől három gyermeke -Sebestyén, Ambrus, és Anna- maradt, kik ezen évben már örökölnek.²⁶⁴ Körmenden is volt birtoka, mert 1590-ben ebből zálogosít el egy részt.²⁶⁵ Ezen évben már második nejéről -ÚJLAKI KATALIN- történik említés, kivel Ujlaki Sebestyén gyermekeitől -Anna és Miklóstól- örökölnek.²⁶⁶ Ujlaki Katalintól öt gyermeke -Imre, István, Orsolya, Katalin és Judit- maradt, kik anyjukkal 1592-ben birtokuk egy részét zálogba adják.²⁶⁷

Mihály 1595-ben Vas megye főszolgabírája. 1597-ben a vármegyének jelenti, hogy Gősfalva község lakói a törökök elől mind elmenekültek. 1600-ban lemond hivataláról.²⁶⁸

1600-ban feleségével gyermekeinek -István, Judit és Katalinnak-Kemesmálon egy birtokrészt zálogba adnak.²⁶⁹ 1601-ben Pozsgai Farkastól Kemesmálon egy hold földet vesz.²⁷⁰

Mihály 1607 előtt halt meg, mert Ujlaki Katalin ezen évben már özvegy.²⁷¹ Az anya 1608-ban most nevezett három gyermekével Szombathelyen és Kámonban is örököl.²⁷²

Mihálytól a család napjainkig folytatódik. Ő volt megalapítója a család vas megyei ágának, melynek egyik hajtása - mint látni fogjuk – ma is ezen vármegyében él.

Birtokai voltak tehát Pusztalak, Vindornyaszőllős, Felsőkustán, karmacs, Sármellék, Devecser Zalában; Körmend, Kemesmál, Szombathely, Kámon Vasban.

Hogy Mihály Zalából hogyan került Vas megyébe biztosan nem tudjuk. De valószínűleg azért, mert két felesége révén szerzett birtokai ott feküdtek, vagy talán mert hivatala kötötte oda. Azt is homály fedi, mi történt zalai birtokaival, mert utódai ezen vármegyében nem szerepelnek.

Első feleségétől származó gyermekei:

SEBESTYÉN 1585-ben kezd szerepelni, mikor Ambrus és Anna testvéreivel Besfalván és Szentkirályon Zámbo Annától örökölnék, ki először Racsics Mátyásné volt, most pedig Tuli Gábor felesége.²⁷³ 1642-ben Judit és Katalin nőereitől házat vesz Kemenesmálon.²⁷⁴ Ekkor már felesége DELICZKAI ZSUZSANNA, ki először Péli Jánosné volt, s most javait férjére kötelezi.²⁷⁵ Sebestyén 1647-ben Kemesmálon levő telkét elzalogosítja Hertelendy Ádámnak.²⁷⁶

1653-ban KÖRMENDY ORSOLYA a felesége, kivel Ákos György nevű Jobbágyukat felszabadítja.²⁷⁷ 1656. máj.10.-én Mecséry Imrétől zálogba veszik ennek nemesborsói házat, szántóföldjeit, rétjeit és erdeit 80 egész frt-ért 10 esztendőre.²⁷⁸ Utódai ismeretlenek.

ANNA nővérének 1595-ben VASS MIHÁLY a férje. Testvérük még **AMBRUS**, ki 1585-ben fentebb már volt említve. 1596-ban Sebestyén és Anna nevére iratja a besfalvai házat.²⁷⁹ 1608-ban Vas megye szolgabírája.²⁸⁰ 1614-ben

zálogba veszi feleségével SZENTJAKABI PETHEŐ ANNÁVAL bellavics Mátyás és Csányi György morácsi birtokát,²⁸¹ 1618-ban pedig ifj. Erdődy Tamásét tótfaluban.²⁸² Ő volt a család továbbterjesztője. 1621-ben már nem élt.²⁸³ 1626-ban Erdődy Valentin három helyes birtokot zálogosít el Szentpéterfán az özvegynek és Ádám, Mihály, ferencz, János nevű fiainak.²⁸⁴ Közülük **MIHÁLY** 1648-ban keresetet indít Turós Miklós ellen.²⁸⁵ 1650-ben egész helyet adnak zálogba Palásti Jánosnak 460 frt-ért Dozmaton és Toronyban.²⁸⁶ 1652-ben szerepel Mihály és testvéreinek -András, Ferencz és Jánosnak- valamint fiának

Istvánnak visszavonási pere az Erdődy grófok ellen.²⁸⁷ 1662-ben felesége BARCZA ILONA Barcza István leánya.²⁸⁸ Úgy látszik másodszor is nősült, mert 1679-ben BOZZAY ÉVA a felsége, kivel Hollóson birtokot vesznek.²⁸⁹

Első feleségétől gyermekük **ISTVÁN**. 1662-ben megörökli összes anyagi javait.²⁹⁰ 1668-ban feleségével LESETICH ZSUZSANNÁval és gyermekeivel -György, János és **JUDIT**tal- Gasztonyban birtokot vesznek.²⁹¹ 1669-ben Kemes-málon is vesznek birtokot.²⁹² 1672-ben Prodinszky Mihály préposttól szőlőt vesz zálogba Türlén.²⁹³ 1673-ban szintén Türlén szerepel egy 44 firtos ügyben.²⁹⁴ 1675-ben Vasallán két hely birtokot ad zálogba 50 frt-ért Lindomari Leonardnak.²⁹⁵ 1685-ben felesége 18 hold birtokot ad el kiskölkeden Tóth Ferencznek 98 frt-ért.²⁹⁶ Úgy látszik István ekkor már nem élt. Gyermekeik közül a már említett **GYÖRGY**nek felesége 1718-ban BÉKY JULIANNA, aki először Szarka Istvánné, majd Ujváry Jánosné volt, most 300 frt házassági nászajándékot kap.²⁹⁷ 1725-ben második felesége CSEH KATALIN, kivel Gyömörön birtokot vesznek Szabó János és felesége Horváth Katalintól 53 frt-ért.²⁹⁸ 1734-ben nő-vérével **JULIANNÁ**val, aki FÉNYES ISTVÁN felesége, Csipán István és Évával, valamint Bobay /aliter Lórántffy/ András és Mihállyal eladják a bobai birtokot 80 frt-ért.²⁹⁹ **JÁNOS** fivérük felesége GYÖRGY ERZSÉBET,³⁰⁰ kitől gyermekei **KRISZTINA** és **ÁDÁM**.

Györgynek /1668-1734/ négy fiát ismerjük. Ezek Ádám, **István**, **László** és **Ferencz**, kik perük vitelével Hertelendi Ádámot / János fiát/ bizzák meg.³⁰¹ 1743-ban **ÁDÁM** mint legidősebb testvér perel Károly István ellen egy felsőkustáni birtok miatt.³⁰² 1748-ban Rábatótfalun és Morácson birtokot vesz Bolfinger Ferencz és Rebekától. 1749-ben István és Lászlóval birtokot adnak el gróf Batthány Lajosnak Nemesmálon 228 frt-ért.³⁰⁴ Úgy látszik Ádám ezen évben meg is halt.³⁰⁵

Első felesége LAKICS ANNA, ki 1749-ben néhai, második KOVÁCS JUTKA.- Elsőtől gyermekei:

1. **KATALIN** 1744-ben ügyvédet vall.³⁰⁶ 1749-ben férje Jerosyni BRODARICH GYÖRGY.³⁰⁷ 1749. május 13.-án Körmenden kemesmáli javait a Kovács családra és Hertelendi örökösökre hagyja.³⁰⁸ 1765-ben özvegy. Ekkor egy negyed helyes birtokot ad el. Tarodfán Darás György és Lóránth Jánosnak³⁰⁹ és eladja a Bornemisza Margit utáni jogait Tarodfán Kósa Ferencznek 80 frt-ért.³¹⁰

1803-ban Istóczy Orsoly és Teréziától örököl Szentkereszten.³¹¹ 1805-ben pedig Katalintól örököl Péteriben Jánossy István.³¹²

2. **ERZSÉBET** 1744-ben eladja rempehollósi részbirtokát Hollóssy Erzsébetnek.³¹³

3. **FERENCZ** 1761-ben eladja ingó és ingatlan vagyonát feleségének POGÁN KATALINNAK.³¹⁴ 1763-ban Zalalövön lakik.³¹⁵ 1771-ben eladják feleségével a zalai Pogán-féle javakat a Balikó családnak.³¹⁶ 1780-ban Szita és Farkastól örököl Zalalövön.³¹⁷ 1790-ben örökbe hagyja kisunyomi kuriáját.³¹⁸ 1791-ben Kiskos Judittól örököl Náraiban.³¹⁹ 1800-ban más Hertelendyeknek hagy örökséget Tarodfán.³²⁰ 1805-ben Bödey Annától örököl Náraiban,³²¹ Sárfigmizdón pedig szőlőt hagy örökölni Dervarics Andrásnak,³²² kinek 1806-ban egy házat is hagy ugyanott.³²³ 1807-ben Osvald János szőlőt örököl tőle Sárfigmizdón.³²⁴ 1815-ben ellentmond a sárfigmizdói birtok bevallása miatt.³²⁵ 1816-ban Halastón hagy örökséget.³²⁶ 1820-ban Kenessey Jánosnak szőlőt hagy a sárfigmizdói hegyen.³²⁷ 1824-ben Dervarics György, Gábor, Róza, és Katalin örökölnék tőle Sárfigmizdón.³²⁸ 1826-ban Tőke Imre és felesége Nádossy Éva szőlőt örökölnék tőle.³²⁹ Gyermekeik:

I. **BORBÁLA** sz. Salomvár, 1761. aug. 16.

II: **ANNA** sz. Salomvár, 1762. dec. 31.

Ádámnak második feleségétől gyermekei:

2. **JUTKA** és

3. **ÉVA** 1749-ben említettnek.

Ezen Ádám fivére a már említett ISTVÁN /1743/, kinek gyermekei:

1. **ISTVÁN** vasmegyei szolgabíró. Gróf Pálffy János nádor 1746. szept.28.-án elrendeli , hogy Hertelendi István és neje, s több adományos nárai lakos az adományozott birtokba, a káptalan és a kiküldött nádori megbizottakkal

egyetértve, beiktattassanak s nekik az adományozott birtok örökös joggal átadassék.³³⁰ A nádor Pozsonyban ugyanezen év nov. 3.-án is kiad egy ezzel egyező tartalmú levelet.³³¹ István 1770-ben eladja egy birtokrészét 45 frt-ért Náray Péternek.³³² 1772-ben István és Évától Pálffy Katalin örököl Náraiban.³³³ Ugyanekkor eladja kisunyomi birtokát Hertelendy Évának 100 frt-ért.³³⁴ 1776-ban eladja kisunyomi részbirtokát HERTELENDI ERZSÉBETnek, NÉMETH JÁNOS özvegyének.³³⁵ 1778-ban felesége Koloni SUBICH KRISZTINA, Subich Pál szolgabíró /mgh. 1758./ és Murányi Rebeka leánya,³³⁶ kivel Kun

Imre javára Kisunyomban örökséget hagynak.³³⁷ 1779-ben Náraiban Bertha János³³⁸, 1780-ban pedig Kisunyomban főtisztelendő Kövesdi Boldizsár örökölnek tőle egy-egy részbirtokot.³³⁹ 1782-ben Kisunyomban birtokot cserél Zelles Rozáliával.³⁴⁰ 1791-ben Pászthory Eszter -Zombath özvegye- Kisunyomban 8200 frt-ért birtokot vesz tőle,³⁴¹ ő pedig Szelestey Istvántól 12500 frt-ért Jákon vesz.³⁴² 1805 és 1814-ben Soós Erzsébettől pta. Halastón örököl. Nővére

2. **ÉVA** már fentebb 1772-ben volt említve. 1775-ben Istvánnal eladják nemeshollósi birtokukat.³⁴⁴

A negyedik testvér **LÁSZLÓ**, kivel 1743-ban már találkoztunk. 1749-ben visszavonja ellentmondását, hogy a rábadorozslói birtok gróf Batthyány Lajosnak átadassék.³⁴⁵ Felesége KÁROLY JULIANNA /nobilis/. László 1763-ban néhai. Gyermekeik: **MIHÁLY, IMRE, MÁTYÁS, JÓZSEF, ANNA, ÉVA és TERÉZIA** egy Szombathelyen 1763. május 11-én kelt szerződésen szerepelnek, mely szerint Tarodfán birtokot vesznek.³⁴⁶

A család ezen ágának további leszármazását nem ismerjük.

Mihálynak második feleségétől -Ujlaki Katalintól- származó gyermekei közül **IMRÉ**ről, a már atyjánál említettekén kívül, adataink többet nem mondanak. **ISTVÁN** azonban 1607-ben Judit és Katalin nővéreivel birtokot vesz.³⁴⁷ 1608-ban egy helyet hagy örökségül Radváncsencsen Lemont Cordulának.³⁴⁸ 1643-ban Judit és Katalin nővéreitől örököl.³⁴⁹ **JUDIT** férje 1633-ban NÁRAY ISTVÁN,³⁵⁰ 1642-ben pedig CSER MÁTYÁS. **KATALIN** 1627-ben FARKAS GYÖRGY felesége, birtokát Tarrody Erzsébetnek adja zálogba.³⁵¹ 1642-ben pedig Iklandy Istvánnal cserélnek.³⁵² **ORSOLYA** CSEH MÁTYÁS felesége.

Ambrus és Petheő Annának második fia **GÁSPÁR** 1619-ben Csencsen szerepel.³⁵³ **FERENC**cel 1619. 1626. 1652-ben találkozunk, de nevén kívül egyebet nem tudunk róla. **ERZSÉBET**nek csak nevét ismerjük³⁵⁴ és **ANDRÁS**ról sem mondhatunk többet, mint a Mihály fivérénel említetteket 1652-ben. **JÁNOS** testvérükről is volt már 1619. 1626. 1646. 1652-ben emlékezés. 1651-ben Jó László fia Balázstól négy telket és házat örököl Tarodfán.³⁵⁵

1654-ben feleségével **PERNESZY BORBÁLÁ**val Lövön örökölnek, hol Perneszy Katalin /özv. Sol Pálné/, Perneszy Anna /Türjék Ferenczné/ és özv. Perneszy Istvánné /Belladics Borbála/ összes birtokaikat rájuk hagyják.³⁵⁶

1661. április 8.-án I. Lipót király Wienben levelet ad ki, melyben megparancsolja a vasvár-szombathelyi székes Káptalannak, hogy Gosztoni János és több királyi ember jelenlétében Osztopáni Perneszy Borbálát, Hertelendy János özvegyét, utóbb Kelcz Györgynét, valamint leányát, Hertelendy **MAGDOLNÁ**t az adományozott birtokba Tarodházán bevezessék, beiktassák és nekik azt örökös jussal átadják.³⁵⁷

Vasmegyei ág /X. Tábla/

Testvérük még **ÁDÁM**, ki a családot napjainkig tovább terjesztette. Nevével 1619. 1626-ban már találkozunk. Kétszer nősült, s mindkét házassága által tetemesen szaporodott vagyona, úgy hogy 25 községben volt különféle jószág.

1610 körül vette feleségül Dávodi **BAKÓ JUDIT**ot, Bakó Gergely és Prosznyák Erzsébet leányát, kivel Kehidát kapta és Tófej, Söjtör, Nemesapáti, Orbánfa és Rátóton még egy csomó részjóságot.³⁵⁸

Ádám tehát a felesége jogán vette birtokába ezeket a javakat 1635-ben. Innen 1803-ig bírták a Hertelendyek, midőn id. Deák Ferenczre szállottak anyja Hertelendy Anna után.

1628-ban Ádám Czimber Ferencz ellen tiltakozik.³⁵⁹ 1646-ban a monyorókeréki szüreten Jánossal összevesztek, verekedtek, de egymásban kárt nem tettek.³⁶⁰

1645-ben Röjtökön zálogba, 1647-ben ugyanott örökbe birtokot vesz.³⁶¹ Ezen vétel révén kerül a család Sopron megyébe, hol egyik fiának -Miklósnak- maradékai meglehetősen el is szaporodtak.

1647-ben Vági Annával birtokot cserél Röjtökön,³⁶² mely alkalommal Zsigmond, Ambrus és Ádám nevű fiai is felsoroltatnak.

1648-ban találkozunk először második feleségével TOMPA ANNÁval, mikor Tóttössy Ferencz három telket hagy örökbe gyermekeik -Zsigmond, Ambrus, Ádám és Sándor- javára.³⁶³ 1650-ben Toronyban két telket, Dozmaton két darab szöllőt zálogosít el Palásti Jánosnak 467 frt-ért.³⁶⁴ 1653-ban ellenben Ádám javára történik zálogosítás.³⁶⁵ 1663-ban Tompa Anna már özvegy, 1671-ben pedig férje Guáry Gergely.³⁶⁶

Tompa Anna gyermekeivel 1663. május 22.-én osztozik “az urátul s attyoktul maradt j ószágokon” u.m. németujvári ház, bezfai négy kerékre való malom, ugyanott jobbágyok, Dorozsló, Medves, Köked, Szentmihály,

Szármánd falukban való porciók, Mogyorókeréken ház és szőlő, s ezekben házak és pinczék, Gasztonban kastély, Rátóton malom, s ezekhez tartozó ép és puszta jobbágyi helyek, Himfán levő egész porció s más egyéb jószágok melyek Vas, Zala, és Somogy vármegyékben találhatók.- Röjtök, Sajtoskál, Börgöcz, és Los faluk határában curiális ép és puszta jobbágyhelyek, szőlők, szántóföldek, erdők és malmok voltak birtokában.³⁶⁷ Az “ingó és lábos marhák“ melyek az osztozkodás tárgyát képezték, egyszerűség kedvéért gyermekeinél lesznek felsorolva, ahogyan azokat megörökölték.

1666-ban vizsgálat tartatott az özvegy és vője Bene Mihály közötti zavaros ügyben.³⁶⁸

Gyermekei első feleségétől :

A. **ZSIGMOND** 1647. 1648-ban volt említve atyjával. Feleségét nem ismerjük.- Gyermekei:

a. **AMBRUS** 1696-ban ügyvédet vall Menyhérttel és Boldizsárral.³⁶⁹

b. **MENYHÉRT** felesége 1694-ben VASDÉNYEY JUDIT, ki ekkor már harmadszor van férjnél. Első férje Gasztoni Páter, második Polányi Menyhért volt.³⁷⁰ 1695-ben Jakabházán, Felső- és Alsó- Rönökön házat és szöllőt zálogosít el 1400 frt-ért.³⁷¹ 1696-ban Zrinovacz másként Gombkötő Györgytől és felesége Csemesz Ilonától 19½ hold birtokot vesz Nagy- és Kis-Sén és Oladon.³⁷² 1703-ban Vasdényeiy Judit férjére iratja javait³⁷³ és 1000 frtot

ad a szombathelyi szt. Márton barátoknak,³⁷⁴ de férje tiltakozik ezen adományozás ellen.³⁷⁵ 1717-ben özvegy, felhatalmazást ad Szarka Istvánnak.³⁷⁶ 1720-ban ellentmond a kertesi szőlőbirtok miatt.³⁷⁷

c. **BOLDIZSÁR** 1720-ban visszavonja a Gasztoni Eufrozina ellen tett tiltakozását.³⁷⁸ 1722-ben pedig a Hertelendi Gáspár és Gábor, Fényes Benedek, Gombás Gergely és özv. Hertelendi Lászlóné sz. Deseő Krisztina szerződése ellen tett tiltakozását vonja vissza.³⁷⁹ Ezen évben Hertelendy Gáspár, Boldizsár, Zsigmond és Éva -Gombás Gergelyné-meghatalmazást adnak ki.³⁸⁰ 1725-ben Hertelendy Boldizsár, Gáspár, István, Dániel és Ádám ügyvédet vallanak.³⁸¹

Gróf Pálffy Miklós nádor Pozsonyban 1725. március 5.-én elrendeli, hogy a káptalan Sallér László és társai nádori emberek jelenlétében Boldizsárt és

nejét Tisztamarok birtokba beiktassák, s azt nekik és örököseiknek örök joggal átadják.³⁸²

Felesége Koronghi LIPPICH ERZSÉBET sz. 1671., mgh. Rátót, 1751. febr. 17.- Gyermekük:

aa. **TAMÁS** 1740-ben él.³⁸³

bb. **TERÉZ** 1743-ban bejelenti Boldizsár és Krisztina hozzájárulását a Hertelendy Ádám elleni perben.³⁸⁴ Férje ekkor FOKY LÁSZLÓ Foky János vas megyei alispán és Kisbarnaki Farkas Judit fia.

cc. **KRISZTINA** férje 1743-ban CSÁNYI LÁSZLÓ. Unokájuk volt az a Csányi László, ki a szabadságharc alatt fő kormánybiztos és közlekedési miniszter volt, kit 1849. okt. 10.-én felakasztottak.³⁸⁵

dd. **ÁDÁM** 1743.1744-ben szerepel Boldizsárral.

ee. **BOLDIZSÁR** 1740-ben említetik először. 1743-ban Krisztina nővérével meghatalmazást adnak testvérüknek Ádámnak, Csányi Lászlónak³⁸⁶ és Foky Lászlónak.³⁸⁷ 1744-ben Lippich József és Zsigmondtól birtokot örökölnek Ádám fivérével a Csallóközben.³⁸⁸ Boldizsár 1783-ban már nem él, mert ekkor örökösei szerepelnek, kik Bollahidán örökséget hagynak Foky Juditnak, Tóth Mihály özvegyének.³⁸⁹ Felesége FOKY ERZSÉBET, Foky József és Boros Klára leánya.³⁹⁰ - Gyermekük:

1. **FARKAS, ZSIGMOND** sz. Vasszentmihály, 1742. máj. 2.

2. **ERZSÉBET** sz. Vasszentmihály, 1744. márc. 16.

3. **PÁL** sz. Vasszentmihály, 1746. okt. 27.

4. **IMRE** sz. vasszentmihály, 1748. nov. 5., mgh. u.o. 1756. febr. 17.

5. **GYÖRGY** sz. Vasszentmihály, 1751. ápr. 24.

6. **JÓZSEF** sz., Vasszentmihály, 1754. márc. 9. Osztályos társaival –

Hertelendy Erzsébet, János és Klárával- 1791-ben meghatalmazást állítanak ki.³⁹¹ Felesége ZICHY ANNA sz. 1765., mgh. Vasszentmihály, 1802. okt. 2.-
Gyermekeik:

I. **BOLDIZSÁR** sz. Vasszentmihály, 1785. febr. 4. Postamester volt.
Mgh. u.o. 1815. jan. 17.

II. **ERZSÉBET** sz. Vasszentmihály, 1787. nov. 2.

III. **KLÁRA** sz. Vasszentmihály, 1792. okt. 2., mgh. u.o. 1834. dec. 1.

Férje BUSITS JÓZSEF.

IV. **BORBÁLA** sz. Vasszentmihály, 1794. jul.24.

V. **ANDRÁS, JÓZSEF** sz. Vasszentmihály, 1796. jan.17.

VI. **JÓZSEF** sz. Vasszentmihály, 1802. febr. 17., mgh. u.o. 1803.
ápr. 22.

7. **JÁNOS** sz. Vasszentmihály, 1756. ápr. 5.

8. **FERENCZ, PÁL** sz. Vasszentmihály, 1758. dec. 10.

9. **KLÁRA** sz. Vasszentmihály, 1760. szept. 6. Férje LOCHUK
LÁSZLÓ rancia őrnagy.

B. **AMRUS** 1647-1648-ban atyjánál már találkoztunk vele. Testvéreivel – Zsigmond, Ádám, Sándor, Miklós és Annával- 1663. máj. 22-én osztoznak, mint ez már anyjuknál említve volt. Zsigmond, Ambrus és Ádám kapják a németujvári házat, a bezfai négy kerékre való malmot, ugyanott jobbágyokat, Doroszló, Medves, Köked, Szentmihály, Szármánd falukban levő porciót, Mogyorókeréken házat és szőlőt, Szentkuton, Medvesen szőlőt és ezekben házakat és pinczéket, a gasztoni kastélyt, Rátóton malmot s ezekhez tartozó ép és puszta jobbágyi helyeket, Himfán levő egész porciót, s más egyéb jószágokat, melyek Vas-, Zala- és Somogy vármegyékben találhatók. Megkapták az ezen jószágokat concernáló leveleket is. Mostoha anyjuknak meghagyták „a saját s östtül maradt” röjtöki és sajtoskáli jószágot. Megállapodtak abban, hogy utódaik a Sándor, Miklós és Anna mostoha testvéreikre eső részből- és viszont- nem részesülhetnek.

Mégis ha „az üdőnek forgásával” egyik ág örökösei teljesen kihalnának, abban az esetben a másik életben maradó ág léphet az „elfogyó” helyébe. „Ami pedig az ingó marháknak osztályát illeti, azok is mind a két parsoktól

constientiose előhozatván eképpen oszlottak föl s legelőször is az incattusok anyoktul néhai Bakó Judit asszonytul maradott mindennemű ezüst mivet, ugy mint egy virágos, aranyos kannát, egy ezüstben foglalt szerecsendió pohárt, másfél arany pereczet, négy aranyos ezüst pohárt magok számokra elvették.” Ezeken kívül nekik jutott még: egy aranyos ezüstbe foglat szerecsendió pohár, egy ezüst lábos pohár, egy ló homlokra való köves homlok elő s egy kis aranyos ezüst pohár. Két darab arany lánczoska, két aranyos mellre való metallum és egy homlokra való köves kereszt, három gyűrű, hat ezüst tallér készpénz, egy próbakő. A készpénzt hét egyenlő részre osztották, tehát ebből három részt kellett kapniok. Ezeken kívül jutott még 1-1 ezüst kanál, 3 aranyos kard, egy lódingtartó, egy ezüstös és egy testszínű selyemből való kantár, egy pár pisztoly, egy pár pisztolytok, két hosszú puska, két nyeregbe való kápa, egy párduczbőr. A rácz rabokat az exponens asszony „cum filiis et filia” az incattusoknak

engedte. A „lábos marhákból” kaptak: Gasztonban négy ökröt, tíz tehenet, egy birkát, négy borjút és Bezfán 24 szarvasmarhát „öregestül, apróstul”; a vetésnek és házi eszközöknek felét, egy szőnyeget s a söjtöri házban levő kárpitokat.

Hogy e három testvér ezen öröklött jószágokon hogyan osztozott meg egymás között, nem tudjuk.

Ambrusnak első felesége Szenterzsébeti TÜRJÉK MÁRIA /Türjék Ferencz leánya/ 1669-ben tiltakozik a horpácsi és lócsi birtok elfoglalása miatt,³⁹² de ellentmondását még ugyanazon évben visszavonja.³⁹³ 1687-ben Ambrus panaszt emel Patak György ellen a dankóczi telkes jobbágyain elkövetett erőszakoskodás miatt.³⁹⁴ Második felesége SMOLCZ REBEKA³⁹⁵ volt, aki 1694-ben Vertics Ádámné Smolcz Annának ellentmond.³⁹⁶ - Gyermekei első feleségétől:

a. **LÁSZLÓ** 1686-ban birtokot vesz 30 frt-ért Horváth Jánostól,³⁹⁷ 1692-ben pedig 10 frt-ért Falusi Judittól Jakabházán és Felső-Rönökön.³⁹⁸ 1688-ban Vas megyében esküdt.³⁹⁹ 1696-ban felesége Szentviszlói DESEŐ KRISZTINA /apja Deseő Tamás, anyja Jankovich leány/. Ezen évben Deseő Tamás, leánya és veje minden vagyonukat, mely akár özv. Dániel Gáborné Jankovich Éva kezében, akár másnak hatalmában van, nevezetesen a Balásy Lászlónál elzálogosított Bucsuban levő birtokokat eladják Csákányi Mihálynak 1055 frt-ért.

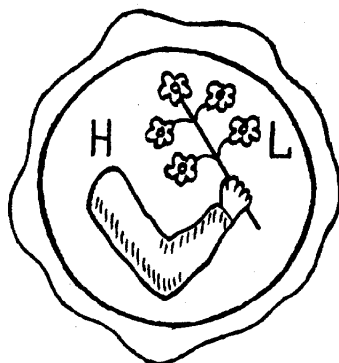
Deseő Krisztina családjának gombai ágából született, mert Gomba, Berjegr és Kelevizen neki is jutott osztalék s ezen birtokokra férjét nevezte ki 1718-ban teljhatalmúnak.⁴⁰⁰

Herceg Estoras Pál nádor Kismartonban 1710. máj. 11.-én a szombathelyi székeskáptalanhoz parancsot küld, melyben elrendeli, hogy Hertelendy László vármegyei szolgabíró Hertelendy Ferencz és nejének Chernel Magdolnának Gaszton község határában levő 32 helyes birtokába Szecsődy Imre és Ferencz nádori emberek közreműködése mellett beiktassák s neki azt minden jussal örök időkre átadják.⁴⁰² 1713-ban Gábor fivérével pereskedik.⁴⁰³

III. Károly 1718. márc. 4.-én Wienben Hertelendy Lászlónak, Gáspárnak, Boldizsárnak, Gábornak, Mihálynak és Zsigmondnak, Gombás Gergelynek és Fényes Benedeknek, a Hertelendy családbeli embereknek és fiúutódaiknak újra adományozza a következő birtokokat: Rátót, kis-Medves, Gaszton, és Tarodfalva Vas megyében; Kehida és Dániel-Karmacs Zalamegyében, továbbá

birtokrészeket a következő birtokokban: Söjtör, Tófej és a következő pusztákat: Vitornya-Lak /így/, Felső-Kustán, Sármellék, és Devecser Zalamegyében, melyeket ők tényleg bírnak, s melyekre vonatkozó okmányaik is voltak. Ezek azonban részben a Rákóczi féle zavarok alatt elvesztek, részben pedig 1711-ben Németujváron elégték.⁴⁰⁴

Címerpecsétjét 1688-ból a Magyar Nemzeti Múzeum őrzi. Lenyomata Csányi Bernard kaposvégvázi főkapitánynak Szentkirályon 1688. aug. 30.-án kelt obligatorialis levelén fordul elő a kötelezvényt Vasvármegye felesküdt táblabírája minőségben tanuként aláíró Hertelendy László sajátkezű aláírása mellett /coram me Ladislao Hertelendy jurato Assesore Comitatus Castriferrey/. A teljesen ép H.L. monogramos pecsétlenyomat egy könyökben hajlított, jobbról balfelé álló jobb kar kezében ötágú rózsa vagy liliumgallyat tart.⁴⁰⁵

Deseő Krisztina 1721-ben özvegy. Ekkor megveszi Gasztoni László, Péter és Józseftől ezeknek Gasztonban, Kövesházán, Kövesszarván és Rábaszentmihályon bírt összes birtokrészeit a vasvári káptalan előtt 1721. ápr. 3.-án kelt örökvallással 600 frt-ért.

III. Károly 1722. ápr.26.-án Wienben kelt adománylevelet ad ki özy. Hertelendy Lászlóné Deseő Krisztina és leánya Julianna -Kanicsár Pálné- javára Kövesszarv, Gaszton, Rábaszentmihály birtokokra. Ebben egyúttal utasítja a káptalant, hogy Nádasdy Imre királyi ember közbejöttével az adományozottakat a jelzett birtokokba beiktassák, hogy ők azokat azutn örökre háborítatlanul bírassák.⁴⁰⁷

1722-ben Deseő Krisztina megveszi a Gombás család birtokát Domboshelyen /Vasmegeye/ 160 frt-ért.⁴⁰⁸ Mesterházy Ferencz 1725-ben Deseő